

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΜΣ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα:

**«Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ - ΜΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ»**

**ΠΑΝΟΥΣΗ ΜΑΡΘΑ-ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ 22014**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ

Δρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ Μ.Α.

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΪΟΣ 2024

6

HELLENIC REPUBLIC
UNIVERSITY OF West ATTICA

DEPARTMENT OF BUSSINESS
ADMINISTRATION

DIVISION OF
SOCIAL POLICE

M.Sc.

in HEALTH AND SOCIAL CARE
MANAGEMENT

DIPLOMA THESIS

**«THE QUALITY OF LIFE OF ABUSED WOMEN IN MODERN TIMES –
A LITERATURE REVIEW»**

Student name and surname:

PANOUSI MARTHA EVANGELIA

Registration Number:

22014

Supervisor: MARIA-AGGELIKI STAMOULI

ATHENS, MAY 2024

**« Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΕΠΟΧΗ - ΜΙΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ »**

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής συμπεριλαμβανομένου και του Εισηγητή.

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία εξετάστηκε επιτυχώς από την κάτωθι Εξεταστική Επιτροπή:

A/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
	ΜΑΡΙΑ - ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΤΑΜΟΥΛΗ	ΜΕΛΟΣ Ε.ΔΙ.Π.	
	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΟΣ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	
	ΑΣΠΑΣΙΑ ΓΟΥΛΑ	ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Πανούση Μάρθα- Ευαγγελία του Σωτηρίου με αριθμό μητρώου 22014 φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Διοίκηση και Διαχείριση Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας, του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι: «Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς, είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολο τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιηθήκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου». Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι και την 31^η Ιανουαρίου 2025 και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση της επιβλέπουσας καθηγήτριας.

Η Επιβλέπουσα

Η Δηλούσα

Μ.Α. Σταμούλη

Μάρθα-Ευαγγελία Πανούση

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η κακοποίηση των γυναικών αντιπροσωπεύει μια βαθιά παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ένα κρίσιμο κοινωνικό ζήτημα με εκτεταμένες προεκτάσεις. Η παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση αποτελεί μια συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση για να διερευνήσει το πολύπλευρο φαινόμενο της κακοποίησης κατά των γυναικών.

Κύριος στόχος είναι να αποσαφηνίσει τα πρότυπα και την επικράτηση των καταχρηστικών συμπεριφορών προς τις γυναίκες, που περιλαμβάνουν σωματική, συναισθηματική, σεξουαλική και οικονομική κακοποίηση. Εξετάζει τους παράγοντες που προκαλούν μια τέτοια κατάχρηση και τους κοινωνικο-πολιτιστικούς κανόνες που τη διαιωνίζουν. Επιπλέον, διερευνά τις ατομικές και κοινωνικές αντιδράσεις στην κακοποίηση.

Γίνεται επίσης μια κριτική ανάλυση των νομικών πλαισίων, αξιολογώντας τους εθνικούς και διεθνείς νόμους, τις πολιτικές και την επιβολή τους για τον εντοπισμό κενών και περιοχών προς βελτίωση. Επιπρόσθετα, η ανασκόπηση αξιολογεί τη διαθεσιμότητα και την αποτελεσματικότητα υπηρεσιών και δομών που παρέχουν άμεση βοήθεια σε θύματα κακοποίησης, επισημαίνοντας τις βέλτιστες πρακτικές και τους τομείς που χρειάζονται βελτίωση.

Με τη σύνθεση ευρημάτων από μια σειρά μελετών που δημοσιεύθηκαν μεταξύ 2009 και 2024, η παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση παρέχει μια διεξοδική εξέταση της ποιότητας ζωής των κακοποιημένων γυναικών.

Ο απώτερος στόχος αυτής της ανασκόπησης είναι να συμβάλει στη βαθύτερη κατανόηση της κακοποίησης κατά των γυναικών και να προωθήσει αποτελεσματικές στρατηγικές για τον μετριασμό της, με την ευαισθητοποίηση του κοινού, την επιρροή της κοινής γνώμης και την ενημέρωση για τη χάραξη πολιτικής.

Λέξεις Κλειδιά: κακοποίηση, θύμα, επιζών, οικογενειακή βία, βία συντρόφου, παρέμβαση, συμβουλευτική.

ABSTRACT

The abuse of women represents a profound violation of human rights and a critical societal issue with extensive ramifications. This dissertation conducts a systematic literature review to explore the multifaceted phenomenon of abuse against women.

This research aims to elucidate the patterns and prevalence of abusive behaviors towards women, encompassing physical, emotional, sexual, and financial abuse. It examines the factors precipitating such abuse and the socio-cultural norms that perpetuate it. Additionally, the study investigates the individual and societal responses to abuse.

A critical analysis of legal frameworks is also undertaken, assessing national and international laws, policies, and their enforcement to identify gaps and areas for improvement. This aspect is vital for ensuring that legal protections are comprehensive and effective in preventing abuse and securing justice for victims, highlighting best practices and areas needing enhancement.

By synthesizing findings from a range of studies published between 2009 and 2024, this dissertation provides a thorough examination of the quality of life of abused women.

The ultimate goal of this research is to contribute to a deeper understanding of abuse against women and to foster effective strategies for its mitigation. By raising public awareness, influencing public opinion, and informing policy-making, this study aims to support advocacy efforts and drive long-term social change towards the empowerment and protection of women globally.

Key Words: abuse, victim, survivor, domestic violence, intimate partner violence, , intervention, counseling

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική διατριβή δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί χωρίς τη συνδρομή κάποιων σημαντικών ανθρώπων, οι οποίοι υπήρξαν αρωγοί αυτής της προσπάθειας και τους ευχαριστώ θερμά.

Ως εκ τούτου, ευχαριστώ θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα Σταμούλη Μαρία-Αγγελική για την εμπιστοσύνη, τη συνολική καθοδήγηση, την κατανόηση, τις εύστοχες υποδείξεις και την συμβολή της στην εκπόνηση της παρούσας εργασίας.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τους γονείς μου, Σωτήρη και Ελένη που στέκονται πάντα δίπλα μου, στηρίζοντάς με. Η υποστήριξή τους είναι ανεκτίμητη.

Το μεγαλύτερο ευχαριστώ το οφείλω στο σύζυγο μου Χαράλαμπο, του οποίου η πίστη στις δυνατότητές μου και η καθημερινή αμέριστη βοήθεια του με βοήθησαν να πραγματοποιήσω ένα από τα όνειρά μου.

Την εργασία μου την αφιερώνω στα δύο μου παιδιά, Γιώργο και Ελένη, με την ευχή να μη σταματήσουν ποτέ να προσπαθούν για το καλύτερο, ελπίζοντας ότι θα αποτελώ το "φάρο" που θα τους φωτίζει πάντα το δρόμο τους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>ΣΥΝΟΜΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ</i>	v
<i>ABSTRACT</i>	vi
<i>ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ</i>	vii
<i>ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ</i>	1
<i>ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ</i>	2
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ</i>	4
<i>1.1 Βασικό πλαίσιο</i>	4
<i>1.2 Σημασία της Μελέτης</i>	8
<i>1.2 Κύριος Στόχος της Μελέτης</i>	9
<i>1.3 Δομή της Ανασκόπησης</i>	10
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ (ΟΡΙΣΜΟΙ-ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ, ΕΙΔΗ ΒΙΑΣ)</i>	11
<i>2.1 Ορισμοί και εννοιολογικές διευκρινίσεις</i>	11
<i>2.2 Τύποι βίας</i>	15
<i>2.2.1 Σωματική βία</i>	15
<i>2.2.2 Ψυχολογική-Λεκτική βία</i>	17
<i>2.2.3 Οικονομική βία</i>	17
<i>2.2.4 Σεξουαλική βία</i>	18
<i>2.2.5 Βιασμός</i>	19
<i>2.2.6 Ενδοοικογενειακή βία</i>	20
<i>2.2.8 Διακίνηση - Δουλεμπορία γυναικών (Trafficking)</i>	21
<i>2.2.9 Διαδικτυακή βία και οι μορφές της</i>	22
<i>2.3 Παράγοντες που συμβάλλουν στη βία</i>	25
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ</i>	29

3.1 Διεθνείς νόμοι και συμβάσεις:.....	29
3.1.1 CEDAW: Επισκόπηση.....	29
3.1.2 Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.....	30
3.2 Διεθνείς και εθνικές στρατηγικές αντιμετώπισης της έμφυλης βίας.....	32
3.2.1 Σε διεθνές επίπεδο.....	32
3.2.2 Σε ευρωπαϊκό επίπεδο	34
3.3 Η συμβολή των διεθνών οργανισμών (ΟΗΕ, ΕΕ, Συμβούλιο της Ευρώπης κ.ά.) στην προσπάθεια καταπολέμησης του φαινομένου	35
3.4 Εθνική και Διεθνής Νομοθεσία-Νομικό Πλαίσιο.....	36
3.4.1 Διεθνές Δίκαιο για την κακοποίηση.....	36
3.4.2 Εθνικό Νομοθετικό Πλαίσιο	36
3.4.3 Νομοθετικό Πλαίσιο για την κακοποίηση στην Ευρώπη	37
3.4.4 Νομοθετικό Πλαίσιο για την κακοποίηση στην Ελλάδα.....	38
3.5 Επιβολή του νόμου και δικαστικές απαντήσεις:.....	41
3.5.1 Εκπαίδευση και ευαισθησία της αστυνομίας: Τρέχουσα κατάσταση και βελτιώσεις.....	41
3.5.2 Δικαστικά συστήματα: Προκλήσεις στη δίωξη και την υποστήριξη των θυμάτων.	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΘΥΜΑΤΩΝ	47
4.1 Τύποι υπηρεσιών υποστήριξης:	47
4.2 Ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ)	48
4.2.1 Παραδείγματα επιτυχημένων εκστρατειών για τις κακοποιημένες Γυναίκες στην Ελλάδα.....	51
4.3 Κοινωνική και κοινωνική υποστήριξη.....	54
4.3.1 Προγράμματα με βάση την κοινότητα: Ένταξη και κοινωνικό στίγμα.....	54
4.3.2 Ρόλος των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης: Στρατηγικές έγκαιρης ανίχνευσης και παρέμβασης.	58

<i>Κεφάλαιο 5: Ειδικό Μέρος</i>	61
<i>5.1 Σκοπός</i>	61
<i>5.2 Μεθοδολογία</i>	61
<i>5.3 Προσδιορισμός των Μελετών</i>	62
<i>Κεφάλαιο 6: Αποτελέσματα</i>	72
<i>ΣΥΖΗΤΗΣΗ</i>	77
<i>ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ-ΠΡΟΛΗΨΗ</i>	81
<i>ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ, ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ</i>	84
<i>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</i>	87
<i>ΗΘΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ</i>	89
<i>ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΈΡΕΥΝΑ</i>	91
<i>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ</i>	94

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ –ΕΙΚΟΝΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ:

Διάγραμμα 1: Ποσοστό γυναικών που έχουν υποστεί σεξουαλική παρενόχληση ή επιθετικότητα στο δρόμο σε επιλεγμένες ευρωπαϊκές χώρες9

Διάγραμμα 2: Αριθμός αναφερόμενων περιπτώσεων βιασμού σε επιλεγμένες ευρωπαϊκές χώρες το 2021, ανά φύλο θύματος.....10

Διάγραμμα 3: Ποσοστό γυναικών που υπέστησαν σωματική ή/και σεξουαλική βία από σύντροφο το 2020 ανά περιοχή.....20

Διάγραμμα 4: Συνολικός αριθμός θυμάτων εμπορίας ανθρώπων που εντοπίστηκαν παγκοσμίως από το 2008 έως το 2022.....26

Διάγραμμα 5: Το ποσοστό των χρηστών του Διαδικτύου είναι επιλεγμένες χώρες που έχουν βιώσει ποτέ εγκλήματα στον κυβερνοχώρο το 2022.....29

ΕΙΚΟΝΕΣ:

Εικόνα 1: Η έμφυλη βία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στατιστικά στοιχεία (Πηγή: EIGE, 2020a).....16

Εικόνα 2: Η ποινικοποίηση της ενδοοικογενειακής βίας στην Ευρώπη.....24

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΓΓΙΦ: Γενική Γραμματεία Ισότητας Φύλων

ΓΓΟΠΙΦ: Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων

ΔΥΠΙΑ: Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης

Ε.Γ.Ε: Ένωση Γυναικών Ελλάδας

Ε.Ε.: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΔκΒ: Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας

ΕΡΤ: Ελληνική Ραδιοφωνική Τηλεόραση

ΚΕΔΕ: Κέντρο Έρευνας και Δράσης για την Ειρήνη

ΚΕΘΙ: Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας

ΜΕΜΜΕ: Μονάδα Εξυπηρέτησης Μεσαίων και Μεγάλων Επιχειρήσεων

ΜΚΟ: Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

ΝΠΙΔ: Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου

ΟΗΕ: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

ΠΚ: Ποινικός Κώδικας

ΦΕΚ: Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης

ΧΕΝ: Χριστιανική Ένωσις Νεανίδων

CBT: cognitive behavioral therapy

CEDAW: Committee on the Elimination of Discrimination against Women

DVA: domestic violence and abuse

ED: Emergency Department

EUC: enhanced usual care

EUC: Enhanced Usual Care

FCC: Family Counselling Center

HAP: Healthy Activity Programme

HOPE: Help Overcoming PTSD Through Empowerment

HSFM: Hellenic Society of Forensic Medicine- Ελληνική Ιατροδικαστική Εταιρία

ICRW: International Center for Research on Women

IPV: intimate partner violence

IRIS: Internet Resource for Intervention and Safety

IRL: In Real Life

KMOP: Social Action & Innovation Centre- Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας

MI: Motivational interviewing

NET: Narrative Exposure Therapy

PTSD: Post-traumatic stress disorder

SURE: Strength for U in Relationship Empowerment

TAU: Treatment-as-usual

TSS: Telephone Support Services

VAWA: Violence Against Women

VAWG: Violence Against Women & Girls

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Βασικό πλαίσιο

Η κακοποίηση των γυναικών φαίνεται να αποτελεί ένα κοινωνικό φαινόμενο με αμφίβολο χρονικό προσδιορισμό έναρξης αφού παρουσιάζεται σε διάφορες μορφές σε παρελθοντικούς χρόνους αλλά και συχνές εκδηλώσεις του φαινομένου στη σύγχρονη εποχή. Αναφέροντας τον όρο κακοποίηση, γίνεται αναφορά σε κάθε μορφή βίας που βασίζεται ως επί το πλείστον στο φύλο και εκδηλώνεται ως σωματική, ψυχολογική και σεξουαλική κακοποίηση των γυναικών (Di Matteo and Scaramuzzino, 2022). Σύμφωνα με τη Διακήρυξη για την εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών (United Nations, 1993), ορίζεται ως βία κατά των γυναικών «κάθε πράξη βίας με βάση το φύλο που οδηγεί ή είναι πιθανό να οδηγήσει σε σωματική, σεξουαλική ή ψυχική βλάβη ή ταλαιπωρία σε γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων απειλών για τέτοιες πράξεις, εξαναγκασμού ή αυθαίρετης στέρησης ελευθερίας, είτε εμφανίζεται στη δημόσια είτε στην ιδιωτική ζωή». Οι διαστάσεις του φαινομένου δεν εξαρτώνται από παράγοντες όπως το χρώμα, η χώρα, η κουλτούρα, το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο της κάθε γυναίκας. Η εξάπλωση του φαινομένου είναι γρήγορη και πολλές φορές ανεξέλεγκτη.

Η κακοποίηση, γενικότερα, αποτελεί εδώ και καιρό αντικείμενο εκτεταμένου ερευνητικού ενδιαφέροντος. Το πλήθος των τύπων κακοποίησης υπογραμμίζει τις πολύπλοκες διαστάσεις της. Έχει επισημανθεί ότι πολλές συμπεριφορές που θεωρούνταν φυσιολογικές ή αναμενόμενες, αναγνωρίζονται πλέον ως κακοποιητικές, με πιθανές διαρκείς επιπτώσεις τόσο στη σωματική όσο και στην ψυχική ευεξία τόσο του θύματος όσο και του δράστη (Guizzo and Alldred, 2024). Μια πολύ διαδεδομένη μορφή κακοποίησης είναι αυτή που απευθύνεται στις γυναίκες. Η κακοποίηση αυτή μπορεί να συμβαίνει σε οικογενειακά περιβάλλοντα ή να εκδηλώνεται μέσω κοινωνικών δράσεων που προβάλλουν αρνητικά τις γυναίκες λόγω του φύλου τους, καλλιεργώντας το αίσθημα κατωτερότητας μεταξύ των γυναικών. Πράγματι, η καταπολέμηση αυτού του τύπου κακοποίησης δεν έχει τις ρίζες της μόνο στην επιδίωξη της ισότητας των φύλων, αλλά είναι επίσης αναπόσπαστο μέρος των ευρύτερων προσπαθειών εκσυγχρονισμού της κοινωνίας (Guizzo and Alldred, 2024).

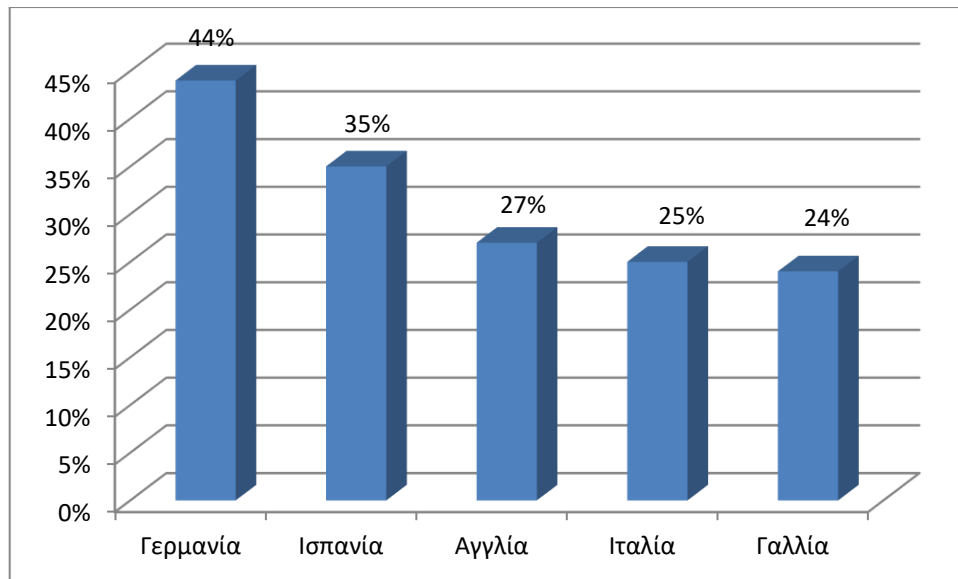
Σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας, διάφορες μορφές κακοποίησης έχουν συμβεί στις κοινωνικές δομές και συχνά απορρίπτονται ως φυσιολογική συμπεριφορά. Ωστόσο, η σύγχρονη κατανόηση έχει εξελιχθεί ώστε να αναγνωρίζει αυτές τις συμπεριφορές ως επιβλαβείς και καταχρηστικές, με σημαντικές επιπτώσεις τόσο για τα θύματα όσο και για

τους θύτες. Η αναγνώριση αυτή δεν είναι απλώς μια αντανάκλαση των μεταβαλλόμενων κοινωνικών προτύπων, αλλά και μια αναγνώριση των σοβαρών επιπτώσεων που έχει η κακοποίηση στη σωματική και ψυχική υγεία των ατόμων (Guizzo and Alldred, 2024).

Το φαινόμενο της κακοποίησης κατά των γυναικών είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό λόγω του επιπολασμού του και των μοναδικών προκλήσεων που θέτει. Η κακοποίηση μπορεί να λάβει πολλές μορφές, όπως σωματική, συναισθηματική, σεξουαλική και επαγγελματικο-οικονομική, η καθεμία από τις οποίες αφήνει ένα ξεχωριστό σημάδι στην ευημερία του θύματος. Παραδοσιακά, μεγάλο μέρος αυτής της κακοποίησης καλύπτεται από σιωπή, με τα πολιτιστικά, κοινωνικά, ακόμη και νομικά συστήματα να αποτυγχάνουν μερικές φορές να προστατεύσουν επαρκώς τα θύματα.

Όσον αφορά στην απασχόληση, σύμφωνα με έρευνες (Statista, 2024), η διαφορά στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών έχει μειωθεί σημαντικά, συγκεκριμένα από πάνω από 17% το 2005 σε λιγότερο από 10% το 2023. Ενώ η μείωση αυτή υποδηλώνει καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης για τις γυναίκες, εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα και οι γυναίκες να αντιμετωπίζουν εμπόδια στην επαγγελματική τους ανέλιξη. Τα εμπόδια αυτά προκύπτουν συνήθως από διακρίσεις ή εξωτερικές υποχρεώσεις. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι, από το 2020, κανένα ευρωπαϊκό έθνος δεν είχε επιτύχει την ισότητα των φύλων στην ηγεσία των επιχειρήσεων (Statista, 2024).

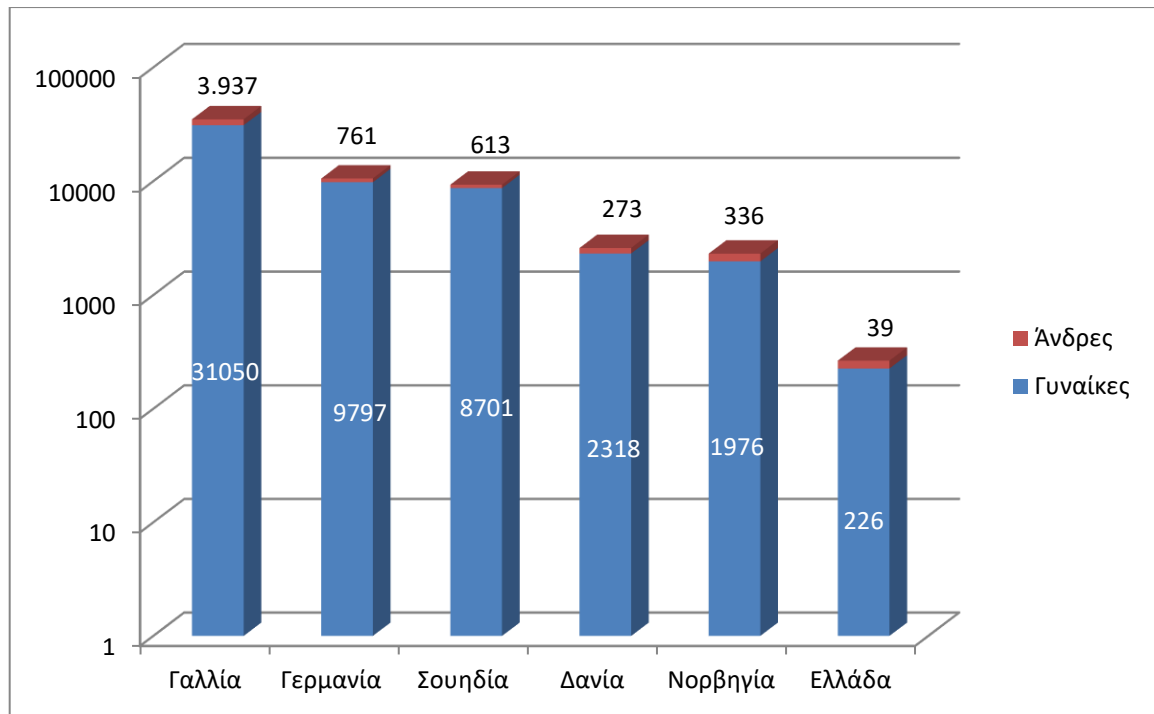
Πέρα από τις επαγγελματικές και οικονομικές ανισότητες, οι γυναίκες αντιμετωπίζουν διακρίσεις και στις κοινωνικές τους αλληλεπιδράσεις. Αυτό περιλαμβάνει άδικη μεταχείριση λόγω του φύλου τους από γνωστούς ή αγνώστους και επεκτείνεται σε παρενόχληση, κακοποίηση ή ακόμη και εγκλήματα που στοχεύουν ειδικά τις γυναίκες. Για παράδειγμα, στη Γερμανία, το 44% των γυναικών ανέφεραν ότι βίωσαν σεξουαλική παρενόχληση ή επιθετικότητα σε δημόσιους χώρους κατά το τελευταίο έτος (Διάγραμμα 1) (Statista, 2024). Όσον αφορά τη σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας, τα στοιχεία είναι επίσης ανησυχητικά, με το 68% των γυναικών στη Γερμανία, το 66% στην Ισπανία και το 57% στο Ηνωμένο Βασίλειο να αναφέρουν τέτοιες εμπειρίες κατά τη διάρκεια της ζωής τους (Statista, 2024). Επιπλέον, η Πολωνία κατέγραψε τον υψηλότερο αριθμό γυναικοκτονιών στην Ευρώπη το 2020, με 400 περιπτώσεις, ενώ η Γαλλία ανέφερε τον υψηλότερο αριθμό περιπτώσεων βιασμού με θύματα γυναίκες (Statista, 2024).

Διάγραμμα 6: Ποσοστό γυναικών που έχουν υποστεί σεξουαλική παρενόχληση ή επιθετικότητα στο δρόμο σε επιλεγμένες ευρωπαϊκές χώρες

Πηγή: <https://www.statista.com/statistics/1095629/street-harassment-europe/>

Το 2021, η Γαλλία κατέγραψε 31.050 περιστατικά βιασμού που αφορούσαν γυναίκες θύματα, μαζί με επιπλέον 3.937 περιπτώσεις βιασμού που αφορούσαν άνδρες θύματα (Διάγραμμα 2) . Μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών που περιλαμβάνονται στη λίστα, η Γαλλία είχε τον μεγαλύτερο αριθμό καταγεγραμμένων βιασμών. Η Γερμανία είχε τον δεύτερο υψηλότερο αριθμό, με 9.797 περιπτώσεις που αφορούσαν γυναίκες και 761 περιπτώσεις που αφορούσαν άνδρες. Η Ελλάδα ήταν σχετικά χαμηλά στα ποσοστά, η διαφορά όμως μεταξύ ανδρών και γυναικών και εδώ ήταν αρκετά μεγάλη, όπως διαφαίνεται από το Διάγραμμα 2.

Διάγραμμα 7: Αριθμός αναφερόμενων περιπτώσεων βιασμού σε επιλεγμένες ευρωπαϊκές χώρες το 2021, ανά φύλο θύματος

Πηγή: <https://www.statista.com/statistics/1072770/number-of-rapes-in-europe/>

Η αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος είναι κρίσιμη όχι μόνο από την άποψη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά και για τις ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις. Η διαίωσιση της κακοποίησης κατά των γυναικών διαιωνίζει την ανισότητα και εμποδίζει την προοδευτική κοινωνική αλλαγή (Li et al., 2023). Οι προσπάθειες για την καταπολέμηση αυτής της κατάχρησης ήταν πολύπλευρες, μέσω νομικών μεταρρυθμίσεων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ενημέρωσης της κοινότητας, όλα με στόχο την εξάρθρωση των συστημικών δομών που επιτρέπουν τη συνέχιση αυτής της κατάχρησης. Η σύγχρονη προσέγγιση για την αντιμετώπιση της κακοποίησης περιλαμβάνει επίσης εστίαση στην πρόληψη, με στόχο την αλλαγή των κοινωνικών στάσεων και κανόνων που ομαλοποιούν ή ευτελίζουν την κακομεταχείριση των γυναικών (Li et al., 2023).

Εμβαθύνοντας σε αυτό το θέμα, γίνεται προφανές ότι η καταπολέμηση της κακοποίησης δεν αφορά μόνο την προστασία των ατόμων, αλλά την προώθηση μιας κοινωνίας που εκτιμά και προασπίζει την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα κάθε ατόμου. Η συνεχιζόμενη επικράτηση της κακοποίησης κατά των γυναικών, απαιτεί μια διαρκή και δυναμική αντίδραση, η οποία θα προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες πραγματικότητες του κόσμου μας, ενώ θα παραμένει ριζωμένη στις αρχές της ισότητας και της δικαιοσύνης.

1.2 Σημασία της Μελέτης

Η απαίτηση για έρευνα σχετικά με την κακοποίηση, ιδιαίτερα εκείνη των γυναικών, τονίζεται τόσο από τις βαθιές επιπτώσεις της στη ζωή ενός ατόμου όσο και από τις ευρέως διαδεδομένες κοινωνικές της επιπτώσεις. Με την κοινωνική πρόοδο, ο ορισμός της κακοποίησης έχει διευρυνθεί πολλαπλά και έχει αποκαλύψει τις ευρέως διαδεδομένες συνέπειές της όχι μόνο στα μεμονωμένα θύματα αλλά και στον κοινωνικό ιστό της κοινωνίας. Έτσι, η παρούσα μελέτη είναι σημαντική για τους ακόλουθους κύριους λόγους. Καταρχάς, το ζήτημα της κακοποίησης των γυναικών αποτελεί σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το ζήτημα της κακοποίησης των γυναικών εξακολουθεί να επικρατεί παγκοσμίως και αυτός είναι ένας από τους λόγους που εκείνες δεν μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα στην κοινωνία. Η βεβαιότητα τέτοιων πράξεων σκοτώνει τα κοινωνικά όνειρα για ισότητα και δικαιοσύνη. Η έρευνα σε αυτόν τον τομέα είναι πολύ σημαντική για να ανακαλύψουμε το βάθος και τη φύση της κατάχρησης, επομένως, για να μπορέσουμε να καταπολεμήσουμε αυτές τις αδικίες, πρέπει να έχουμε μια θεμελιώδη βάση γνώσεων που θα δημιουργηθεί από την παρούσα μελέτη.

Πέραν του γεγονότος ότι η κακοποίηση είναι ένα κοινωνικό ζήτημα που έχει κυματοειδείς επιπτώσεις, επηρεάζει επίσης αρνητικά την κοινωνία στο σύνολό της. Οικονομικά, οι επιπτώσεις της κακοποίησης των γυναικών επηρεάζουν τη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό, την παραγωγικότητα και το κόστος υγειονομικής περίθαλψης. Είναι επιζήμιο τόσο κοινωνικά όσο και οικονομικά καθώς οδηγεί σε έναν φαύλο κύκλο βίας και υποβάθμισης που στη συνέχεια επηρεάζει τη συνοχή και τη σταθερότητα της κοινότητας. Οι μελέτες μπορούν να μετρήσουν αυτά τα αποτελέσματα, καθιστώντας τα παρατηρήσιμα, και ως εκ τούτου αναπόφευκτα, παρέχοντας την απόδειξη στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και στους ηγέτες της κοινότητας να κάνουν τις αλλαγές.

Επιπλέον, μερικές φορές δεν περιλαμβάνονται οι νομικοί και θεσμικοί έλεγχοι που αποσκοπούν στην προστασία των γυναικών από την κακοποίηση. Η έρευνα είναι το κλειδί για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των ισχυόντων νόμων και συστημάτων, την εύρεση των αδυναμιών και την εξεύρεση τρόπων για τη διασφάλιση της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας, δεδομένου ότι οι νομικοί κανόνες και οι άμυνες είναι διαφορετικοί σε κάθε χώρα και ό,τι είναι αποτελεσματικό σε μια περίπτωση μπορεί να μην είναι σε μια άλλη.

Συμπερασματικά, η μελέτη για την κακοποίηση των γυναικών έχει μεγάλη σημασία στη διαδικασία ευαισθητοποίησης του κοινού για το θέμα και ταυτόχρονα εκπαίδευσής τους

πάνω στο θέμα. Μέσω των μέσων ενημέρωσης, τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να επηρεάσουν την κοινή γνώμη και έτσι θα αλλάξει η στάση απέναντι στις γυναίκες και τη βία. Αυτός ο μετασχηματισμός είναι ένας βασικός παράγοντας για την επίτευξη μακροπρόθεσμης κοινωνικής αλλαγής, καθώς φέρνει κοινοτική δράση και βοηθά τις εκστρατείες υπεράσπισης που στοχεύουν στον τερματισμό της κατάχρησης.

1.2 Κύριος Στόχος της Μελέτης

Βασικός στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διεξαγωγή μιας συστηματικής βιβλιογραφικής ανασκόπησης για τη γενική διερεύνηση του πολύπλοκου κοινωνικού φαινομένου της κακοποίησης των γυναικών στις μέρες μας. Αυτή η μελέτη στοχεύει να εξετάσει το πρόβλημα, το οποίο περιλαμβάνει διάφορες μορφές κακοποίησης που είναι δυνατόν να υποστεί μια γυναίκα, τις κοινωνικές και ατομικές αντιδράσεις σε αυτές τις μορφές, την καταλληλότητα των νομικών δομών που έχουν σχεδιαστεί για την αντιμετώπιση και τη μείωση αυτών των κακοποιήσεων αλλά και την αποτελεσματικότητα των οργανισμών που ασχολούνται με τα θύματα αυτών των καταχρήσεων.

Αυτή η βιβλιογραφική ανασκόπηση επικεντρώνεται στη λεπτομερή εξέταση των διαφόρων ειδών καταχρηστικής συμπεριφοράς προς τις γυναίκες. Αυτό δεν περιορίζεται μόνο στην καταγραφή των διαφόρων ειδών καταχρήσεων που κυμαίνονται από σωματικές έως ψυχολογικές και οικονομικές, αλλά και, το πιο σημαντικό, στους παράγοντες που προκαλούν τέτοιες καταχρήσεις. Η παρούσα ανασκόπηση σκοπεύει να ρίξει φως στα σημεία και τη συχνότητα των κακοποιητικών συμπεριφορών, έτσι θα δημιουργηθεί μια λεπτομερής εικόνα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες.

Επιπλέον, ένας άλλος βασικός στόχος της είναι να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο οι γυναίκες και το κοινωνικό τους περιβάλλον αντιδρούν και αντιμετωπίζουν τις μορφές κακοποίησης. Τα παραπάνω αναφέρονται επίσης στους προσωπικούς μηχανισμούς αντιμετώπισης, την παρουσία και την αποτελεσματικότητα της ψυχολογικής βοήθειας και τον ρόλο των συστημάτων υποστήριξης της οικογένειας και της κοινότητας είτε στην υποβοήθηση της ανάρρωσης είτε, αντίθετα, στο να μην επιτραπεί η διακοπή της κακοποίησης. Η γνώση αυτών των δυναμικών είναι το πιο σημαντικό πράγμα για να κατανοήσει κανείς τη δύναμη και την αδυναμία των δικτύων υποστήριξης και να βρει πιο αποτελεσματικούς μηχανισμούς υποστήριξης.

Επιπλέον, η ανασκόπηση θα είναι κρίσιμη για την ανάλυση των νομικών πλαισίων που υπάρχουν σήμερα για την προστασία των γυναικών από την κακοποίηση και τον έλεγχο

της επιβολής και της αποτελεσματικότητάς τους. Αυτό σημαίνει μια ολοκληρωμένη μελέτη νόμων και κανονισμών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, που θα είναι σε θέση να προσδιορίσει εάν καλύπτουν πλήρως όλα τα είδη κακοποίησης ή όχι και εάν είναι αποτελεσματικά για να σταματήσουν τους κακοποιούς και να αποδώσουν δικαιοσύνη στα θύματα.

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση έχει επίσης σχεδιαστεί για να αποτελέσει τεκμηρίωση και αξιολόγηση των φορέων και των δομών που είναι διαθέσιμες για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων κατάχρησης. Το θέμα της αξιολόγησης καλύπτει επίσης την αξιολόγηση των συμβουλευτικών υπηρεσιών, των ομάδων υποστήριξης και των καταφυγίων - την προσβασιμότητά τους, το εύρος των υπηρεσιών που παρέχουν και την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιζώντων κακοποίησης. Οι φορείς είναι οι βασικοί παράγοντες για την αποτελεσματικότητα αυτής της διαδικασίας, τόσο για τον χειρισμό των άμεσων θυμάτων όσο και για τη μακροπρόθεσμη ανάρρωση.

Πάνω από όλα, πρωταρχικός στόχος αυτής της διπλωματικής εργασίας είναι να παρουσιάσει ολόκληρη την εικόνα της ποιότητας ζωής των κακοποιημένων γυναικών. Αυτό θα κριθεί από την επανάληψη των ευρημάτων άλλων ερευνών, την ανάλυση διαφόρων πτυχών της ευημερίας όπως η ψυχική υγεία, η σωματική υγεία, η οικονομική σταθερότητα και η κοινωνική ένταξη. Αυτή η μελέτη θα βοηθήσει στην κατανόηση των εκτεταμένων συνεπειών της κακοποίησης στους επιζώντες και έτσι, με τη σειρά της, θα συμβάλει σε μια ευρύτερη γνώση σχετικά με τις δευτερεύουσες επιπτώσεις της κακοποίησης στο κοινωνικό σύνολο.

1.3 Δομή της Ανασκόπησης

Αυτή η διατριβή είναι οργανωμένη σε επιμέρους κεφάλαια, καθένα από τα οποία αποσκοπεί στη διερεύνηση διαφορετικών ζητημάτων κακοποίησης γυναικών. Το γεγονός ότι τα κεφάλαια είναι συστηματικά οργανωμένα είναι ο κύριος λόγος για τον οποίο διασφαλίζεται η ολοκληρωμένη κατανόηση του θέματος. Αυτή η μέθοδος οργάνωσης των κεφαλαίων εξετάζει επίσης τις διαφορετικές πτυχές του θέματος, από τις θεωρητικές έως τις πρακτικές.

Στο κεφάλαιο 1, που αποτελεί την εισαγωγή ολόκληρης της διατριβής, συζητήθηκε η θεμελιώδης δομή και αναλύθηκαν οι σκοποί και οι κύριοι στόχοι αυτής της διπλωματικής εργασίας.

Το Κεφάλαιο 2 συζητά τα είδη και τις μορφές κακοποίησης που βιώνουν οι γυναίκες. Ο κατάλογος αυτών των καταχρήσεων ταξινομείται στις σωματικές, συναισθηματικές,

σεξουαλικές και οικονομικές κατηγορίες. Δίνει επίσης παραδείγματα και στατιστικά στοιχεία για να δείξει πόσο εκτεταμένο και τι είδους είναι κάθε είδος. Αυτό το κεφάλαιο εξετάζει επίσης το ιστορικό και πολιτιστικό υπόβαθρο που αποτέλεσε τη βάση της κατανόησης και του τρόπου αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών. Επίσης, δείχνει πώς οι κοινωνικές νόρμες και αξίες κάνουν την κατάχρηση να είναι πολύ συχνή και να της δίνεται μια συγκεκριμένη αντίληψη.

Το Κεφάλαιο 3, από την άλλη πλευρά, δίνει μια κριτική ανάλυση των νομικών και θεσμικών μηχανισμών που έχουν τεθεί για να σταματήσουν και να αποτρέψουν την κακοποίηση των γυναικών. Μιλά για τους διάφορους εθνικούς και διεθνείς νόμους, πολιτικές και την επιβολή τους, προκειμένου να βρεθούν τα κενά στη βιβλιογραφία. Αυτό το κεφάλαιο, εξετάζει επίσης το κομμάτι των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και του δικαστικού σώματος όσον αφορά την προστασία των γυναικών και την εγγύηση της δικαιοσύνης για τα θύματα.

Στη συνέχεια, το τέταρτο κεφάλαιο προχωρά στην παροχή παραδειγμάτων και στην αξιολόγηση των διαφορετικών υπηρεσιών και δομών που παρέχουν άμεση βοήθεια στα θύματα κακοποίησης, όπως κέντρα, καταφύγια και συμβουλευτικές υπηρεσίες. Εξετάζει τη διαθεσιμότητά τους, την κατάλληλη χρήση των πόρων τους και τη συμβολή τους στην ανάρρωση και αποκατάσταση των θυμάτων. Η παραπάνω αξιολόγηση έχει σχεδιαστεί για να ασκήσει κριτική στις καλές πρακτικές καθώς και στους τομείς που χρήζουν βελτίωσης. Κάθε κεφάλαιο αυτής της μελέτης είναι αναπόσπαστο για την οικοδόμηση μιας ολιστικής κατανόησης του περίπλοκου και διάχυτου ζητήματος της κακοποίησης κατά των γυναικών, με στόχο να συμβάλει ουσιαστικά στον μετριασμό της και στην ενδυνάμωση των γυναικών παγκοσμίως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ (ΟΡΙΣΜΟΙ- ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ, ΕΙΔΗ ΒΙΑΣ)

2.1 Ορισμοί και εννοιολογικές διευκρινίσεις

Ο όρος «έμφυλη βία» μπορεί να γίνει κατανοητός εξετάζοντας την ετυμολογία του επιθέτου «έμφυλη» (εν+φύλο) ως τρόπο προσδιορισμού της λέξης «βία». Αναφέρεται συγκεκριμένα στη βία που εκδηλώνεται μεταξύ ατόμων διαφορετικών φύλων. Αυτό το

φαινόμενο είναι ριζωμένο στην ανθρώπινη κοινωνία και έχει καταστροφικές συνέπειες τόσο για την ατομική όσο και για την κοινοτική πρόοδο.

Η βία με βάση το φύλο αναφέρεται σε πράξεις βίας που απευθύνονται σε ένα άτομο με αιτία το φύλο του. Το φαινόμενο παρουσιάζει μια σειρά από εκδηλώσεις και αφορά πρωτίστως πράξεις που στοχεύουν γυναίκες (SOLWODI, 2019). Αυτό συνιστά κατάφορη παραβίαση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την άδικη διαφοροποίηση των ατόμων σε αυτούς που υφίστανται βλάβη και σε αυτούς που βλάπτουν. Η Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών (απόφαση 48/104, άρθρο 1, 20 Δεκεμβρίου 1993, όπως αναφέρεται στο ΓΓΙΦ¹, 2018:52) ορίζει τη βία με βάση το φύλο ως ενέργειες που καταλήγουν σε σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη, καθώς και απειλές τέτοιων ενεργειών, εξαναγκασμό και περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας (Symonides & Volodín, 1999:93, όπως αναφέρεται στο ΓΓΙΦ 2014-2020, 2018:52). Αυτό ισχύει τόσο για τον ιδιωτικό όσο και για τον δημόσιο τομέα της ζωής. Ωστόσο, είναι ευρέως αποδεκτό ότι όταν συζητάμε για την έμφυλη βία ή τη βία που σχετίζεται με το φύλο, αναφερόμαστε κυρίως σε πράξεις βίας που διαπράττονται από άντρες κατά των γυναικών. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι όταν συζητάμε για τη βία με βάση το φύλο ή τη βία κατά των γυναικών, αναφερόμαστε συγκεκριμένα σε πράξεις βίας που πηγάζουν από στερεότυπα φύλου, παρά σε κάθε βίαιη πράξη που μπορεί να βιώσει μια γυναίκα (Russo & Pirlott, 2006).

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Δράσης της Παγκόσμιας Διάσκεψης του ΟΗΕ για τις Γυναίκες, που έλαβε χώρα στο Πεκίνο το 1995, η βία είναι ένα επίμονο ζήτημα που πηγάζει από τις διακρίσεις λόγω φύλου. Το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών χαρακτηρίζεται από την ιστορική ανισορροπία δύναμης μεταξύ ανδρών και γυναικών, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την κυριαρχία των ανδρών, τις διακρίσεις εις βάρος των γυναικών και την παρεμπόδιση της πρόοδου και της ανάπτυξής τους (UNWomen, 1995, παρ.118).

Επί του παρόντος, θεωρείται ένα κοινωνικό ζήτημα, ένα μακροχρόνιο και διαρκές φαινόμενο, που πηγάζει από την πατριαρχική κοινωνία και αναγνωρίζεται από τις Διεθνείς Συμβάσεις ως σοβαρός τύπος διάκρισης (Γκασούκα, 2020a), με ποικίλες εκφράσεις.

¹ Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, (2018). Οδηγός Συμβουλευτικής για τη Βία. Δεν είσαι η μόνη, δεν είσαι μόνη. Αθήνα: Υπουργείο Εσωτερικών. Ανακτήθηκε στις 17/4/2024 από τη διεύθυνση: <https://www.isotita.gr/wpcontent/uploads/2018/07/%CE%9F%CE%B4%CE%7%CE%B3%CF%8C%CF%82%CE%A3%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7-%CE%92%CE%99%CE%91.pdf>

Η εικόνα 1 προέρχεται από την έρευνα που έγινε το 2014 σε ευρωπαϊκό επίπεδο και συμμετείχαν 42.000 γυναίκες από 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τα αποτελέσματα προέκυψε πως μία στις τρεις γυναίκες έχει υποστεί ψυχική ή/και σεξουαλική βία, μία στις δύο έχει υποστεί σεξουαλική παρενόχληση, μία στις είκοσι έχει βιαστεί και μία στις πέντε έχει παρενοχλητικά παρακολουθηθεί.

Εικόνα 3: Η έμφυλη βία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στατιστικά στοιχεία (Πηγή: EIGE, 2020a)

Η επιστημονική βιβλιογραφία για την ιστορία της βίας κατά των γυναικών παρουσιάζει ασάφειες. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να αποδοθεί, τουλάχιστον εν μέρει, στην υποκαταγγελία και την υποκαταγραφή διαφόρων μορφών βίας κατά των γυναικών, ιδιαίτερα εκείνων που περιλαμβάνουν σωματική ή σεξουαλική κακοποίηση. Τέτοιες ελλειπείς αναφορές μπορούν να αποδοθούν σε κοινωνικές συμβάσεις, ταμπού, τον φόβο του στιγματισμού και την ευαίσθητη φύση του θέματος. Είναι ευρέως αποδεκτό ότι, ακόμη και στις μέρες μας, η απουσία αξιόπιστων και αδιάλειπτων δεδομένων παραμένει εμπόδιο για την απόκτηση συνολικής κατανόησης της βίας με βάση το φύλο, παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για να εξεταστεί αυτό το ζήτημα. Αναμφίβολα, είναι ένα διαρκές φαινόμενο που έγινε ενοχλητικό στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα λόγω του ακτιβισμού των φεμινιστικών κινημάτων (Γκασούκα, 2020a).

Η ιστορική εμφάνιση βίας που στρέφεται κατά των γυναικών συνδέεται περίπλοκα με την αντίληψη της γυναίκας ως ιδιοκτησία και την υποτίμηση του φύλου. Στην αρχαία Ρώμη, ο πατέρας είχε την εξουσία σύμφωνα με το ρωμαϊκό δίκαιο να πειθαρχεί τους απογόνους του, συμπεριλαμβανομένης της εξουσίας να επιβάλλει θανατική ποινή (Foucault, 1978:165, όπως αναφέρεται στο Γκασούκα, 2013:74). Στη Δυτική Ευρώπη κατά τον Μεσαίωνα, οι γυναίκες τιμωρούνταν με το κάψιμο για διάφορους λόγους. Αυτοί οι λόγοι περιελάμβαναν την αντιληπτή ανυπακοή τους στο κυρίαρχο πατριαρχικό σύστημα, την ικανότητά τους να προσελκύουν ή να απωθούν τους άλλους ή να κατηγορούνται για μαγεία (XEN Ελλάδος, 2019).

Το κάψιμο των λεσβίων χρησιμεύει ως απόδειξη του ανδρικού σοβινισμού και εκδικητικότητας που προέκυψε όταν οι γυναίκες παρέκκλιναν από τα κοινωνικά πρότυπα της περιόδου τους. Η Γκασούκα (2020b) παραθέτει τη φράση "femina cum feminus" από τον Κώδικα της Ορλεάνης το 1260, ο οποίος δηλώνει ότι «κάθε γυναίκα που διαπράττει αυτό το έγκλημα πρέπει να καεί» (DoanMinh, 2019 όπως αναφέρεται στο Γκασούκα 2020b:61; XEN Ελλάδος).

Η Γκασούκα (2013) εξετάζει το θέμα της γυναικείας σεξουαλικότητας και τον αντίκτυπό της στη δυναμική εξουσίας και την ανταγωνιστικότητα μεταξύ των φύλων. Αυτή η ανάλυση αποκαλύπτει ένα μοτίβο όπου οι γυναίκες, με την πάροδο του χρόνου, αναπτύσσουν μια προδιάθεση να διεκδικήσουν τον έλεγχο και την κυριαρχία των ανδρών, οδηγώντας σε περιπτώσεις βίας κατά των γυναικών. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι αυτό αναφέρεται σε βία που είναι νομικά κατοχυρωμένη, ηθικά δικαιολογημένη και κρίνεται αποδεκτή προκειμένου να διατηρηθεί η καθιερωμένη κοινωνική τάξη, η οποία υποστηρίζει την ανδρική κυριαρχία και τη γυναικεία υποταγή (Γκασούκα, 2013).

Η έρευνα που διεξήχθη από τους Kouta, Rousou, Freysteinsdóttir, Boira και Naudi (2017) έδειξε ότι παρά τη νομική ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων σε πολλά έθνη, η πρακτική εφαρμογή της λείπει. Αντίθετα, η ανισότητα επικρατεί σε διάφορους τομείς όπως τα νοικοκυριά, οι χώροι εργασίας και η κοινωνία στο σύνολό της, όπου οι γυναίκες συχνά υπόκεινται σε μια πατριαρχική προοπτική. Το διαμέτρημα του πατριαρχικού προτύπου είναι αρκετά σημαντικό ώστε να επηρεάσει κοινωνικοπολιτικούς φορείς και συστήματα, με αποτέλεσμα την κοινωνική και νομική αποδοχή της βίας που σχετίζεται με το φύλο.

Η αναπαραγωγή της βίας με βάση το φύλο καθοδηγείται από τις στρατηγικές των μέσων ενημέρωσης για απόκρυψη τέτοιων περιπτώσεων και παρουσίασή τους με τρόπο που υποβαθμίζει τη σοβαρότητα του ζητήματος και θέτει την ευθύνη στη συμπεριφορά των θυμάτων (Royal, 2019; Russo and Pirlott, 2006).

Οι μορφές βίας με βάση το φύλο ποικίλλουν ανάλογα με το πολιτιστικό και κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο εκδηλώνονται. Η βία με βάση το φύλο περιλαμβάνει διάφορες μορφές βλαβερής συμπεριφοράς, όπως ακρωτηριασμό γυναικείων γεννητικών οργάνων, δολοφονίες τιμής, εξαναγκαστικές σεξουαλικές πράξεις, καθώς και σεξουαλική, συναισθηματική, λεκτική ή ψυχολογική κακοποίηση (Γκασούκα, 2013). Η βία σε στενές σχέσεις περιλαμβάνει διάφορες στρατηγικές ελέγχου (Russo and Pirlott, 2006). Πρόκειται για μια διάχυτη μορφή βίας που είναι δύσκολο να εντοπιστεί και μερικές φορές κρύβεται κάτω από το πρόσχημα των «οικογενειακών δεσμών». Επιπλέον, η Γκασούκα (2013) προσδιορίζει τον καταναγκασμό και τις παρεμβάσεις σε ανησυχίες για τη μητρότητα, όπως η άμβλωση, η αναγκαστική εγκυμοσύνη και η στέρωση, ως μορφές βίας λόγω φύλου. Είναι σημαντικό να σημειωθεί η στάση των Kouta et al. (2017) που υποστηρίζουν την ύπαρξη μαιευτικής βίας, αναφέροντας παραδείγματα όπως «περιττές υστερεκτομές» και περιπτώσεις βίας που μπορεί να σχετίζονται με «αισθητική χειρουργική» σε ορισμένα πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Τα άτομα που βιώνουν βία λόγω φύλου υφίστανται δυσμενείς επιπτώσεις στην ψυχολογική, σεξουαλική και αναπαραγωγική τους ευημερία, που μπορεί να περιλαμβάνουν εξαναγκαστικές και ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες, μη ασφαλείς αμβλώσεις, σοβαρή συναισθηματική δυσφορία, σεξουαλικά μεταδιδόμενες ασθένειες όπως ο HIV, ακόμη και θνησιμότητα (Russo & Pirlott, 2006). Με μια ευρύτερη έννοια, η σωματική ευεξία, το δικαίωμα στη ζωή και η αυτονομία των γυναικών βρίσκονται σε κίνδυνο (Γκασούκα, 2013). Η βία με βάση το φύλο έχει αναγνωριστεί ως σημαντικός παράγοντας που συμβάλλει στα ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες (Sathar & Lloyd 1993; Mensch & Lloyd 1998; UNICEF 2004, Morrison, Ellsberg & Bott, 2007).

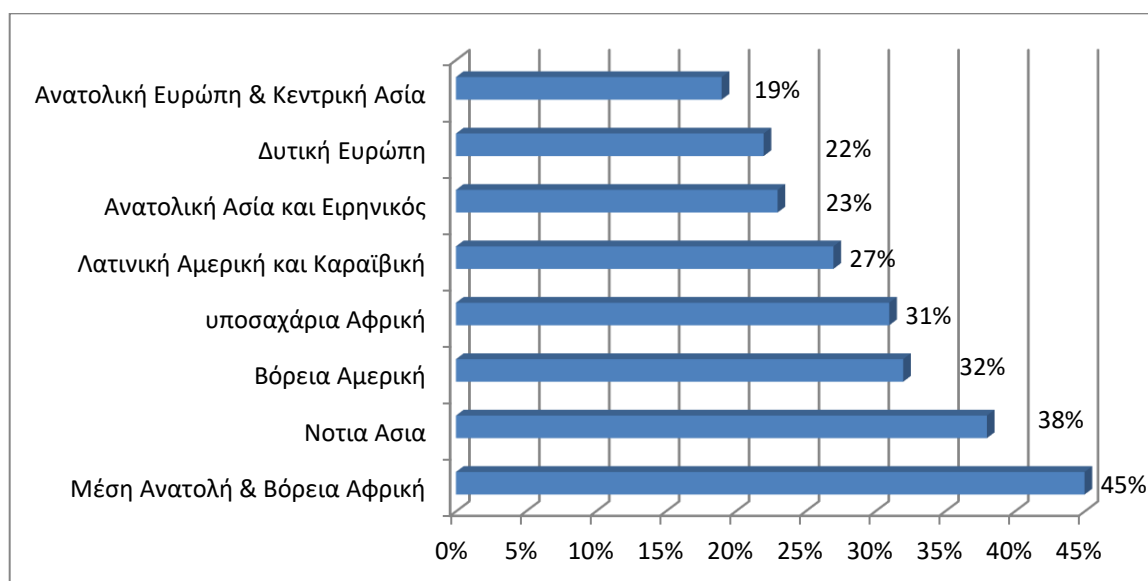
Τα δεδομένα που δίνονται παραπάνω δείχνουν ξεκάθαρα τις εκτεταμένες συνέπειες της βίας με βάση το φύλο ως ένα ευρέως διαδεδομένο παγκόσμιο φαινόμενο που επηρεάζει τα άτομα και την κοινωνία.

2.2 Τύποι βίας

2.2.1 Σωματική βία

Η σωματική βία αποτελεί σοβαρή απειλή για την ασφάλεια και τις ζωές των γυναικών, που εκτείνεται από μικροπράξεις σαν χαστούκι έως σοβαρότερες συνέπειες, όπως βαριές σωματικές βλάβες που θα μπορούσαν να κλιμακωθούν σε δολοφονία εκ προθέσεως, όπως

σημειώνεται σε έκθεση του ΚΕΘΙ το 2003. Η Σούλη Σ. παρουσίασε περαιτέρω το 2019 τις διάφορες εκδηλώσεις σωματικής κακοποίησης, οι οποίες κυμαίνονται ανησυχητικά από βίαιες σεξουαλικές επιθέσεις έως τραυματισμούς που προκαλούνται από βλήματα. Αυτή η μορφή κακοποίησης περιλαμβάνει επίσης χαστούκια και γροθιές που στοχεύουν σε ευαίσθητες περιοχές όπως το πρόσωπο και το κεφάλι, εκτεταμένη σωματική επιθετικότητα μέσω κλωτσιών σε όλο το σώμα και την πρόκληση έντονου πόνου με συστροφή ή σπάσιμο άκρων. Επιπλέον, τα θύματα συχνά υπομένουν ασφυξία μέχρι λιποθυμίας, βίαια ρίψη σε περιορισμένους χώρους, όπως δωμάτια ή κάτω σκάλες, και τραυματισμούς από την ώθηση σε αντικείμενα. Άλλες ανησυχητικές μορφές σωματικής κακοποίησης περιλαμβάνουν εγκαύματα από καθημερινά είδη όπως σίδερα, τσιγάρα ή βραστά υγρά, αναγκαστικό ξύρισμα της ηβικής τρίχας και σοβαρές συνέπειες όπως απρογραμμάτιστες εγκυμοσύνες και σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα. Πιο ακραίες περιπτώσεις περιλαμβάνουν μαχαιρώματα και ακρωτηριασμούς με αντικείμενα που κυμαίνονται από μαγειρικά σκεύη μέχρι τσεκούρια, ακόμη και τραύματα από πυροβολισμούς, υπογραμμίζοντας τη βάνουση πραγματικότητα και τη διαφορετική φύση της σωματικής κακοποίησης των γυναικών.

Διάγραμμα 8: Ποσοστό γυναικών που υπέστησαν σωματική ή/και σεξουαλική βία από σύντροφο το 2020 ανά περιοχή

Πηγή: [MENA: domestic violence against females by country 2019 | Statista](#)

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα (Διάγραμμα 3) οι χώρες με το μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών (45%) που υπέστησαν σωματική ή/και σεξουαλική βία από το σύντροφό τους το 2020 είναι η Μέση Ανατολή και η Βόρεια Αφρική, ενώ ακολουθεί η Νότια Ασία με 38% και η Βόρεια Αμερική με 32%.

2.2.2 Ψυχολογική-Λεκτική βία

Η ψυχολογική-λεκτική βία στοχεύει να προκαλέσει ψυχολογική δυσφορία στο θύμα μειώνοντας, εξευτελίζοντας, προσβάλλοντας και τελικά υπονομεύοντας την αυτοεκτίμησή του. Η ψυχολογική βία, γνωστή και ως πνευματική βία, λειτουργεί κρυφά και εσωτερικά μέσα σε ένα άτομο, χωρίς απαραίτητα να εκδηλώνει την ίδια εξωτερική επιθετικότητα και ένταση με τη σωματική ή τη σεξουαλική βία. Ωστόσο, έχει πιο βαθύ αντίκτυπο στο θύμα (Dokkedahl et al., 2022). Είναι η πιο σοβαρή εκδήλωση βίας, που λειτουργεί ανεπαίσθητα και αποτελεί σημαντική απειλή λόγω της δυνατότητάς του να προκαλέσει μόνιμες πληγές που απαιτούν σημαντικό χρόνο και προσπάθεια για να αναρρώσει ή να αντιμετωπιστεί (Σούλη, 2019). Οι διάφορες εκδηλώσεις ψυχολογικής επιθετικότητας σκιαγραφούνται ως εξής (Σούλη, 2019; Dokkedahl et al., 2022):

- Ανεπαρκής ύπνος και έλλειψη τροφής
- Επιβολή αυστηρών κανονισμών για τον ύπνο και τη διατροφή.
- Κοινωνική απομόνωση
- Επιβολή μέθης
- Στέρηση προσωπικής ελευθερίας
- Απειλές καθώς και εκβιασμός.
- Μεθοδική υποβάθμιση/ταπείνωση
- Πρόκληση Ντροπής/Εξευτελισμού
- Ειρωνεία – Χλευασμός
- Αβάσιμοι ισχυρισμοί

Η ψυχολογική βία περιγράφεται ως σκόπιμες ενέργειες που βλάπτουν σημαντικά την ψυχολογική ευημερία ενός ατόμου μέσω της χρήσης καταναγκασμού ή απειλών. Επιπλέον, τα παραδείγματα επεκτείνονται για να συμπεριλάβουν εκφοβισμό, παρενόχληση, επίμονη παρακολούθηση και συκοφαντία (ΓΓΟΠΠΦ, 2020²).

2.2.3 Οικονομική βία

Η οικονομική βία αναδεικνύεται ως μια ξεχωριστή μορφή βίας στο πλαίσιο της συμβίωσης και των σχέσεων συντρόφου-συζύγου. Η γυναίκα που έχει κακοποιηθεί αδυνατεί να αντιμετωπίσει τις ενέργειες του δράστη, καθώς δεν είναι σε θέση να κάνει μια αμερόληπτη αξιολόγηση των συνθηκών ζωής της λόγω συναισθηματικής επιβάρυνσης. Αυτό έχει ως

² ΓΓΟΠΠΦ: Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων

αποτέλεσμα το θύμα να υιοθετεί μια πειθήνια συμπεριφορά ενώ ο θύτης επιδεικνύει μια αντίστοιχη καταχρηστική συμπεριφορά. (Χατζηφωτίου, 2016).

Η οικονομική κακοποίηση περιλαμβάνει μια σειρά από συμπεριφορές που υπονομεύουν την οικονομική αυτονομία και ασφάλεια του θύματος, όπως περιγράφεται λεπτομερώς από τους Stöckl et al. το 2021. Αυτή η μορφή κακοποίησης χαρακτηρίζεται συχνά από το ότι ο δράστης απαιτεί πλήρη έλεγχο των οικονομικών πόρων και των δαπανών του θύματος. Εκδηλώνεται όταν ένας σύζυγος αναγκάζει τη σύντροφό του να ζητήσει άδεια για κεφάλαια που χρειάζονται για προσωπικά ή οικογενειακά έξοδα, περιορίζοντας έτσι την οικονομική της ανεξαρτησία. Επιπλέον, ο θύτης συχνά επιμένει να εξουσιοδοτεί προσωπικά όλα τα έξοδα, αφαιρώντας ουσιαστικά τη σύζυγό του από την ικανότητα να διαχειρίζεται τον δικό της μισθό ή οποιοδήποτε μέρος του εισοδήματος του νοικοκυριού ανεξάρτητα. Ο πρωταρχικός στόχος αυτών των ενεργειών είναι να δημιουργηθεί μια κατάσταση οικονομικής εξάρτησης, όπου το θύμα παραμένει οικονομικά δεσμευμένο με τον δράστη, επιδεινώνοντας την ανισορροπία εξουσίας και περιορίζοντας την ικανότητα του θύματος να παίρνει αυτόνομες αποφάσεις ή να ξεφεύγει από την καταχρηστική κατάσταση.

Η οικονομική βία περιλαμβάνει την πράξη εξαναγκασμού μιας γυναίκας να εργαστεί για να στηρίξει οικονομικά ολόκληρη την οικογένεια, η οποία πραγματοποιείται από τον πατέρα. Παρά το γεγονός ότι αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα υγείας, ο σύντροφός της αρνείται να της επιτρέψει να σταματήσει να εργάζεται. Το δικαίωμα της γυναίκας στην εργασία περιορίζεται μέσω μιας αυταρχικής προσέγγισης που την αναγκάζει να παραμένει στο σπίτι, περιορίζοντας έτσι το επάγγελμά της αποκλειστικά στη διαχείριση του νοικοκυριού και, εάν ισχύει, στη φροντίδα των παιδιών (Stöckl et al., 2021).

Η οικονομική κακοποίηση είναι η πράξη άσκησης ελέγχου και επιτήρησης της συμπεριφοράς ενός ατόμου σχετικά με τη χρήση και τη διαχείριση χρημάτων, ενώ απειλείται συνεχώς με παρακράτηση οικονομικών πόρων. Ο κατάλογος των δραστηριοτήτων περιλαμβάνει επίσης αδικήματα όπως ζημιές περιουσίας, κλοπή προσωπικής περιουσίας, παραβίαση της ατομικής ελευθερίας, οικονομική εξάρτηση, αδυναμία παροχής συζυγικής υποστήριξης και καταναγκαστική οικιακή εργασία (ΓΓΟΠΦ, 2020).

2.2.4 Σεξουαλική βία

Ως σεξουαλική παρενόχληση ορίζεται κάθε μορφή σεξουαλικής συμπεριφοράς που παραβιάζει κατάφωρα την αξιοπρέπεια του θύματος (Maran, Varetto and Civilotti, 2022;

Karami et al., 2021; Dehghan and Shahrababaki, 2023). Στο επαγγελματικό περιβάλλον, οι πηγές παρενόχλησης στο χώρο εργασίας μπορεί να προέρχονται από εργοδότες, προϊσταμένους ή συναδέλφους, με αποτέλεσμα μια ατμόσφαιρα που χαρακτηρίζεται από ταπείνωση, ντροπή, ανταγωνισμό και μια αίσθηση έντονης πίεσης. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα όταν το ευρύτερο πλαίσιο ευτελίζει την παρενόχληση ή όταν δεν υπάρχουν μάρτυρες (Maran, Varetto and Civilotti, 2022; Dehghan and Shahrababaki, 2023).

Ο δράστης της σεξουαλικής παρενόχλησης θα χειραγωγήσει το θύμα ώστε να βιώσει αισθήματα ενοχής. Η επίμονη και συνεχής εκδήλωση πρακτικών σεξουαλικής παρενόχλησης έχει βαθιές ψυχολογικές και κοινωνικές συνέπειες για όσους τη βιώνουν και καλλιεργεί μια ανασφαλή, απρόβλεπτη και επικίνδυνη ατμόσφαιρα εργασίας (Maran, Varetto and Civilotti, 2022; Karami et al., 2021).

Όπως αναφέρεται στον ιστότοπο της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (2020), η σεξουαλική παρενόχληση μπορεί να συμβεί σε διάφορα περιβάλλοντα όπως η εκπαίδευση, ο αθλητισμός, τα κοινωνικά ιδρύματα, οι χώροι θρησκευτικής λατρείας και άλλοι τομείς της κοινωνικής ζωής, όχι μόνο περιορισμένοι στο χώρο εργασίας. Τα θύματα σε αυτές τις περιοχές μπορεί να βρεθούν σε ευάλωτη θέση λόγω της ύπαρξης ιεραρχίας και δυναμικής εξουσίας.

2.2.5 Βιασμός

Ο βιασμός ορίζεται ως η πράξη εξαναγκασμού κάποιου σε σεξουαλική επαφή ή άλλη ανάρμοστη συμπεριφορά με χρήση της απειλής σημαντικής και άμεσης βλάβης (Dalton et al., 2022). Ο βιασμός είναι ένα εξαιρετικά κραυγαλέο αδίκημα που προσβάλλει σοβαρά την ακεραιότητα και την τιμή του θύματος. Η σεξουαλική βία, η οποία περιλαμβάνει πράξεις όπως ο βιασμός, περιλαμβάνει τα ακόλουθα (Dalton et al., 2022):

- Εμπλοκή σε μη συναινετική σεξουαλική διείσδυση στο σώμα άλλου ατόμου, συγκεκριμένα στον κόλπο, τον πρωκτό ή το στόμα, χρησιμοποιώντας οποιοδήποτε μέρος του σώματος ή αντικείμενο.
- Συμμετοχή σε άλλες μη συναινετικές σεξουαλικές δραστηριότητες με ένα άτομο
- Εξαναγκασμός άλλου ατόμου να συμμετάσχει σε μη συναινετικές σεξουαλικές δραστηριότητες με τρίτο άτομο.

Για να ασκήσει ένα άτομο την ελεύθερη βούλησή του, πρέπει να παράσχει τη συγκατάθεσή του, η οποία αξιολογείται σύμφωνα με τις ειδικές συνθήκες που περιγράφονται στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, και συγκεκριμένα στο άρθρο 36.

2.2.6 Ενδοοικογενειακή βία

Σύμφωνα με τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα, κάθε μορφή επιθετικής συμπεριφοράς, σωματικής, σεξουαλικής ή ψυχολογικής, που στρέφεται προς το θύμα από τον σύζυγο, τον σύντροφο, την πρώην σύζυγο ή άλλα μέλη της οικογένειάς του, θεωρείται ενδοοικογενειακή βία (Shayestefar et al., 2023; Lanchimba, Díaz-Sánchez and Velasco, 2023). Μπορεί να εκδηλωθεί με διαφορετικούς τρόπους, όπως οικονομική εκμετάλλευση, σεξουαλική κακοποίηση, ψυχολογική επιθετικότητα και σωματική επίθεση. Η εμφάνιση αυτού του φαινομένου είναι πιο διαδεδομένη στο πλαίσιο συζυγικών ή ρομαντικών σχέσεων, που αφορούν τόσο νυν όσο και πρώην συντρόφους (Shayestefar et al., 2023).

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η εκτεταμένη απομόνωση του θύματος, καθώς και κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει σημαντικό ψυχολογικό τραύμα, είναι και οι δύο μορφές ενδοοικογενειακής βίας. Ο τυπικός πρόδρομος είναι η λεκτική επιθετικότητα. Τα θύματα έχουν τη δυνατότητα να προσεγγίσουν άμεσα τους μηχανισμούς προστασίας και την επιβολή του νόμου, οι οποίοι μπορούν να βοηθήσουν στην πρόληψη διαφόρων μορφών βίας, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής βλάβης (Shayestefar et al., 2023; Lanchimba, Díaz-Sánchez and Velasco, 2023).

Η Εικόνα 2 προέρχεται από έκθεση που δημοσιεύτηκε από την Υπηρεσία Ερευνών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Είναι προφανές ότι ενώ υπάρχουν νομικές διατάξεις σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη μέλη για την αντιμετώπιση της σωματικής επίθεσης, το ίδιο επίπεδο προστασίας δεν επεκτείνεται σε οικονομική βλάβη. Η νομοθεσία της Γερμανίας αντιμετωπίζει σωματικές και ψυχολογικές βλάβες, αλλά δεν περιλαμβάνει συγκεκριμένα τη σεξουαλική και οικονομική επίθεση.

The Criminalization of Domestic Violence in Europe

Protection by EU member states against physical, sexual, psychological and economical domestic violence (2020)

Εικόνα 4: Η ποινικοποίηση της ενδοοικογενειακής βίας στην Ευρώπη

Πηγή: [Chart: The Criminalization of Domestic Violence in Europe | Statista](#)

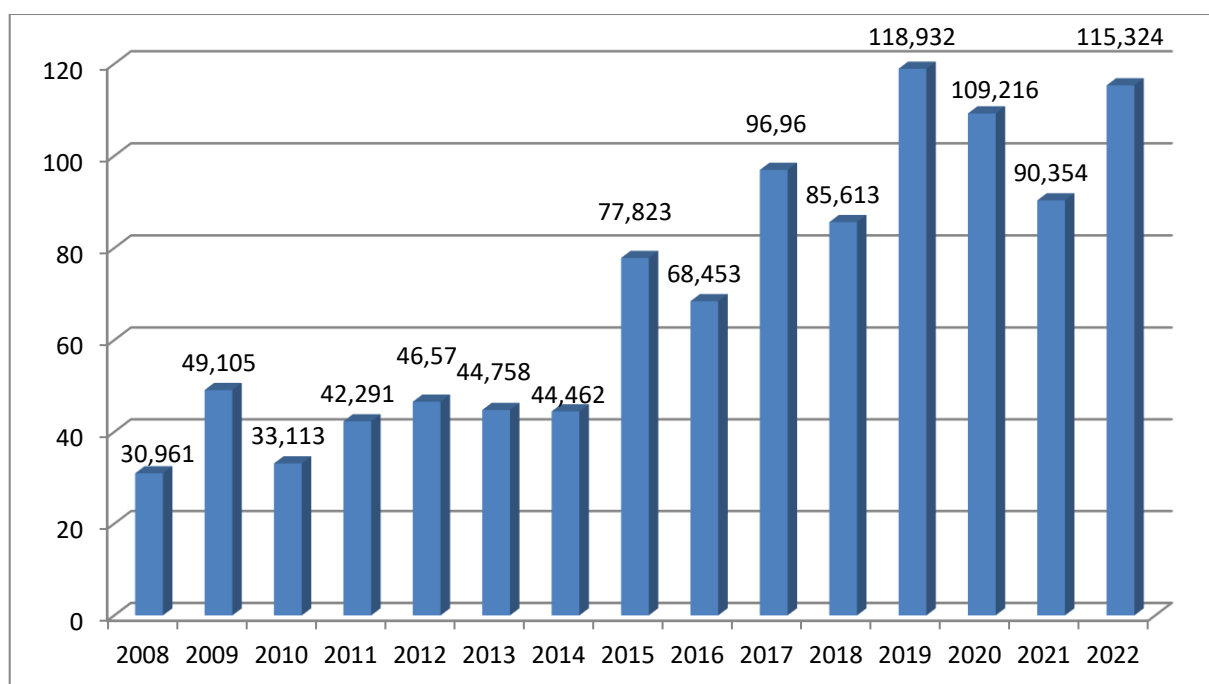
2.2.8 Διακίνηση - Δουλεμπορία γυναικών (Trafficking)

Ο ακριβής ορισμός της εμπορίας ανθρώπων προέρχεται από το Πρωτόκολλο για την πρόληψη, την καταστολή και την τιμωρία της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευση, ιδιαίτερα των γυναικών και των παιδιών. Αυτό το πρωτόκολλο υπογράφηκε στο Παλέρμιο της Ιταλίας τον Δεκέμβριο του 2000 (Zimmerman and Kiss, 2017).

Σύμφωνα με το ισχύον Πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών, η παράνομη εμπορία προσώπων με σκοπό τη σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευση ορίζεται ως η πράξη στρατολόγησης, μεταφοράς, μετακίνησης, στέγασης ή υποδοχής ατόμων με απειλές, βία, εξαναγκασμό, απαγωγή, απάτη, εξαπάτηση, κατάχρηση εξουσίας, κατάχρηση ευάλωτης θέσης ή προσφορά οικονομικών ή άλλων οφελών για τη λήψη συγκατάθεσης από ένα άτομο που έχει τον έλεγχο ή την εξουσία σε άλλο άτομο, με πρόθεση να το εκμεταλλευτεί (Zimmerman and Kiss, 2017). Τυπικά χαρακτηριστικά των υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων περιλαμβάνουν τη χειραγώγηση του θύματος και την παράνομη διασυνοριακή μεταφορά

με πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα και έγγραφα ταυτότητας, ενώ τα αυθεντικά έγγραφα του θύματος έχουν κατασχεθεί. Επιπρόσθετα, το άτομο αναγκάζεται να κάνει συμπεριφορές παρά τη θέλησή του και βρίσκεται υπό τη συνεχή χειραγώγηση του διακινητή (Zimmerman and Kiss, 2017).

Η παγκόσμια αναγνώριση των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων ξεπέρασε τις 115.000 το 2022 (Διάγραμμα 4). Πρόκειται για αύξηση 25.000 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, καθιστώντας την τον δεύτερο μεγαλύτερο αριθμό που καταγράφηκε καθ' όλη τη διάρκεια του καθορισμένου χρόνου. Υπήρξε σημαντική αύξηση στον αριθμό των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων την προηγούμενη δεκαετία.

Διάγραμμα 9: Συνολικός αριθμός θυμάτων εμπορίας ανθρώπων που εντοπίστηκαν παγκοσμίως από το 2008 έως το 2022

Πηγή: [Human trafficking victims globally 2022 | Statista](#)

2.2.9 Διαδικτυακή βία και οι μορφές της

Οι διαδεδομένες εκδηλώσεις βίας με βάση το φύλο που εμφανίζονται στο διαδίκτυο ή μέσω της χρήσης αναδυόμενων τεχνολογιών (Machado et al., 2022):

Το "εκδικητικό πορνό" (revenge porn) αναφέρεται στην πράξη χρήσης και κοινής χρήσης προσωπικών εικόνων και βίντεο, συνήθως σεξουαλικής φύσης, στο διαδίκτυο με σκοπό να ντροπιάσει το άτομο που εμφανίζεται.

Η σεξουαλική κακοποίηση βάσει εικόνας (image based sexual abuse) (Mc Glynn & Rackley, 2015), περιγράφεται ως ένα φάσμα σεξουαλικής κακοποίησης που περιλαμβάνει τη διανομή ρητών εικόνων χωρίς συναίνεση.

Η σεξιστική ρητορική μίσους (sexist hate speech) αναφέρεται στη χρήση γλώσσας ή εκφράσεων που στοχεύουν να διαδώσουν, να υποκινήσουν, να ενθαρρύνουν ή να δικαιολογήσουν το μίσος με βάση το φύλο.

Οι μη συναινετικές φωτογραφίες σε δημόσια ή διαδικτυακή ηδονοβλεψία (creep shots/digital voyeurism), αναφέρονται στην κρυφή πράξη λήψης εικόνων ή βίντεο με γεννητικά όργανα γυναικών χωρίς τη συγκατάθεσή τους, με σκοπό την απόκτηση σεξουαλικής ευχαρίστησης.

Ο διαδικτυακός εκφοβισμός (cyber bullying) αναφέρεται στις επαναλαμβανόμενες ενέργειες αποστολής επιβλαβών μηνυμάτων, διάδοσης ψευδών ιστοριών ή κοινοποίησης προσβλητικών φωτογραφιών με σκοπό τον εκφοβισμό και την καταστροφή της αυτοπεποίθησης και της φήμης γυναικών και κοριτσιών.

Η παρενόχληση στον κυβερνοχώρο (cyber harassment) αναφέρεται στην πράξη χρήσης ψηφιακών πλατφορμών για σκόπιμη παρενόχληση ενός ατόμου, με ιδιαίτερη έμφαση σε παιδιά και ανηλίκους. Στο πεδίο της διαδικτυακής σεξουαλικής παρενόχλησης, τα άτομα χρησιμοποιούν σχόλια, επιθετική σεξιστική γλώσσα και υποτιμητικούς χαρακτηρισμούς.

Η καταδίωξη στον κυβερνοχώρο (cyber stalking) ή αλλιώς διαδικτυακή παρενοχλητική παρακολούθηση αναφέρεται στην πράξη παρακολούθησης και απόκτησης πληροφοριών για κάποιον στο διαδίκτυο, καθώς και σε επαναλαμβανόμενη και ενοχλητική επικοινωνία με το θύμα.

Το Doxxing (Κακόβουλη διαρροή προσωπικών δεδομένων) Προέρχεται από τη λέξη documents από την συντομογραφία docs και αναφέρεται στη διαδικτυακή κακοπροαίρετη στοχοποίηση κάποιου μέσω της σκόπιμης αποκάλυψης των προσωπικών στοιχείων του χωρίς τη συγκατάθεσή του (από το διαδίκτυο), με σκοπό τη δημόσια ντροπή και βλάβη της φήμης του.

Το hacking (Ηλεκτρονική παρείσφρηση) αναφέρεται στη μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση και χειραγώγηση προσωπικών συνομιλιών και δεδομένων. Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να στοχεύει συγκεκριμένα γυναίκες ή κορίτσια, συχνά εισχωρώντας στις κάμερες του υπολογιστή τους.

Η διαδικτυακή πλαστοπροσωπία (online impersonation) αναφέρεται στην πράξη της κακόβουλης και δόλιας εκμετάλλευσης της ταυτότητας κάποιου άλλου με σκοπό να προκληθεί βλάβη ή να τον απειλήσει.

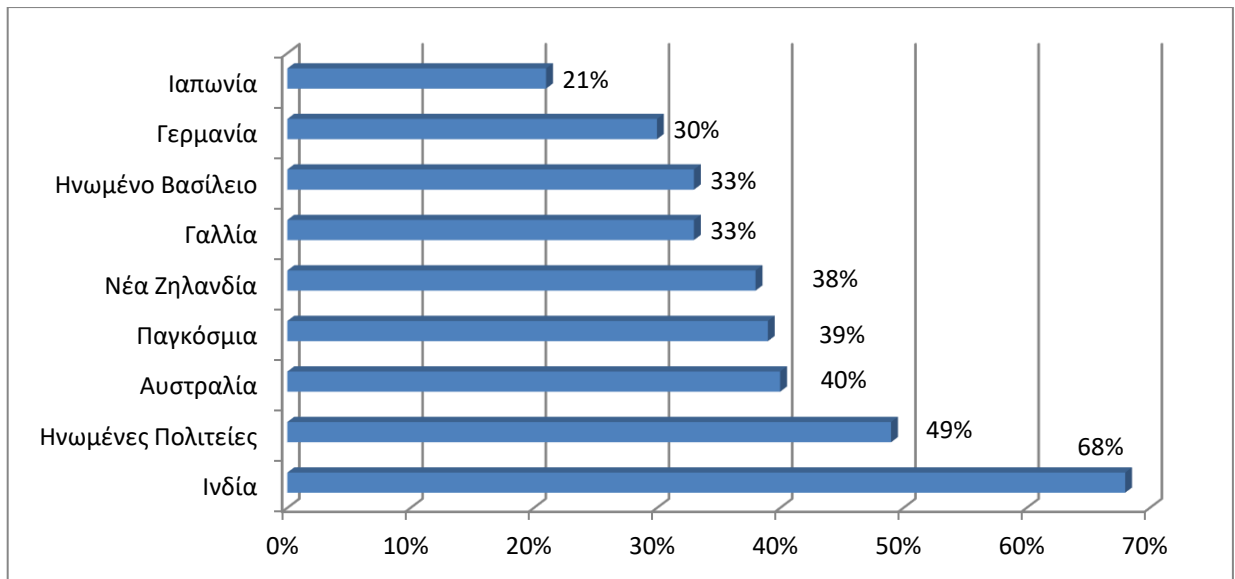
Η κακόβουλη διανομή (malicious distribution) αναφέρεται στην πράξη της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών για τη διάδοση συκοφαντικού περιεχομένου.

Η επίθεση όχλου, μερικές φορές γνωστή ως mob attacks ή cyber mob, αναφέρεται σε μια μεγάλη ομάδα ατόμων, που αριθμούν σε εκατοντάδες ή χιλιάδες, που εμπλέκονται σε συστηματική παρενόχληση ενός συγκεκριμένου ατόμου μέσω του Διαδικτύου. Ο πρωταρχικός στόχος τέτοιων επιθέσεων είναι συχνά η δημόσια ταπείνωση του στοχευόμενου ατόμου.

Το καταχρηστικό sexting (abusive sexting, από τις λέξεις sex (σεξ) και texting (στέλνω μήνυμα) αναφέρεται στη μη εξουσιοδοτημένη διάδοση προσωπικών μηνυμάτων που περιέχουν σεξουαλικό περιεχόμενο στο Διαδίκτυο, χωρίς την έγκριση όλων των εμπλεκομένων.

Η διαδικτυακή στρατολόγηση που έχει σαν στόχο τη σωματεμπορία (recruitment) αναφέρεται στη χρήση ψηφιακών πλατφορμών για την εξαπάτηση και την παγίδευση πιθανών θυμάτων, κυρίως κοριτσιών και γυναικών, σε διεθνή δίκτυα εμπορίας ανθρώπων. Στο πλαίσιο των πραγματικών επιθέσεων (in real life attacks/ IRL trolling), αυτός ο όρος αναφέρεται σε καταστάσεις όπου η διαδικτυακή κακοποίηση κλιμακώνεται σε πραγματικές επιθέσεις ή παρενόχληση στη φυσική ζωή του ατόμου. Παραδείγματα τέτοιων επιθέσεων περιλαμβάνουν το stalking.

Περίπου το 40% των παγκόσμιων χρηστών του Διαδικτύου είχε αντιμετωπίσει κυβερνοέγκλημα το 2022. Σύμφωνα με μια δημοσκόπηση που διενεργήθηκε από τον Νοέμβριο έως τον Δεκέμβριο του 2022, μια σημαντική πλειονότητα των χρηστών του Διαδικτύου στην Ινδία ανέφεραν ότι ήταν θύματα εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, με περίπου το 70 τοις εκατό των ερωτηθέντων να δηλώνουν ότι είχε βιώσει τέτοια περιστατικά (Διάγραμμα 5).

Διάγραμμα 10: Το ποσοστό των χρηστών του Διαδικτύου είναι επιλεγμένες χώρες που έχουν βιώσει ποτέ εγκλήματα στον κυβερνοχώρο το 2022

Πηγή: [Cybercrime rate by country 2022 | Statista](#)

2.3 Παράγοντες που συμβάλλουν στη βία

Το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών είναι πολυδιάστατο και έχει ρίζες στην κοινωνικοοικονομική δομή των κοινωνιών σε όλο τον κόσμο. Η σχέση μεταξύ φτώχειας, εκπαίδευσης και ανεργίας συνδυάζεται σε ένα περίπλοκο υπόβαθρο που όχι μόνο δημιουργεί το περιβάλλον για κακοποίηση, αλλά ταυτόχρονα κύκλος της βίας διαιωνίζεται. Η φτώχεια είναι ένας από τους πιο σημαντικούς κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που επιδεινώνουν την ευπάθεια των γυναικών στην κακοποίηση (Abramsky et al., 2019). Οι κοινωνικά και οικονομικά μειονεκτούσες γυναίκες υποφέρουν συνήθως από μεγαλύτερο επίπεδο άγχους, λιγότερους πόρους και πολύ περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες που μπορούν να βοηθήσουν σε περίπτωση κακοποίησης. Η φτώχεια μπορεί να προκαλέσει την αύξηση της ευπάθειας των γυναικών σε κακές συνθήκες, καθώς μπορεί να εξαρτώνται από τους καταχρηστικούς εταίρους για την οικονομική σταθερότητα. Αυτός ο έλεγχος από τους άνδρες κρατά τις γυναίκες σε καταχρηστικές σχέσεις, καθιστά αδύνατο να φύγουν λόγω του φόβου της οικονομικής αστάθειας. Εκτός από αυτό, οι φτωχές κοινότητες μπορεί να μην έχουν την κατάλληλη υποδομή για να βοηθήσουν τα θύματα κακοποίησης, για παράδειγμα, στέγη, νομική βοήθεια και υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης είναι εκείνες που δεν είναι διαθέσιμες. Η έλλειψη αυτών των πόρων είναι ο κύριος λόγος για τον οποίο το θέμα δεν συζητείται ποτέ, καθιερώνοντας και συνεχίζοντας τον κύκλο της κατάχρησης (Abramsky et al., 2019).

Η εκπαίδευση βοηθά στη διαμόρφωση του είδους της κακοποίησης που γίνεται στις γυναίκες. Η πιθανότητα μιας γυναίκας να βιώσει βία από τον σύντροφο αυξάνεται όταν το μορφωτικό της επίπεδο είναι χαμηλότερο (Nabaggala, Reddy and Manda, 2021). Η εκπαίδευση τροποποιεί τις κοινωνικές στάσεις και την ατομική συμπεριφορά, δημιουργεί μια ατμόσφαιρα ευαισθητοποίησης, σπάει τα εμπόδια των μακροχρόνιων στερεοτύπων για το φύλο και διεγείρει την κριτική σκέψη για τους παραδοσιακούς ρόλους. Οι μορφωμένες γυναίκες τείνουν να έχουν επίγνωση των δικαιωμάτων τους και είναι σε θέση να έχουν την αυτοπεποίθηση και την ικανότητα να ζητούν βοήθεια. Επιπλέον, είναι πιο πιθανό να είναι οικονομικά ανεξάρτητες, επομένως δεν θα αναγκαστούν να παραμείνουν σε καταχρηστικά περιβάλλοντα. Αντίθετα, η έλλειψη εκπαίδευσης προάγει την άγνοια και διευρύνει μια κουλτούρα στην οποία οι καταχρηστικές πρακτικές αρέσουν ή θεωρούνται φυσιολογικές. Σε κοινωνίες όπου το επίπεδο εκπαίδευσης είναι χαμηλό, υπάρχει η τάση να έχουν ισχυρές πατριαρχικές αξίες όπου η ανδρική κυριαρχία γίνεται σεβαστή και η γυναικεία υποτέλεια αναμένεται, δημιουργώντας έτσι τα περιβάλλοντα όπου η κακοποίηση μπορεί να αναπτυχθεί χωρίς αμφισβήτηση (Nabaggala, Reddy and Manda, 2021).

Οι άνδρες, εν συνεχεία, είναι εκείνοι που έχουν διαπιστωθεί ότι κατέχουν υψηλές πιθανότητες να διαπράξουν βία κατά των γυναικών, ιδιαίτερα λόγω της ανεργίας (Kiggins and Warwick, 2021). Το γεγονός ότι οι άνθρωποι δεν εργάζονται τους κάνει να απογοητεύονται, να αισθάνονται άσχημα με τον εαυτό τους και να αισθάνονται ανεπαρκείς και αυτός μπορεί να είναι ένας από τους λόγους που οι άνδρες χρησιμοποιούν τη σύντροφό τους ως εργαλείο για να αποκτήσουν τον έλεγχο της ζωής τους. Η απουσία εργασίας και η συνακόλουθη οικονομική πίεση στην οικογένεια μπορεί να οδηγήσει σε πολύ άγχος σε ένα νοικοκυριό που μπορεί να φτάσει στο επίπεδο της ενδοοικογενειακής βίας. Επιπλέον, οι άνεργοι άνδρες θα μπορούσαν να περνούν περισσότερο χρόνο στο σπίτι, κάτι που με τη σειρά του θα μπορούσε να είναι η αιτία ελεγκτικών και καταχρηστικών συμπεριφορών. Για τις γυναίκες, η απώλεια μιας θέσης εργασίας έχει ως αποτέλεσμα την οικονομική τους ανεξαρτησία, η οποία με τη σειρά της, την ικανότητά τους να εγκαταλείψουν μια καταχρηστική σχέση και να δημιουργήσουν ένα ασφαλές περιβάλλον για τις ίδιες και τα εξαρτώμενα άτομα τους (Kiggins and Warwick, 2021).

Η σύνδεση της φτώχειας, της εκπαίδευσης και της ανεργίας δεν είναι μόνο αυτή που διευκολύνει την κακοποίηση των γυναικών, αλλά και αυτή που δημιουργεί μεγάλο πρόβλημα στον τρόπο επίλυσής της. Αυτοί οι παράγοντες είναι η «κοινωνική κόλλα» και πρέπει να επιλυθούν με όλους τους πιθανούς τρόπους που επικεντρώνονται όχι μόνο στις

άμεσες ανάγκες των επιζώντων της κακοποίησης αλλά και στη μακροπρόθεσμη λύση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών που πρέπει να αλλάξουν.

Η κακοποίηση των γυναικών είναι ένα παγκόσμιο πρόβλημα που ξεπερνά τα φυσικά όρια των χωρών και τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες. Είναι η ρίζα της κουλτούρας και της ψυχολογίας που είναι η κύρια αιτία αυτού του ζητήματος. Ο συνδυασμός αυτών των παραγόντων, τα πολιτισμικά στερεότυπα, η ανατροφή και τα ζητήματα ψυχικής υγείας αποτελούν τη βάση για μια τέτοια βία, η οποία, με τη σειρά της, καθιστά δύσκολη τη διακοπή του κύκλου.

Τα πολιτισμικά στερεότυπα είναι ο κύριος παράγοντας που διαμορφώνει τη δυναμική του φύλου και τις στάσεις απέναντι στις γυναίκες (Lomazzi, 2023). Οι κοινωνίες έχουν συνήθως τόσο αρχαίες ιδεολογίες σχετικά με τους ρόλους των φύλων, όπου οι γυναίκες θεωρούνται κατώτερες από τους άνδρες, ενώ οι άνδρες θεωρούνται ανώτεροι. Αυτά τα στερεότυπα διαδίδονται με διάφορα μέσα όπως τα μέσα ενημέρωσης, η λογοτεχνία και οι τακτικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις που λένε συνεχώς στις γυναίκες ότι είναι λιγότερο ικανές, πιο συναισθηματικές και ότι υποτίθεται ότι είναι «έχουν οικιακή χρήση». Τα ίδια στερεότυπα που υποστηρίζουν την καταχρηστική συμπεριφορά την καθιστούν επίσης συνηθισμένη. Οι άντρες μπορεί να θεωρούν ότι είναι δικαίωμά τους να αποφασίζουν τι πρέπει ή τι δεν πρέπει να κάνουν οι γυναίκες και οι γυναίκες μπορεί να πιστεύουν ότι «έτσι οφείλει να είναι μια γυναίκα». Αυτή η εξομάλυνση της καθημερινής εμφάνισης της κακοποίησης καθιστά δύσκολο να προσδιοριστεί εάν πρόκειται για είδος κοινωνικής απόκλισης ή αντανάκλαση των ρόλων των φύλων.

Ο άλλος σημαντικός παράγοντας που διαμορφώνει τις στάσεις και τις συμπεριφορές ενός κακοποιημένου ατόμου είναι η ανατροφή (Shayestefar et al., 2023). Τα παιδιά που εκτίθενται σε ενδοοικογενειακή βία είναι πιο πιθανό να θεωρούν τη βία ως δικαιολογημένο μέρος των σχέσεων και με τη σειρά τους, μεταφέρουν αυτή τη συμπεριφορά στην ενήλικη ζωή. Ο οικογενειακός τρόπος ζωής εκθέτει και ενσταλάζει τις έννοιες της αρρενωπότητας και της θηλυκότητας, του σεβασμού και της σχέσης εξουσίας από μια πολύ τρυφερή ηλικία. Η βία είναι ένας τρόπος ελέγχου ή επίλυσης συγκρούσεων στο σπίτι. μόλις αρχίσετε να χρησιμοποιείτε βία, θα διδαχτείτε πώς να το κάνετε. Το μοτίβο της κακοποίησης συνεχίζεται έτσι από τη μια γενιά στην άλλη, καθώς τα παιδιά που ανατρέφονται σε μια τέτοια κοινωνία πιστεύουν ότι η καταχρηστική συμπεριφορά είναι ο τρόπος έκφρασης δύναμης ή επίλυσης οποιασδήποτε διαφωνίας (Shayestefar et al., 2023).

Τα προβλήματα ψυχικής υγείας μπορεί, επιπρόσθετα, να προκαλέσουν και να είναι ο λόγος για την κακοποίηση των γυναικών (Schouler-Ocak και Brandl, 2022). Οι κακοποιοί έχουν

συνήθως ψυχολογικές διαταραχές όπως διαταραχές προσωπικότητας, κατάθλιψη ή προβλήματα κατάχρησης ουσιών που τους αναγκάζουν να είναι επιθετικοί και να επιθυμούν τον έλεγχο. Η σύνδεση μεταξύ της ψυχικής κατάστασης και της κακοποίησης είναι αρκετά περίπλοκη, ενώ τα θύματα βιώνουν επίσης προβλήματα ψυχικής υγείας, συμπεριλαμβανομένης της διαταραχής μετατραυματικού στρες (PTSD), του άγχους και της κατάθλιψης. Αυτά τα προβλήματα μπορεί να επιδεινώσουν την κατάσταση των θυμάτων και, ως εκ τούτου, μπορεί να μην βρίσκονται σε κατάλληλη διάθεση για να βγουν από τις καταχρηστικές σχέσεις, εφόσον μπορεί να μην έχουν ψυχική και συναισθηματική δύναμη για να αναζητήσουν βοήθεια ή να εγκαταλείψουν την κατάσταση (Schouler-Ocak και Brandl, 2022).

Ο συνδυασμός πολιτιστικών στερεοτύπων, ανατροφής και ζητημάτων ψυχικής υγείας είναι αυτός που δημιουργεί μια περίπλοκη κατάσταση όπου η κακοποίηση κατά των γυναικών τελικά γίνεται μείζων πρόβλημα. Τα προβλήματα που προαναφέρθηκαν μπορούν να λυθούν μόνο εάν ακολουθηθεί μια ολιστική προσέγγιση που θα λαμβάνει υπόψη όχι μόνο τις άμεσες παρεμβάσεις αλλά και τις μακροπρόθεσμες κοινωνικές αλλαγές. Τα σχολεία που ενθαρρύνουν τους μαθητές να προχωρήσουν πέρα από τους στερεοτυπικούς ρόλους των φύλων και να αναπτύξουν υγιείς σχέσεις θα είναι πολύ χρήσιμα για την τροποποίηση στάσεων και συμπεριφορών από την παιδική ηλικία. Επιπλέον, η υποστήριξη ψυχικής υγείας για εκείνους που είναι θύτες και για εκείνους που είναι θύματα μπορεί να αντιμετωπίσει τις ψυχολογικές πτυχές της κακοποίησης. Η μείωση του στίγματος σχετικά με τη συζήτηση και την επίλυση της κακοποίησης είναι επίσης απαραίτητη, καθώς παρακινεί τα θύματα να βγουν έξω και να ζητήσουν βοήθεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

3.1 Διεθνείς νόμοι και συμβάσεις:

3.1.1 CEDAW: Επισκόπηση

Η Επιτροπή CEDAW³, γνωστή και ως Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών, είναι μια επιτροπή ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων που παρακολουθεί την εφαρμογή της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών.

Η «Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών» θεσπίστηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στις 18 Δεκεμβρίου 1979. Ο κύριος στόχος της είναι να εξαλείψει τις ανισότητες μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η Ελλάδα υιοθέτησε τη Σύμβαση αυτή με τη ψήφιση του Ν. 1342 του 1983 (Ν.1342/1983)⁴. Η προηγούμενη συμφωνία συνοδεύτηκε από ένα "Προαιρετικό Πρωτόκολλο" το οποίο εγκρίθηκε με το ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης Α/54/4 στις 6 Οκτωβρίου 1999 και άνοιξε για υπογραφή στις 10 Δεκεμβρίου 1999⁵. Το πρωτόκολλο αυτό δίνει στην Επιτροπή την εξουσία να εξετάζει μεμονωμένες προσφυγές και να εκδίδει κατάλληλες «γνωμοδοτήσεις» ή αποφάσεις. Η Ελλάδα επικύρωσε το «Προαιρετικό Πρωτόκολλο» με τον Ν. 2952 του 2001 (Ν.2952/2001).

Η Επιτροπή του διεθνούς ρυθμιστικού οργανισμού CEDAW αποτελείται από 23 εμπειρογνώμονες που δραστηριοποιούνται ανεξάρτητα και με την ατομική τους ιδιότητα και όχι ως εκπρόσωποι των χωρών που τους υπέδειξαν. Όλα τα σημερινά μέλη του, με εξαίρεση έναν Ολλανδό, είναι γυναίκες⁶. Οι λειτουργίες του οργανισμού περιλαμβάνουν:

- Εξέταση μεμονωμένων προσφυγών κατά κρατών μελών.
- Εξέταση των κρατικών εκθέσεων που παρέχονται από τα κράτη μέλη της Σύμβασης και παροχή παρατηρήσεων (σχόλια - συμπεράσματα) επ' αυτών.
- Έκδοση «γενικών συστάσεων» σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές ερμηνείας νομικών αποφάσεων.
- Εφαρμογή συγκρίσιμων ενεργειών για την πρόληψη μη αναστρέψιμων ζημιών στα θύματα.

³ Πηγή: [Committee on the Elimination of Discrimination against Women | OHCHR](#)

⁴ Πηγή: [Νόμος 1342/1983 - ΦΕΚ Α 39/01.04.1983 \(kodiko.gr\)](#)

⁵ Πηγή: [Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women | OHCHR](#)

⁶ Πηγή: [Membership | OHCHR](#)

- Διενέργεια έρευνας σε άτομα που έχουν κατηγορηθεί για παραβίαση κανονισμών από τα κράτη μέλη.

3.1.2 Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, που αναφέρεται επίσης ως **Istanbul Convention**⁷, και το θέμα της βίας κατά των γυναικών συνδέονται στενά, συμβολίζοντας σημαντικά στοιχεία της σύγχρονης συζήτησης για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, που επικυρώθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 2011, επιδιώκει να αντιμετωπίσει προληπτικά και να εξουδετερώσει πράξεις βίας που στοχεύουν γυναίκες, συμπεριλαμβανομένης της ενδοοικογενειακής κακοποίησης. Αυτό το νομικό πλαίσιο είναι εκτεταμένο και καλύπτει διαφορετικούς τύπους βίας με βάση το φύλο, αναγνωρίζοντας τους ως σημαντικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μορφές διακρίσεων κατά των γυναικών. Για να κατανοήσουμε πλήρως την τεράστια σημασία της ίδρυσης της Συνέλευσης και το ευρύτερο ζήτημα της βίας κατά των γυναικών, είναι απαραίτητο να εξεταστεί το ιστορικό, νομικό και κοινωνικό τους υπόβαθρο μέσω έρευνας.

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης είναι μια σημαντική συνθήκη στον τομέα του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η δήλωση υποδηλώνει την κοινή αφοσίωση των ευρωπαϊκών κρατών να βάλουν τέλος στη βία κατά των γυναικών και να προσφέρουν βοήθεια σε όσους την έχουν βιώσει. Η Σύμβαση περιλαμβάνει μέτρα πρόληψης, προστασίας, δίωξης και συντονισμένων πολιτικών. Οι υπογράφωντες κυβερνήσεις καλούνται να εφαρμόσουν μέτρα για την πρόληψη της βίας, την προστασία των θυμάτων, την προσαγωγή των εγκληματιών στη δικαιοσύνη και τη θέσπιση ολοκληρωμένων πολιτικών για την αντιμετώπιση όλων των τύπων βίας κατά των γυναικών. Η ιδέα ότι η επίλυση της βίας κατά των γυναικών απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες σε διάφορους τομείς, όπως η επιβολή του νόμου, οι κοινωνικές υπηρεσίες και η υγειονομική περίθαλψη, τονίζεται από αυτή τη συνολική προσέγγιση.

Σε όλη την ιστορία, το πρόβλημα της βίας κατά των γυναικών ήταν ευρέως διαδεδομένο, σταθερά εδραιωμένο στα πατριαρχικά έθιμα και την ανισότητα των φύλων. Κατά τη διάρκεια των γενεών, οι γυναίκες έχουν υποστεί μια σειρά από βίαιες πράξεις, όπως η ενδοοικογενειακή κακοποίηση, η σεξουαλική επίθεση και οι καταστροφικές παραδοσιακές πρακτικές (Sabella, 2023). Τα φεμινιστικά κινήματα του 20ου αιώνα έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση και την ιεράρχηση αυτών των προβλημάτων στη δημόσια

⁷Πηγή: [Home - Istanbul Convention Action against violence against women and domestic violence \(coe.int\)](https://www.coe.int/t/e/treaties/Convention+against+violence+against+women+and+domestic+violence+Istanbul+Convention+2011/Convention+against+violence+against+women+and+domestic+violence+Istanbul+Convention+2011+English.pdf)

σφαίρα και τις πολιτικές συζητήσεις. Ακτιβιστές και ερευνητές έχουν τονίσει τη σημασία της αναγνώρισης της βίας κατά των γυναικών ως συστηματικό ζήτημα και όχι ως μεμονωμένα περιστατικά. Η αλλαγή της άποψης άνοιξε το δρόμο για παγκόσμιες συμφωνίες όπως η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, η οποία προσδιορίζει ξεκάθαρα τη βία κατά των γυναικών ως αποτέλεσμα και ως καταλύτη της ανισότητας των φύλων (Sabella, 2023).

Το νομικό πλαίσιο της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης είναι ισχυρό, με λεπτομερείς διατάξεις για την ποινικοποίηση διαφόρων μορφών βίας. Απαιτεί από τα κράτη να ποινικοποιήσουν την ψυχολογική βία, την καταδίωξη, τη σωματική βία, τη σεξουαλική βία (συμπεριλαμβανομένου του βιασμού), τον αναγκαστικό γάμο, τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων, την αναγκαστική άμβλωση και την αναγκαστική στειρώση⁸. Επιπλέον, η Σύμβαση υπογραμμίζει τη σημασία της διασφάλισης ότι αυτά τα εγκλήματα όχι μόνο αναγνωρίζονται αλλά και τιμωρούνται επαρκώς. Τονίζει επίσης την αναγκαιότητα παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης, όπως καταφύγια και τηλεφωνικές γραμμές, για να βοηθηθούν οι επιζώντες της βίας. Με την επιβολή ολοκληρωμένων μέτρων, η Σύμβαση επιδιώκει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον όπου οι γυναίκες μπορούν να ζουν απαλλαγμένες από βία και φόβο.

Παρά το προοδευτικό της πλαίσιο, η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης έχει αντιμετωπίσει αντίσταση και αντιδράσεις σε αρκετές χώρες. Οι κριτικοί υποστηρίζουν ότι αμφισβητεί τις παραδοσιακές οικογενειακές δομές και επιβάλλει ξένες αξίες. Η Τουρκία είναι η μόνη χώρα που ενώ ήταν μέλος της σύμβασης αποχώρησε επίσημα τον Ιανουάριο του 2023 ενώ 6 χώρες δεν την έχουν επικυρώσει ακόμα⁹. Αυτή η αντίδραση υπογραμμίζει τα επίμονα πολιτιστικά και πολιτικά εμπόδια για την επίτευξη της ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Υπογραμμίζει επίσης τη συνεχιζόμενη πάλη μεταξύ των προοδευτικών κανόνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και των συντηρητικών κοινωνικών αξιών.

Το ευρύτερο ζήτημα της βίας κατά των γυναικών παραμένει μια κρίσιμη παγκόσμια πρόκληση. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, περίπου μία στις τρεις γυναίκες παγκοσμίως έχει βιώσει σωματική ή/και σεξουαλική βία κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Αυτή η συγκλονιστική στατιστική αντικατοπτρίζει την εκτεταμένη φύση του

⁸ Πηγή: [Key facts about the Istanbul Convention - Istanbul Convention Action against violence against women and domestic violence \(coe.int\)](https://www.coe.int/en/web/key-facts-about-the-istanbul-convention)

⁹ Πηγή: <https://www.in.gr/2023/05/10/world/prasino-fos-apo-ek-gia-tin-epikyrosi-tis-symvasis-tis-konstantinoupolis-poes-xores-einai-ektos/>

προβλήματος και την επείγουσα ανάγκη για αποτελεσματικές παρεμβάσεις. Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, αν και ένα σημαντικό βήμα προόδου, δεν είναι πανάκεια. Η αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών απαιτεί συνεχείς προσπάθειες σε πολλαπλά επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων νομικών μεταρρυθμίσεων, εκστρατειών ευαισθητοποίησης του κοινού, εκπαίδευσης και συμμετοχής της κοινότητας.

3.2 Στρατηγικές αντιμετώπισης της έμφυλης βίας – Διεθνείς και Εθνικές

Είναι ευρέως αναγνωρισμένο ότι η αντιμετώπιση της βίας με βάση το φύλο σε παγκόσμιο επίπεδο απαιτεί την εφαρμογή συγκρίσιμων τακτικών για την εξάλειψή της. Τα επίσημα μέτρα που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών στοχεύουν κυρίως στην πρόληψή της, στη διασφάλιση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και στην παροχή της απαραίτητης υποστήριξης στα θύματα (Morrison et al., 2007).

Τα κράτη που τηρούν το διεθνές δίκαιο έχουν αναμφισβήτητη ανάγκη να αναλάβουν δράση για να αποτρέψουν τη βία λόγω φύλου. Αυτό περιλαμβάνει τη διεξαγωγή ενδεδειγμένων ερευνών σχετικά με τις συνθήκες γύρω από αυτά τα εγκλήματα, τη δίωξη και την επιβολή ποινικών κυρώσεων στα υπεύθυνα άτομα και την παροχή υποστήριξης στα θύματα. Τα διεθνή και περιφερειακά μέσα και πολιτικά έγγραφα που υποστηρίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν προσδιορίσει την αναγκαιότητα υιοθέτησης και εκτέλεσης εθνικών σχεδίων δράσης για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών. Αυτός ο στόχος έχει καθιερωθεί ως ένας από τους πέντε πρωταρχικούς στόχους της εκστρατείας του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, «UNiTE (UNITE to End Violence against Women Campaign) για τον τερματισμό της βίας κατά των γυναικών», σε όλες τις χώρες παγκοσμίως από το 2015 (UNWomen, 2020)¹⁰.

3.2.1 Στρατηγικές σε επίπεδο διεθνές

Οι σπουδαιότερες στρατηγικές είναι:

- Η Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου, η οποία συμφωνήθηκε στην Τέταρτη Παγκόσμια Διάσκεψη για τις Γυναίκες το 1995, παροτρύνει τις κυβερνήσεις να δημιουργήσουν και να εκτελέσουν σχέδια δράσης σε όλα τα κατάλληλα επίπεδα για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών (Morrison et al., 2007· UN Women, 2020).

¹⁰ Η UNWomen είναι ένας οργανισμός του Ο.Η.Ε. που ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 2010 για την προάσπιση των αναγκών κάθε γυναίκας και της ισότητας των φύλων (UNWomen,2020)

- Το ψήφισμα 61/143, που εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στις 19 Δεκεμβρίου 2006, προτρέπει τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν εθνικά σχέδια δράσης για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (UN Women, 2015).
- Η Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων, στο ψήφισμα 54/7 του Μαρτίου 2010, τόνισε τη σημασία της θέσπισης ολοκληρωμένων και διεπιστημονικών εθνικών σχεδίων δράσης για την αντιμετώπιση του ζητήματος του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Τα σχέδια θα έχουν διακριτούς και ακριβείς στόχους και δείκτες που θα επιτρέπουν την παρακολούθηση, αξιολόγηση, συντονισμό και κατανομή των απαραίτητων πόρων για την υλοποίησή τους (UN Women, 2015).
- Το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπως αναφέρεται στο ψήφισμα 14/12 της 18ης Ιουνίου 2010, συνηγορεί υπέρ της επίσπευσης των προσπαθειών για την εξάλειψη όλων των τύπων βίας κατά των γυναικών. Το ψήφισμα καλεί τα κράτη να αναπτύξουν ή να ενισχύσουν σχέδια δράσης για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών, με στόχο τη διασφάλιση της επιτυχούς πρόληψης. Ταυτόχρονα, αναγνωρίζει την ευθύνη της κυβέρνησης να αποτρέψει και προσφέρει μια ευδιάκριτη απεικόνιση των απαραίτητων ανθρώπινων, οικονομικών και τεχνολογικών πόρων, μαζί με ακριβείς και χρονικά περιορισμένους στόχους. Επιπλέον, υπογραμμίζει τη σημασία της επίσπευσης της εκτέλεσης των τρεχόντων εθνικών σχεδίων δράσης (UN Women, 2015).
- Η Αφρικανική Ένωση επικύρωσε το Πρωτόκολλο του Αφρικανικού Χάρτη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των Λαών το 2003. Αυτό το Πρωτόκολλο δίνει εντολή στα κράτη μέλη να εφαρμόσουν και να επιβάλουν μέτρα που εγγυώνται την αξιοπρέπεια των γυναικών. Αυτό περιλαμβάνει την προστασία των ατόμων από όλα τα είδη βίας, ιδιαίτερα τη σεξουαλική και λεκτική κακομεταχείριση (UN Women, 2015).
- Η Σύμβαση Belem Do Para, γνωστή και ως Διαμερικανική Σύμβαση για την Πρόληψη, Τιμωρία και Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών στην Αμερική, θεσπίστηκε το 1994. Αυτή η σύμβαση απαιτεί από τις υπογράφοντες χώρες να θεσπίσουν αμέσως μέτρα για την πρόληψη, την τιμωρία και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών στην Αμερική. Εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών. Η εμφάνιση βλάβης που προκαλείται στις γυναίκες, συγκεκριμένα μέσω πράξεων βίας, έχει τεκμηριωθεί από τους Morrison et al. (2007) και UN Women (2015).

Αυτή η συγκεκριμένη σύμβαση έχει κρίσιμο αντίκτυπο στην αναγνώριση της έννοιας ότι η βία κατά των γυναικών αποτελεί σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (IACW, 2004, όπως αναφέρεται στο Morrison et al., 2007).

- Η Σύμβαση του 2004 για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών στη Νοτιοανατολική Ασία παρέχει νομιμότητα και βοήθεια στις προσπάθειες των κρατών μελών να εξαλείψουν όλα τα είδη βίας κατά των γυναικών εφαρμόζοντας συστηματικά μέτρα και πρωτοβουλίες πολιτικής (UN Women, 2015).

3.2.2 Στρατηγικές σε επίπεδο ευρωπαϊκό

- Το Συμβούλιο της Ευρώπης προτρέπει τα έθνη να αντιμετωπίσουν το θέμα συνιστώντας την εφαρμογή νομικών μέτρων για την προώθηση εθνικών σχεδίων δράσης που στοχεύουν στην καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.
- Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, στο ψήφισμα 1512 (2006) με τίτλο «Τα κοινοβούλια ενωμένα στην καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών», προτείνει στα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών της ΕΕ να εργαστούν για την εφαρμογή εθνικών στρατηγικών για την εξάλειψη της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών (UNWomen, 2015).
- Τον Μάρτιο του 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε το ψήφισμα 2008/2071, το οποίο προέτρεπε τα κράτη μέλη να αναπτύξουν εθνικά σχέδια δράσης για την πρόληψη του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό το ψήφισμα είχε στόχο να καταργήσει την πρακτική του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων στην ΕΕ (UNWomen, 2015).
- Το 2011, η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης υπογράφηκε από κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης¹¹ και άλλα μέρη. Η σύμβαση στοχεύει στην προστασία των γυναικών από κάθε είδους βία και στην εξάλειψη της ενδοοικογενειακής βίας, η οποία επηρεάζει κυρίως τις γυναίκες (Weil, Corradi & Naudi, 2018).
- Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 28ης Νοεμβρίου 2019 αναγνωρίζει ότι όλα τα είδη βίας λόγω φύλου αποτελούν παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Προτρέπει το Συμβούλιο να εγκρίνει τη Σύμβαση της

¹¹ Πηγή: <https://eody.gov.gr/wp-content/uploads/2019/12/symvasi-emfili-via.pdf>

Κωνσταντινούπολης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και ενθαρρύνει όλα τα κράτη μέλη να κάνουν το ίδιο.

- Το ψήφισμα 2020/0039, που εκδόθηκε στις 13 Φεβρουαρίου 2020, περιγράφει τις προτεραιότητες της Ε.Ε για την 64η σύνοδο της Επιτροπής του ΟΗΕ για το Καθεστώς των Γυναικών. Ένας από τους κύριους στόχους αυτού του ψηφίσματος είναι να τεθεί τέλος στη βία με βάση το φύλο, καταγγέλλοντας όλες τις εκδηλώσεις της και διασφαλίζοντας την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των γυναικών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017). Τα προαναφερθέντα στοιχεία τεκμηριώνουν ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών δεκαετιών, πολλά έθνη, ανεξάρτητα από το επίπεδο ανάπτυξής τους, έχουν συνάψει συμφωνίες για την αντιμετώπιση της βίας λόγω φύλου με στόχο την ενίσχυση της νομοθεσίας και των πολιτικών που σχετίζονται με τη βία κατά των γυναικών (Morrison et al., 2007).

3.3 Η συμβολή των διεθνών οργανισμών στη καταπολέμηση του φαινομένου

Η βία με βάση το φύλο είναι ένα επίμονο και διαδεδομένο πρόβλημα που αυξάνεται την παρούσα περίοδο, όπως προκύπτει από τις επίσημες στατιστικές του ΟΗΕ. Σύμφωνα με έκθεση της ΕΡΤ Βόλου το 2020¹², σχεδόν 1.000.000 γυναίκες σκοτώθηκαν παγκοσμίως το 2019. Το μέγεθος της κατάστασης επιβάλλει την απαραίτητη συμμετοχή διεθνών φορέων για τον περιορισμό και την αντιμετώπισή της.

Τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ) και η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχουν ξεκινήσει μια εκτεταμένη, παγκόσμια πρωτοβουλία για την εξάλειψη όλων των εκδηλώσεων βίας που απευθύνονται σε γυναίκες και κορίτσια (VAWG- Βία κατά των Γυναικών και των Κοριτσιών) (Ηνωμένα Έθνη, 2020). Η πρωτοβουλία VAWG, που συχνά αναφέρεται ως πρωτοβουλία Spotlight, πραγματοποιείται στο πλαίσιο της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Η προώθηση της ισότητας των φύλων είναι θεμελιώδης στόχος της ατζέντας του 2030, η οποία περιλαμβάνει έναν συγκεκριμένο στόχο μείωσης της βίας που στρέφεται κατά των γυναικών και των κοριτσιών. Η πρωτοβουλία στοχεύει στην αντιμετώπιση διαφόρων μορφών βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών (VAWG), συμπεριλαμβανομένης της ενδοοικογενειακής κακοποίησης, της σεξουαλικής βίας, της βίας με βάση το φύλο, των επιβλαβών πρακτικών, της γυναικοκτονίας, της εμπορίας ανθρώπων και της σεξουαλικής και οικονομικής εκμετάλλευσης (Ηνωμένα Έθνη, 2020; Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017). Η

¹² Πηγή: [Μαρία Γκασούκα: Η σιωπή είναι συνενοχή όταν πρόκειται για βία κατά των γυναικών - ertnews.gr](https://www.ertnews.gr)

ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη στοχεύει να εγγυηθεί την ένταξη και την ισότιμη μεταχείριση όλων των ατόμων και των ομάδων, χωρίς να αφήνει κανέναν πίσω ή να αγνοείται στις προσπάθειές της (Ηνωμένα Έθνη, 2020).

Αυτή η εκστρατεία καταδεικνύει την κοινή αποφασιστικότητα και αφοσίωση των ενδιαφερομένων σε όλο τον κόσμο να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση και να αναλάβουν δράση ενάντια στο πιεστικό πρόβλημα της βίας με βάση το φύλο (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017).

Πέρα από τις σημαντικές συνεισφορές των επίσημων θεσμών, είναι αξιοσημείωτο ότι παγκόσμιες οργανώσεις, ιδιαίτερα μη κυβερνητικές οργανώσεις, συμμετέχουν επίσης στην καταπολέμηση αυτού του ζητήματος. Αυτές οι οργανώσεις, μαζί με τη βοήθεια των μέσων μαζικής ενημέρωσης, συμμετέχουν σε εθνικές ή και διεθνείς εκστρατείες για να αμφισβητήσουν τη νοοτροπία και το στερεότυπο που διαιωνίζει την καταπίεση και τη βία κατά των γυναικών. Στόχος τους είναι η προώθηση της ισότητας (Morrison et al., 2007).

3.4 Εθνική και Διεθνής Νομοθεσία-Νομικό Πλαίσιο

3.4.1 Διεθνές Δίκαιο για την κακοποίηση

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, γνωστή και ως Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής κακοποίησης, είναι η εναρκτήρια παγκόσμια συμφωνία με στόχο την πρόληψη και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών (ΓΓΟΠΦ, 2019). Αναγνωρίζεται ως ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο νομικών και πολιτικών ενεργειών που στοχεύουν στην πρόληψη αυτού του τύπου βίας παρέχοντας βοήθεια στα θύματα και επιβάλλοντας ποινές στους δράστες. Η σύμβαση έγινε νομικά δεσμευτική την 1η Αυγούστου 2014. Όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε έχουν υπογράψει και εγκρίνει τη σύμβαση από τον Μάρτιο του 2019, με την επικύρωση να πραγματοποιείται στις 21 του ίδιου μήνα.

3.4.2 Εθνικό Νομοθετικό Πλαίσιο

Ο Νόμος 4604/2019 (ΦΕΚ Α' 50/26.03.2019)¹³ θεσπίζει ένα αυτόνομο θεσμικό πλαίσιο για την προώθηση της ισότητας των φύλων και την εξάλειψη των διακρίσεων σε βάρος των γυναικών. Αυτό το πλαίσιο λαμβάνει πλήρως υπόψη τη δυναμική του φύλου και αποφεύγει να αντιμετωπίζει τις γυναίκες ως «ειδική κατηγορία». Όσον αφορά τη βία κατά

¹³ Πηγή: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/506446/nomos-4604-2019>

των γυναικών, ο νόμος ορίζει ότι η ΓΓΟΠΠΦ¹⁴ είναι υπεύθυνη για το συντονισμό, την εκτέλεση, την επίβλεψη και την αξιολόγηση πολιτικών και δράσεων που στοχεύουν στην πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των τύπων βίας που αναφέρονται στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (άρθρο 3).

Η Βουλή των Ελλήνων ενέκρινε επίσημα τον νόμο 4531/2018 (ΦΕΚ Α΄ 62/5-4-2018)¹⁵, ο οποίος επικύρωσε τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης). Η επικύρωση αυτή είχε ως αποτέλεσμα τροποποιήσεις στον Νόμο 3500/2006, που αντιμετωπίζει την ενδοοικογενειακή βία, καθώς και στον Ποινικό Κώδικα (ΠΚ) και άλλες συναφείς διατάξεις.

3.4.3 Νομοθετικό Πλαίσιο για την κακοποίηση στην Ευρώπη

Σύμφωνα με τη Σύμβαση εξ ονόματος της Ε.Ε., τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Βρυξέλλες, 4.3.2016), «η βία κατά των γυναικών είναι παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους και ακραία μορφή διάκρισης, που απορρέουν από τις ανισότητες των φύλων και τις διαιωνίζουν»¹⁶.

Η Ε.Ε. θεωρεί την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών ως βασική αξία και στόχο, όπως αναφέρεται στις Συνθήκες (άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης για την Ε.Ε. και άρθρο 8 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ε.Ε.) και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. (άρθρο 23). Ο Χάρτης αναγνωρίζει το δικαίωμα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και το δικαίωμα στην προσωπική ακεραιότητα. Απαγορεύει επίσης την απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση, καθώς και κάθε είδους δουλεία και καταναγκαστική εργασία (άρθρα 1 έως 5 του Χάρτη). Η διασφάλιση της ασφάλειας των γυναικών από τη βία αποτελεί απαίτηση που ορίζεται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, την οποία η ΕΕ και τα κράτη μέλη της υποχρεούνται να ακολουθήσουν. Η Επιτροπή Παρακολούθησης των Ηνωμένων Εθνών αυτής της Σύμβασης συνέστησε στην ΕΕ να επικυρώσει τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης ως αρχικό μέτρο για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρία.

¹⁴ Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων

¹⁵ Πηγή: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/354118/nomos-4531-2018>

¹⁶ Πηγή: [Decision - 2023/1076 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2023/1076/oj/01/en/)

Με μια ευρύτερη έννοια, η Ε.Ε. είναι σθεναρά αφοσιωμένη στην αντιμετώπιση και την πρόληψη της βίας, τόσο στο εσωτερικό όσο και σε σχέση με τις παγκόσμιες προσπάθειές της. Η Σύμβαση καθορίζει τις θεμελιώδεις ιδέες που χρησιμοποιούνται σε όλη την εργασία. Διευρύνει τη χρήση του όρου "γυναίκες" για να συμπεριλάβει γυναίκες κάτω των 18 ετών. Τα μέρη πρέπει να καταγγείλουν κάθε είδους διάκριση εφαρμόζοντας την αρχή της ισότητας των φύλων στα νομικά τους συστήματα και δηλώνοντας ρητά ότι επιτρέπεται η θετική ενέργεια. Καθώς η Σύμβαση είναι ένα μέσο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όλα τα Μέρη πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι κυβερνητικοί αξιωματούχοι δεν εμπλέκονται σε βίαιες πράξεις. Πρέπει επίσης να επιδείξουν προσεκτική και ενδεδειγμένη προσπάθεια για την πρόληψη, τη διερεύνηση και την τιμωρία πράξεων βίας που διαπράττονται από μη κυβερνητικούς παράγοντες. Επιπλέον, θα πρέπει να προβλέπεται αποζημίωση για τέτοιες πράξεις.

Η Σύμβαση αποσκοπεί στην επίτευξη αρκετών στόχων όπως περιγράφονται στο άρθρο 1 (Συμβούλιο της Ευρώπης Σύμβαση, 2016):

1. Να προστατεύσει τις γυναίκες από κάθε μορφή βίας και να αποτρέψει, να διώξει και να εξαλείψει τη βία κατά των γυναικών και την ενδοοικογενειακή βία.
2. Να συμβάλει στην εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών και να προωθήσει την ουσιαστική ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, συμπεριλαμβανομένης της ενδυνάμωσης των γυναικών.
3. Να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο, πολιτικές και μέτρα για την προστασία και βοήθεια όλων των θυμάτων βίας κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας.
4. Ενθάρρυνση της διεθνούς συνεργασίας για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, παρέχοντας υποστήριξη και βοήθεια σε οργανισμούς και υπηρεσίες επιβολής του νόμου για αποτελεσματική συνεργασία και υιοθετώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.

3.4.4 Νομοθετικό Πλαίσιο για την κακοποίηση στην Ελλάδα

Για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα, το κράτος απέτυχε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το ζήτημα της βίας που στοχεύει κυρίως τις γυναίκες. Το σχέδιο νόμου για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής κακοποίησης εγκρίθηκε στις 24 Οκτωβρίου 2006 και στη συνέχεια θεσπίστηκε ως Νόμος του Κράτους 3500/2006¹⁷. Τέθηκε επίσημα

¹⁷ Πηγή: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/154457/nomos-3500-2006>

σε ισχύ στις 25 Ιανουαρίου 2007. Στόχος είναι να αντιμετωπιστεί η εμφάνιση ενδοοικογενειακής βίας υποστηρίζοντας τις αρχές της ελευθερίας, της αυτοδιάθεσης και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, με στόχο την ενίσχυση της ειρηνικής συμβίωσης των ατόμων εντός της οικογενειακής μονάδας. Οι βασικές ρήτρες του Ν. 3500/2006 είναι οι εξής:

- Ως ενδοοικογενειακή βία ορίζεται η διάπραξη ποινικού αδικήματος κατά μέλους της ίδιας της οικογένειας, όπως περιγράφεται στις παραγράφους 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα. Το άρθρο 1 του νόμου επεκτείνει τα προστατευτικά του μέτρα στους επί μακρόν συντρόφους ανδρών και γυναικών, καθώς και στα παιδιά τους, είτε είναι κοινό είτε όχι, εφόσον διαμένουν μαζί. Ο νόμος περιλαμβάνει επίσης εγγυήσεις για τους πρώην συζύγους.
- Το άρθρο 2 απαγορεύει κάθε μορφή βίας εντός της οικογένειας.
- Η ενδοοικογενειακή βία θεωρείται ως ένδειξη διάλυσης ενός γάμου, όπως αναφέρεται στο άρθρο 3.
- Η οικιακή σωματική βλάβη αναφέρεται σε παράνομα εγκλήματα που διαπράττονται από ένα μέλος της οικογένειας εναντίον άλλου μέλους της οικογένειας: α) Εάν κάποιος προκαλέσει σωματική βλάβη ή βλάβη στην υγεία κάποιου, έστω και ελαφρά, και συνεχίσει να έχει αυτή τη συμπεριφορά, μπορεί να καταδικαστεί σε φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους. β) Αν κάποιος προκαλέσει επικίνδυνη σωματική βλάβη, μπορεί να καταδικαστεί σε φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών. γ) Αν κάποιος προκαλέσει σοβαρή σωματική ή ψυχική ασθένεια στο θύμα, μπορεί να καταδικαστεί σε φυλάκιση έως και δέκα ετών. Εάν ο δράστης σκοπίμως αναζήτησε ή γνώριζε τις συνέπειες των πράξεών του και τις αποδέχτηκε, θα τιμωρηθεί με φυλάκιση.
- Εάν το αδίκημα διαπράττεται σε βάρος εγκύου, ο δράστης υπόκειται σε ελάχιστη ποινή φυλάκισης δύο ετών. Επιπλέον, εάν το αδίκημα διαπράττεται παρουσία ανήλικου μέλους της οικογένειας, ο δράστης υπόκειται σε ελάχιστη ποινή φυλάκισης ενός έτους. Επιπλέον, εάν η παράνομη πράξη συνεπάγεται συστηματική και εσκεμμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή ακραίας σωματικής κόπωσης που θέτει σε κίνδυνο την υγεία ή εάν προκαλεί σοβαρή ψυχική οδύνη που μπορεί να προκαλέσει σημαντική ψυχική βλάβη, ιδίως μέσω παρατεταμένης απομόνωσης του θύματος, τότε επιβάλλεται φυλάκιση σύμφωνα με το άρθρο 6.

- Η εμπλοκή σε παράνομες πράξεις ενδοοικογενειακής βίας μπορεί να οδηγήσει σε ελάχιστη ποινή φυλάκισης έξι μηνών, ενώ η άσκηση ενδοοικογενειακών απειλών μπορεί επίσης να οδηγήσει σε φυλάκιση (όπως αναφέρεται στο άρθρο 7).
- Ο συζυγικός βιασμός υπόκειται σε νομικές συνέπειες όπως αναφέρεται στο άρθρο 8.

3.4.4.1 Βιασμός και σεξουαλική βία

Ο ν. 3500/2006 τροποποίησε τα άρθρα 336 παρ. 1 και 338 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα¹⁸ με το άρθρο 8, διευρύνοντας το πεδίο των αξιόποινων πράξεων για να συμπεριλάβει τον βιασμό και την κακοποίηση σε περιπτώσεις αμέλειας, ακόμη και στο πλαίσιο του θεσμού του γάμου. Ο βιασμός είναι η πράξη εξαναγκασμού κάποιου μέσω σωματικής βίας ή της επικείμενης απειλής βλάβης να εμπλακεί σε σεξουαλική επαφή ή άλλες ανήθικες πράξεις. Θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με φυλάκιση ως μορφή τιμωρίας. Περαιτέρω, κάθε πράξη που υποβαθμίζει την τιμή συγγενούς θα υπόκειται σε μέγιστη ποινή φυλάκισης δύο ετών.

3.4.4.2 Σεξουαλική Παρενόχληση

Ο νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ 207/Α)¹⁹ ψηφίστηκε στις 8/12/2010 για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην εργασία και την απασχόληση. Η σεξουαλική παρενόχληση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 2, αναφέρεται σε κάθε είδους ανεπιθύμητη λεκτική ή σωματική συμπεριφορά σεξουαλικής φύσης που στοχεύει ή έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση της αξιοπρέπειας ενός ατόμου, ιδίως με τη δημιουργία ενός εξευτελιστικού ή εχθρικού περιβάλλοντος.

Οι διακρίσεις λόγω φύλου, συμπεριλαμβανομένης της παρενόχλησης, της σεξουαλικής παρενόχλησης και κάθε δυσμενούς μεταχείρισης που προκύπτει από την αποδοχή ή την απόρριψη μιας τέτοιας συμπεριφοράς, απαγορεύονται αυστηρά. Η σεξουαλική παρενόχληση είναι ποινική παράβαση που επιδιώκεται με την έκδοση κλήτευσης. Όσοι κριθούν ένοχοι για αυτό το αδίκημα ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ποινή φυλάκισης από έξι μήνες έως τρία χρόνια. Το άρθρο 23, παράγραφος 4 του Ποινικού Κώδικα εισήγαγε την παράγραφο 5 στο άρθρο 337, που αντιμετωπίζει το αδίκημα της προσβολής της γεννητικής αξιοπρέπειας. Η τροπολογία αυτή επιβάλλει πρόσθετο πρόστιμο τουλάχιστον χιλίων ευρώ σε όποιον διαπράττει τέτοια συμπεριφορά.

¹⁸ Πηγή: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/154457/nomos-3500-2006>

¹⁹ Πηγή: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/58023/nomos-3896-2010>

3.4.4.3 Ισότητα φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας

Δημοσιεύθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών στο Πρώτο Τεύχος της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως της 26-3-2019, ο νόμος 4604²⁰, με τίτλο «Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου». Ο νόμος αυτός βρίσκεται στην πρώτη ενότητα του ΦΕΚ και συγκεκριμένα στην 50η σελίδα. Τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της νομοθεσίας μπορούν να περιγραφούν ως εξής:

- Δημιουργήθηκε για πρώτη φορά μια αυτόνομη θεσμική δομή με στόχο την επίτευξη της ισότητας των φύλων και την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών. Το πλαίσιο βασίζεται σε μια ολοκληρωμένη προοπτική για τη δυναμική του φύλου και δεν κατηγοριοποιεί τις γυναίκες ως ξεχωριστή ομάδα.
- Αυτό το έγγραφο προσδιορίζει τις θεμελιώδεις ιδέες, διαδικασίες και θεσμούς που είναι απαραίτητοι για την επίτευξη της ισότητας των φύλων. Τονίζει τη σημασία της ενσωμάτωσης αυτής της αρχής τόσο στις δημόσιες πολιτικές όσο και στην ιδιωτική ζωή. Επιπλέον, υπογραμμίζει την ανάγκη δημιουργίας ενός δικτύου μόνιμων δομών στη χώρα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών με βάση το φύλο τους.
- Για την επίτευξη αυτού του στόχου, υπάρχουν σχέδια για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου εγκαταστάσεων και υπηρεσιών που θα προσφέρουν ψυχοκοινωνική βοήθεια, νομική συμβουλευτική και ασφαλή στέγαση για γυναίκες που έχουν υποστεί βία λόγω φύλου. Οι διαθέσιμοι πόροι για γυναίκες που έχουν ανάγκη περιλαμβάνουν: α) Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εσωτερικών, τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων ή τοπικούς Δήμους, β) καταφύγια ειδικά για κακοποιημένες γυναίκες, τα οποία επίσης διαχειρίζονται οι Δήμοι, και γ) πανελλαδικά 24ωρη τηλεφωνική γραμμή SOS 15900, η οποία λειτουργεί υπό την αιγίδα της ΓΓΟΠΦ²¹.

3.5 Επιβολή του νόμου και δικαστικές απαντήσεις:

3.5.1 Εκπαίδευση και ευαισθησία της αστυνομίας: Τρέχουσα κατάσταση και βελτιώσεις.

Η εκπαίδευση της αστυνομίας και η ευαισθητοποίηση σχετικά με την επιβολή των νόμων για την κακοποίηση των γυναικών είναι κρίσιμες πτυχές στην ευρύτερη εκστρατεία κατά

²⁰ Πηγή: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/506446/nomos-4604-2019>

²¹ Πηγή: <https://womensos.gr/15900-24ori-tilefoniki-grammi/>

της βίας κατά των γυναικών. Η ποιότητα και ο όγκος της εκπαίδευσης των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και η πολιτιστική και θεσμική ευαισθησία στα θύματα είναι οι κύριοι παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματικότητα της επιβολής του νόμου στην αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος.

Η τρέχουσα κατάσταση της εκπαίδευσης της αστυνομίας στο θέμα της κακοποίησης των γυναικών δείχνει ότι το περιεχόμενο της εκπαίδευσης για το θέμα της κακοποίησης γυναικών διαφέρει πολύ από την μια περιοχή στην άλλη (Dowling, 2024). Σε πολλές καλά ανεπτυγμένες χώρες, οι αστυνομικές δυνάμεις έχουν δημιουργήσει εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης για τον σκοπό αυτό, δηλαδή τη βελτίωση της γνώσης της αστυνομίας και των τρόπων χειρισμού υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας και σεξουαλικής κακοποίησης. Τα προγράμματα που απευθύνονται σε φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης περιλαμβάνουν συνήθως τα νομικά πλαίσια, την ψυχολογία των θυμάτων, τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και τις τεχνικές παρέμβασης σε κρίση (Dowling, 2024). Για παράδειγμα, στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο νόμος για τη βία κατά των γυναικών (VAWA-Violence Against Women) συνέβαλε καθοριστικά στη δημιουργία ολοκληρωμένης εκπαίδευσης για τους αξιωματικούς επιβολής του νόμου, η οποία τους παρέχει τις δεξιότητες που απαιτούνται για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών (Black, Valerio και Blasdell, 2023). Επίσης, στην Ευρώπη η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης οδήγησε πολλές χώρες να συμπεριλάβουν στο σύστημα εκπαίδευσης της αστυνομίας την ολοκληρωμένη εκπαίδευση για τη βία με βάση το φύλο.

Αν και αυτές οι πρόοδοι σημειώθηκαν, οι δυσκολίες που υπάρχουν ακόμη δεν έχουν λυθεί. Το κύριο πρόβλημα είναι η μη διαφοροποιήσιμη εφαρμογή των προγραμμάτων σπουδών κατάρτισης (Jassal, 2020). Ορισμένα αστυνομικά τμήματα έχουν τις εγκαταστάσεις και τους πόρους για να διεξάγουν τακτικά τα προγράμματα κατάρτισης, ενώ άλλα μπορεί να μην έχουν τους πόρους και την υποστήριξη που θα τους επιτρέψουν να έχουν τα προγράμματα αυτά. Αυτή η ασυνέπεια μπορεί να προκαλέσει διαφορές στον τρόπο χειρισμού των υποθέσεων κακοποίησης, οι οποίες με τη σειρά τους μπορεί να οδηγήσουν στην υπονόμηση της συνολικής αποτελεσματικότητας της επιβολής του νόμου για την προστασία των θυμάτων και τη δίωξη των δραστών. Επιπλέον, ο τύπος εκπαίδευσης μπορεί επίσης να είναι διαφορετικός, με ορισμένα προγράμματα να παρέχουν μόνο τις βασικές πληροφορίες, χωρίς τη λεπτομέρεια της βίας με βάση το φύλο και τις συγκεκριμένες ανάγκες των επιζώντων (Jassal, 2020).

Μια άλλη κρίσιμη πτυχή είναι η πολιτισμική ευαισθησία των αστυνομικών. Η εκπαίδευση ευαισθησίας στοχεύει στην αντιμετώπιση προκαταλήψεων και στερεοτύπων που μπορεί να

επηρεάσουν τη στάση και τις συμπεριφορές των αξιωματικών απέναντι στα θύματα κακοποίησης (Cohen and Goodman, 2023). Δυστυχώς, βαθιά ριζωμένα πολιτισμικά πρότυπα και προκαταλήψεις μπορεί μερικές φορές να εμποδίσουν την αποτελεσματικότητα αυτών των προσπαθειών. Για παράδειγμα, σε ορισμένες κοινότητες, οι πατριαρχικές συμπεριφορές μπορεί να οδηγήσουν σε ενοχοποίηση θυμάτων ή σε απροθυμία να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι αναφορές των γυναικών για κακοποίηση. Η αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων απαιτεί όχι μόνο επίσημη εκπαίδευση αλλά και ευρύτερες πολιτιστικές και θεσμικές αλλαγές εντός των αστυνομικών δυνάμεων (Cohen and Goodman, 2023).

Υπάρχουν αρκετοί τρόποι για να βελτιωθεί η παραπάνω αναφερθείσα κατάσταση. Αρχικά, η εφαρμογή τυποποιημένων προγραμμάτων εκπαίδευσης σε όλες τις περιφέρειες θα είναι χρήσιμη, καθώς θα εγγυάται ότι κάθε αξιωματικός θα εκπαιδεύεται ομοιόμορφα και εκτενώς στη βία με βάση το φύλο (Serrano-Montilla et al., 2023). Αυτή η τυποποίηση θα πρέπει να βασίζεται στα εξής: υποχρεωτική αρχική κατάρτιση και συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη για τους αξιωματικούς προκειμένου να είναι εξοικειωμένοι με τις τελευταίες νομικές εξελίξεις και βέλτιστες πρακτικές. Άλλωστε, στην εκπαίδευση των αστυνομικών μπορούν να προστεθούν και οι προσεγγίσεις των επιζώντων που θα αποτελέσουν τον κύριο λόγο για την ενίσχυση του έργου τους στη στήριξη και ενσυναίσθηση απέναντι στα θύματα. Η γνώση της ψυχολογίας της κακοποίησης, η ικανότητα εντοπισμού των σημαδιών του τραύματος και η ικανότητα αλληλεπίδρασης με τους επιζώντες με μη επικριτικό και υποστηρικτικό τρόπο είναι όλα τα πράγματα που πρέπει να μάθουν οι άνθρωποι για να αντιμετωπίσουν τις καταστάσεις κακοποίησης.

Επιπλέον, η αύξηση της συνεργασίας μεταξύ των αστυνομικών δυνάμεων και των εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης θα βελτιώσει τον συνολικό τρόπο αντιμετώπισης των υποθέσεων κακοποίησης (McGuire, Evans and Kane, 2021). Μέσω της συνεργασίας με τα καταφύγια ενδοοικογενειακής βίας, τις συμβουλευτικές υπηρεσίες και τις οργανώσεις νομικής βοήθειας, η αστυνομία μπορεί να είναι βέβαιη ότι τα θύματα λαμβάνουν την πλήρη και ολοκληρωμένη βοήθεια. Με αυτόν τον τρόπο, η συνεργασία μπορεί επίσης να αποτελέσει έδαφος για την εισαγωγή νέων τεχνικών που οδηγούν στη συλλογή νέων αποδεικτικών στοιχείων και τη διαχείριση υποθέσεων, η οποία, με τη σειρά της, θα αυξήσει τον αριθμό των επιτυχημένων διώξεων (McGuire, Evans and Kane, 2021). Τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό, και υψίστης σημασίας είναι να δημιουργηθεί μια κουλτούρα λογοδοσίας και συνεχούς βελτίωσης στις αστυνομικές δυνάμεις (Kleygrewe et al., 2022). Αυτό καλύπτει θέματα όπως η συνεχής ανάλυση και αξιολόγηση της

αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και οι απαραίτητες αλλαγές που πρέπει να γίνουν, σύμφωνα με τα σχόλια των αξιωματικών και των επιζώντων. Η εισαγωγή των τρόπων εξέτασης και κρίσης της απόδοσης των αστυνομικών στη διερεύνηση υποθέσεων κακοποίησης μπορεί επίσης να βοηθήσει στον εντοπισμό των περιοχών που χρειάζονται βελτίωση και στη διασφάλιση ότι οι βέλτιστες πρακτικές χρησιμοποιούνται σε τακτική βάση (Kleygrewe et al., 2022).

3.5.2 Δικαστικά συστήματα: Προκλήσεις στη δίωξη και την υποστήριξη των θυμάτων.

Το δικαστικό σύστημα είναι η ραχοκοκαλιά του ζητήματος της κακοποίησης κατά των γυναικών, αλλά έχει να αντιμετωπίσει πολλά προβλήματα, τόσο στη διαδικασία δίωξης των παραβατών όσο και στην παροχή της κατάλληλης υποστήριξης στα θύματα. Οι δυσκολίες αυτές δεν είναι απλές, καθώς έχουν να κάνουν με τις νομικές, διαδικαστικές και κοινωνικοπολιτιστικές πτυχές που καθιστούν την υπόθεση της δικαιοσύνης και τις υπηρεσίες στην παροχή υποστήριξης περίπλοκες. Το νόημα αυτών των δυσκολιών είναι ο πυρήνας της δημιουργίας των μεθόδων που μπορούν να βελτιώσουν την απόδοση των απαντήσεων στη βία με βάση το φύλο από την πλευρά των δικαστών.

Μία από τις σημαντικές δυσκολίες στις δικαστικές διαδικασίες υποθέσεων κακοποίησης κατά γυναικών είναι ο συχνά περίπλοκος και ευαίσθητος χαρακτήρας τέτοιων υποθέσεων (CENTRE FOR WOMEN'S JUSTICE, 2022). Η κακοποίηση, ιδιαίτερα η ενδοοικογενειακή βία και η σεξουαλική παρενόχληση, γίνονται συχνά σε ιδιωτικούς χώρους, όπου δεν υπάρχουν μάρτυρες και, κατά συνέπεια, τα φυσικά στοιχεία είναι σχεδόν ανύπαρκτα. Η απουσία αποδείξεων μπορεί να αποτελέσει λόγο για την οικοδόμηση μιας στερηής υπόθεσης που είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση του βάρους της απόδειξης που απαιτείται στις ποινικές δίωξεις. Εξάλλου, η χρήση καταθέσεων θυμάτων, που είναι συνήθως τα μόνα διαθέσιμα στοιχεία τις περισσότερες φορές, μπορεί δεν είναι πάντα αρκετή. Οι εναπομείναντες μπορεί να είναι εκείνοι που δεν δέχονται να καταθέσουν λόγω των αντιποίνων, του συναισθηματικού τραύματος ή των συναισθημάτων ντροπής και ενοχής.

Το τρίτο σημαντικό εμπόδιο είναι η πιθανή μεροληψία εντός του συστήματος δικαιοσύνης, όπως το θέτει το Κέντρο για τη Γυναικεία Δικαιοσύνη (2022) όπου οι δικαστές, οι εισαγγελείς και το λοιπό δικαστικό προσωπικό μπορεί να έχουν ακούσιες προκαταλήψεις ή στερεότυπα σχετικά με το φύλο και την κακοποίηση που επηρεάζουν τις επιλογές τους. Έτσι, η προκατάληψη μπορεί να εμφανιστεί με πολλούς τρόπους, όπως η αμφισβήτηση της αξιοπιστίας των θυμάτων ή η επιβολή ελαφρότερων ποινών για τους παραβάτες. Για

παράδειγμα, υπάρχουν φορές που η συμπεριφορά ή το ιστορικό του θύματος είναι πιο σημαντικά για τον δικαστή από τις ενέργειες του κατηγορουμένου, οπότε τελικά να κατηγορηθεί το θύμα και όχι ο θύτης. Τέτοιες προκαταλήψεις μπορεί να κάνουν τα θύματα να μην αναζητήσουν δικαιοσύνη, εφόσον την καταπατούν στις δικαστικές διαδικασίες (CENTRE FOR WOMEN'S JUSTICE, 2022).

Τα νομικά πλαίσια είναι συνήθως η πηγή των προβλημάτων. Σε μερικές δικαιοδοσίες, οι νόμοι που σχετίζονται με την ενδοοικογενειακή βία και τη σεξουαλική επίθεση μπορεί να είναι ξεπερασμένοι ή όχι αρκετά καλοί (World Bank, 2019). Για παράδειγμα, οι ορισμοί βιασμού και συναίνεσης που δεν ανταποκρίνονται πλέον στους σύγχρονους ορισμούς, δημιουργούν νομικά κενά που μπορούν να εκμεταλλευτούν οι δράστες. Εξάλλου, διαδικαστικά εμπόδια όπως οι μακροχρόνιες δικαστικές δίκες και η ανάγκη για αποδεικτικά στοιχεία, είναι πιθανό να κάνουν τη διαδικασία των κατηγοριών κακοποίησης ακόμη πιο περίπλοκη. Το κύριο καθήκον που έχει η κοινωνία είναι να ενημερώσει τους νομικούς ορισμούς και τις διαδικασίες στις τρέχουσες αντιλήψεις για την κακοποίηση και τη δυναμική του φύλου και έτσι να γίνεται η δίωξη αποτελεσματική (World Bank, 2019). Η υποστήριξη των θυμάτων στο δικαστικό σύστημα είναι ένα ακόμα άκρως σημαντικό πρόβλημα γεμάτο δυσκολίες. Ο τρόπος που πρέπει να ακολουθηθεί στις ποινικές δίκες μπορεί να είναι και πάλι τραυματικός για τα θύματα (Pemberton and Mulder, 2023). Η εξέταση, ειδικά, μπορεί να είναι πολύ επώδυνη, καθώς τα θύματα κινδυνεύουν πάντα να αντιμετωπίσουν τη σκληρή και βάνουση ανάκριση. Η νομική διαδικασία χωρίς αρκετή βοήθεια μπορεί να προκαλέσει άλλη μια θυματοποίηση της τραυματικής κατάστασης στους επιζώντες που στο τέλος θα είναι μια υπερβολή του τραύματος τους (Pemberton and Mulder, 2023).

Πολλές φορές, οι υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων είναι αρκετά ανεπαρκείς ή δεν συνδέονται καλά με τη διαδικασία της δικαιοσύνης (James and Eyjolfson, 2020). Αν και πολλές χώρες έχουν ήδη πραγματοποιήσει τη δημιουργία μονάδων υποστήριξης θυμάτων και την παροχή υπηρεσιών όπως συμβουλευτική και νομική βοήθεια, αυτές οι υπηρεσίες δεν είναι πάντα προσβάσιμες ή αποτελεσματικά συντονισμένες. Για παράδειγμα, τα θύματα μπορεί να αντιμετωπίσουν εμπόδια όπως η απουσία των απαραίτητων πληροφοριών, τα οικονομικά προβλήματα ή η απόσταση που τα κάνει να μην μπορούν να λάβουν την απαιτούμενη βοήθεια. Αντίθετα, οι υπηρεσίες υποστήριξης μερικές φορές δεν είναι καλά χρηματοδοτούμενες και υποστελεχωμένες, επομένως η ικανότητά τους να παρέχουν πλήρη βοήθεια είναι περιορισμένη (James and Eyjolfson, 2020).

Η δυσκολία επίλυσης αυτών των προβλημάτων είναι αρκετός λόγος για να ξεκινήσουν αυτές οι βελτιώσεις. Η εκπαίδευση του δικαστικού προσωπικού σε θέματα που αφορούν τη βία με βάση το φύλο και το τραύμα, μπορεί να ενισχυθεί και αυτό μπορεί να ακολουθηθεί από μείωση των προκαταλήψεων καθώς και η δικαστική διαδικασία γίνεται πιο ευαίσθητη. Η εξειδικευμένη εκπαίδευση μπορεί να επιτρέψει στους δικαστές, τους εισαγγελείς και τους συνηγόρους υπεράσπισης να κατανοήσουν καλύτερα τους μηχανισμούς της κακοποίησης και τις ανάγκες των θυμάτων, με τη σειρά τους, θα είναι σε θέση να υιοθετήσουν μια ενσυναίσθητη και ενημερωμένη προσέγγιση.

Οι νομικές μεταρρυθμίσεις είναι επίσης απαραίτητες. Η ενημέρωση των νόμων για να διασφαλιστεί ότι αντικατοπτρίζουν τις σύγχρονες αντιλήψεις για τη συναίνεση, τον εξαναγκασμό και την κατάχρηση μπορεί να ενισχύσει το νομικό πλαίσιο για τη δίωξη των παραβατών. Επιπρόσθετα, η απλούστευση των διαδικαστικών απαιτήσεων και η παροχή εναλλακτικών λύσεων έναντι της προσωπικής κατάθεσης, όπως η τηλεδιάσκεψη, μπορεί να συμβάλει στη μείωση του φόρτου των θυμάτων και στην αύξηση της προθυμίας τους να συμμετάσχουν στη δικαστική διαδικασία.

Η βελτίωση της πρόσβασης και ο συντονισμός των υπηρεσιών υποστήριξης είναι ζωτικής σημασίας για την ευημερία των θυμάτων. Η δημιουργία ολοκληρωμένων, καλά χρηματοδοτούμενων συστημάτων υποστήριξης που είναι εύκολα προσβάσιμα μπορεί να παράσχει στα θύματα τους απαραίτητους πόρους για την πλοήγηση στη δικαστική διαδικασία και την έναρξη της ανάρρωσής τους. Αυτό περιλαμβάνει τη διασφάλιση ότι τα θύματα έχουν πρόσβαση σε νομική εκπροσώπηση, ψυχολογική συμβουλευτική και ασφαλή στέγαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΘΥΜΑΤΩΝ

4.1 Τύποι υπηρεσιών υποστήριξης:

Στην Ελλάδα, έχει δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο δίκτυο υπηρεσιών υποστήριξης για κακοποιημένες γυναίκες υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων²². Αυτό το δίκτυο στοχεύει στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας και των πολλαπλών μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών, προσφέροντας μια σειρά από υπηρεσίες που έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν άμεση και μακροπρόθεσμη υποστήριξη. Οι υπηρεσίες είναι πολύπλευρες και περιλαμβάνουν συμβουλευτικά κέντρα, καταφύγια για κακοποιημένες γυναίκες, τηλεφωνικές γραμμές αντιμετώπισης κρίσεων και πηγές πληροφόρησης, καθένα από τα οποία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στο σύστημα υποστήριξης.

Τα Συμβουλευτικά Κέντρα αποτελούν σημαντικό μέρος της υποδομής υποστήριξης. Υπάρχουν 44 συμβουλευτικά κέντρα σε όλη τη χώρα, τα οποία λειτουργούν από διαφορετικούς φορείς για να διασφαλιστεί η ευρεία προσβασιμότητα. Δεκατέσσερα από αυτά τα κέντρα διοικούνται από το Κέντρο Έρευνας για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ-ΝΠΙΔ), όργανο που εποπτεύεται από τη Γενική Γραμματεία. Επιπλέον 29 κέντρα διοικούνται από διάφορους δήμους, ενώ ένα κέντρο είναι άμεσα ενσωματωμένο στη Γενική Γραμματεία. Τα κέντρα αυτά στελεχώνονται από ειδικούς συμβούλους που έχουν εκπαιδευτεί να προσεγγίζουν θέματα από την σκοπιά του φύλου, παρέχοντας κρίσιμη ψυχοκοινωνική και νομική υποστήριξη. Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν δωρεάν πληροφόρηση και συμβουλευτική, οι οποίες είναι απαραίτητες για τις γυναίκες που αναζητούν να κατανοήσουν τα δικαιώματά τους και να περιηγηθούν στις νομικές επιλογές τους. Παρέχεται επίσης επαγγελματική συμβουλευτική για να βοηθήσει τις γυναίκες να ξαναχτίσουν τη ζωή τους και να επιτύχουν οικονομική ανεξαρτησία.

Τα καταφύγια για κακοποιημένες γυναίκες παρέχουν ασφαλή καταφύγια για όσους διαφεύγουν από βίαιες καταστάσεις. Η Ελλάδα διαθέτει συνολικά 19 καταφύγια, εκ των οποίων τα 18 λειτουργούν από δήμους και ένα από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ). Αυτά τα καταφύγια προσφέρουν ασφαλή διαμονή για τις γυναίκες και τα παιδιά τους, τηρώντας αυστηρούς κανονισμούς λειτουργίας για την εξασφάλιση ασφάλειας και εμπιστευτικότητας. Τα καταφύγια παρέχουν όχι μόνο σωματική προστασία

²² Πηγή: <https://ypergasias.gov.gr/isotita-ton-fylon/diktyo-domon-gia-gynaikes-thymata-vias/>

αλλά και συναισθηματική και ψυχολογική υποστήριξη, βοηθώντας τις γυναίκες να αναρρώσουν από το τραύμα και να σχεδιάσουν το μέλλον τους σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον.

Η τηλεφωνική γραμμή SOS 15900 είναι μια κρίσιμη πηγή για τις γυναίκες που βιώνουν βία. Αυτή η τηλεφωνική γραμμή λειτουργεί πανελλαδικά, είναι διαθέσιμη 24 ώρες το 24ωρο, 365 ημέρες το χρόνο και στελεχώνεται από ψυχολόγους και κοινωνικούς επιστήμονες. Η γραμμή προσφέρει άμεση βοήθεια σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και παρέχει υπηρεσίες πληροφόρησης και τηλεφωνικής συμβουλευτικής σε θύματα όλων των μορφών βίας λόγω φύλου. Η τηλεφωνική γραμμή είναι προσβάσιμη με τοπική χρέωση και οι κλήσεις είναι δωρεάν για τους χρήστες των δικτύων Vodafone και Wind, ενώ οι χρήστες της Cosmote επιβαρύνονται με τοπική χρέωση. Οι γυναίκες μπορούν επίσης να επικοινωνήσουν μέσω email στο sos15900@isotita.gr, διασφαλίζοντας πολλαπλούς τρόπους αναζήτησης βοήθειας.

Επιπλέον, ο ιστότοπος metoogreece.gr λειτουργεί ως διαδικτυακός κόμβος για πληροφορίες και πόρους που σχετίζονται με τη σεξουαλική παρενόχληση, την κακοποίηση και την αυταρχική βία. Συλλέγει βασικούς αριθμούς επικοινωνίας έκτακτης ανάγκης και παρέχει καθοδήγηση σχετικά με ενέργειες για την καταπολέμηση της παρενόχλησης και της κακοποίησης. Ο ιστότοπος υπογραμμίζει επίσης κρατικές πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην υποστήριξη των θυμάτων και στην προώθηση της ευαισθητοποίησης, βοηθώντας στην κινητοποίηση της κοινότητας ενάντια στη βία λόγω φύλου.

4.2 Ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ)

Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην καταπολέμηση της κακοποίησης των γυναικών, λειτουργώντας ως κρίσιμοι παράγοντες στην υπεράσπιση, τις υπηρεσίες υποστήριξης, την εκπαίδευση και τη χάραξη πολιτικής. Η συμβολή τους είναι πολύπλευρη και ουσιαστική για την αντιμετώπιση του περίπλοκου και διάχυτου ζητήματος της βίας με βάση το φύλο. Οι ΜΚΟ που λειτουργούν στην Ελλάδα είναι οι εξής:

- Σωματείο Γυναικείων Δικαιωμάτων «ΤΟ ΜΩΒ»: <https://tomov.gr/> info@tomov.gr
- Γυναικεία ομάδα Αυτοάμυνας: atsarea1966@gmail.com;
- Διοτίμα – Κέντρο για τα έμφυλα δικαιώματα και την ισότητα: diotima@otenet.gr
- Ελληνικό Δίκτυο για την Φεμινιστική Απεργία: www.facebook.com/femstrike2019
- Ελληνικό Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης: nroubani@gmail.com

- Ένωση Γυναικών Ελλάδας (Ε.Γ.Ε.): egepds1@gmail.com
- Ένωση Διπλωματούχων Ελληνίδων Μηχανικών: edem@tee.gr; www.edem-net.gr
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας (ΕΔκΒ): info@antiviolence-net.eu, 210-9225491
- Κέντρο Έρευνας και Δράσης για την Ειρήνη (ΚΕΔΕ): www.kede.org
fotini.sianou@gmail.com;
- ΜΗΤΕΡΑΣ ΕΡΓΟΝ Σύλλογος Πολύτεκνων Μητέρων: e mail:
miterasergon@yahoo.gr www.miterasergon.gr
- Οι μαμάδες Mother's Wings Greece: Mother's Wings
motherswingsgreece@gmail.com
- NIMERTIS ACTIONART ΝΠΙΔ: nimertisart@gmail.com
- Ομάδα Γυναικείων Δικαιωμάτων Κοινωνική Παρέμβαση Δυτικά: email :
paremvasidytika@gmail.com
- Ομάδα γυναικών του συλλόγου κοινωνικής και Πολιτιστικής Παρέμβασης
θρυαλλίδα: e-mail επικοινωνίας: thryallidasyllogos@gmail.com
- Πρωτοβουλία Γυναικών Πειραιά: e-mail: protouvouliagynaikonpeiraia@gmail.com
fb: Πρωτοβουλία Γυναικών Πειραιά
- Συνασπισμός Feminist Asylum, Φεμινιστικό Άσυλο-Ευρωπαϊκό Φεμινιστικό
Ψήφισμα: sonia.mitralia@gmail.com
- Single Moms Unite: <https://www.facebook.com/groups/246556546858284>
- Φεμινιστική Συλλογικότητα ΘΕΟΔΩΡΑ:
<https://www.facebook.com/groups/391995412113784>
- XEN Ελλάδος: Αμερικής 11 τηλ. 2103624291 και 2103606530 e mail :
proedreio@xen.gr

Ένας από τους πρωταρχικούς ρόλους των ΜΚΟ είναι η υπεράσπιση (Kumari, 2023). Οι ΜΚΟ αυξάνουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με την επικράτηση και τον αντίκτυπο της κακοποίησης κατά των γυναικών, κινητοποιώντας την κοινή γνώμη και υποστηρίζοντας ισχυρότερη νομική προστασία και πόρους για τους επιζώντες. Συμμετέχουν σε εκστρατείες για να τονίσουν θέματα όπως η ενδοοικογενειακή βία, η σεξουαλική παρενόχληση και η εμπορία ανθρώπων, φέρνοντας αυτά τα θέματα στο προσκήνιο του δημόσιου λόγου. Για παράδειγμα, οργανώσεις όπως η Διεθνής Αμνηστία και το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διεξάγουν εκτεταμένη έρευνα και δημοσιεύουν εκθέσεις για τη βία λόγω φύλου, χρησιμοποιώντας τα ευρήματά τους για να υποστηρίξουν αλλαγές πολιτικής σε

εθνικό και διεθνές επίπεδο. Αυτές οι προσπάθειες υπεράσπισης συχνά οδηγούν σε αυξημένη χρηματοδότηση για υπηρεσίες υποστήριξης, νομοθετικές μεταρρυθμίσεις και μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για το θέμα (Kumari, 2023).

Εκτός από την άσκηση πίεσης, οι ΜΚΟ προσφέρουν επίσης σημαντικές άμεσες υπηρεσίες στους επιζώντες των θυμάτων. Αυτές οι υπηρεσίες κυμαίνονται από καταφύγια έκτακτης ανάγκης, συμβουλευτική, νομική βοήθεια και ιατρική περίθαλψη (Kumari, 2023). Τα καταφύγια που διαχειρίζονται φορείς όπως η Women's Aid και το Παγκόσμιο Δίκτυο Καταφυγίων Γυναικών είναι τα ασφαλή καταφύγια για τις γυναίκες και τα παιδιά που προσπαθούν να ξεφύγουν από το καταχρηστικό περιβάλλον. Αυτά τα καταφύγια δεν είναι μόνο το άμεσο καταφύγιο για τα θύματα, αλλά παρέχουν επίσης ολοκληρωμένα προγράμματα που θα κάνουν δυνατή τη ζωή των επιζώντων για την ανοικοδόμηση της ζωής τους. Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται από τις ΜΚΟ είναι απαραίτητες για να βοηθήσουν τους κακοποιημένους να αντιμετωπίσουν το ψυχολογικό τραύμα της βίας, δηλαδή προσφέρουν στους επιζώντες τη συναισθηματική υποστήριξη και τις στρατηγικές αντιμετώπισης του τραύματος. Η νομική βοήθεια που παρέχουν οι ΜΚΟ στους επιζώντες της εμπορίας ανθρώπων καθιστά τη διαδικασία επίλυσης των νομικών προβλημάτων πιο δύσκολη γι' αυτούς και η δικαιοσύνη γίνεται εύκολα προσβάσιμη στον επιζώντα μέσω αυτού του συστήματος.

Οι ΜΚΟ δίνουν επίσης προσοχή στα άλλα ζητήματα εκτός από το οικονομικό που αντιμετωπίζουν προκειμένου να καταπολεμήσουν την κακοποίηση των γυναικών. Οι ΜΚΟ συμμετέχουν στη λειτουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων που στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση του κοινού για τα σημάδια της κακοποίησης, τα νόμιμα δικαιώματα των θυμάτων και τους διαθέσιμους πόρους. Επίσης, μαζί με την εκπαίδευση επαγγελματιών όπως η αστυνομία, οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης και οι πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών, είναι φτιαγμένοι να εκπαιδεύονται ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά και με ευαισθησία στην κακοποίηση. Οργανισμοί όπως η Διεθνής Επιτροπή Διάσωσης και το Plan International διοργανώνουν εκπαιδευτικά προγράμματα και εργαστήρια για την προώθηση της ισότητας των φύλων και την πάταξη της βίας κατά των γυναικών. Τα εκπαιδευτικά έργα είναι το κλειδί για τον μετασχηματισμό των κοινωνικών στάσεων και ως εκ τούτου, το στίγμα που συνδέεται με το να είσαι επιζών κακοποίησης (Kumari, 2023).

Επιπλέον, οι ΜΚΟ ασχολούνται αρκετά συχνά με την ανάπτυξη πολιτικών και την υπεράσπιση τόσο σε κυβερνητικό όσο και σε διεθνές επίπεδο (Khanam and Meem, 2018). Προσπαθούν να αλλάξουν το σύστημα διακυβέρνησης παίρνοντας μέρος στη νομοθετική

διαδικασία, παρέχοντας μαρτυρίες εμπειρογνομόνων και συνεργαζόμενοι με τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για να δημιουργήσουν νόμους και κανονισμούς που θα προστατεύουν τις γυναίκες από την κακοποίηση. Οι ΜΚΟ εποπτεύουν επίσης την επιβολή των παρόντων νόμων και προτείνουν επίσης τις τροποποιήσεις όποτε απαιτείται (Khanam and Meem, 2018).

Οι ΜΚΟ είναι επίσης αυτές που εργάζονται σε συνεργασία με άλλους για την καταπολέμηση της κακοποίησης των γυναικών (Khanam and Meem, 2018). Οι ΜΚΟ συνήθως συνεργάζονται με κυβερνητικές υπηρεσίες, διεθνείς οργανισμούς και άλλες ΜΚΟ για να συντονίσουν τις προσπάθειες τους και να επιτύχουν το μέγιστο αντίκτυπο. Αυτή η συνεργασία μπορεί να είναι με διάφορους τρόπους, όπως η συνεργασία στις εκστρατείες υπεράσπισης, οι πρωτοβουλίες κοινής χρηματοδότησης και η συντονισμένη παροχή υπηρεσιών. Μέσω της συνεργασίας μεταξύ των ΜΚΟ και των εταίρων τους, οι πόροι μπορούν να συγκεντρωθούν, να μοιραστεί η τεχνογνωσία και να οικοδομηθεί μια πιο αποτελεσματική απάντηση στη βία με βάση το φύλο (Khanam and Meem, 2018)

Οι ΜΚΟ αναλαμβάνουν την ηγεσία στην έρευνα και τη συλλογή δεδομένων (Khanam and Meem, 2018). Οι πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό και το είδος των κακοποιήσεων κατά των γυναικών είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάπτυξη της πολιτικής και της πρακτικής. Οι ΜΚΟ είναι επιφορτισμένες με την έρευνα και τη συλλογή στατιστικών στοιχείων για υποθέσεις κατάχρησης για να υποστηρίξουν τη βάση αποδεικτικών στοιχείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την καταπολέμηση της αλλαγής και τη δημιουργία νέων προγραμμάτων για την καταπολέμηση του προβλήματος. Μελέτες από ΜΚΟ όπως το Διεθνές Κέντρο Έρευνας για τις Γυναίκες (ICRW) χρησιμοποιούνται για να εξηγήσουν τους λόγους για τους οποίους οι γυναίκες πέφτουν θύματα βίας λόγω φύλου και να εντοπίσουν τις βέλτιστες πρακτικές για την πρόληψη και την υποστήριξή τους (Khanam and Meem, 2018).

4.2.1 Παραδείγματα επιτυχημένων εκστρατειών για τις κακοποιημένες Γυναίκες στην Ελλάδα

Οι εκστρατείες υπεράσπισης και ευαισθητοποίησης διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην αντιμετώπιση του ζητήματος της κακοποίησης κατά των γυναικών, προσφέροντας όχι μόνο άμεση υποστήριξη αλλά και ενισχύοντας τη μακροπρόθεσμη κοινωνική αλλαγή. Στην Ελλάδα, έχουν ξεκινήσει διάφορες πρωτοβουλίες για την υποστήριξη των κακοποιημένων γυναικών και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη βία λόγω φύλου. Δύο αξιοσημείωτα παραδείγματα επιτυχημένων εκστρατειών περιλαμβάνουν την κοινή δράση

«Ανεξάρτητη Δυνατή Ελεύθερη»²³ και την εκστρατεία της Ελληνικής Ιατροδικαστικής Εταιρείας «Η γνώση είναι ασπίδα»²⁴.

Η κοινή δράση «Ανεξάρτητη Δυνατή Ελεύθερη» αντιπροσωπεύει μια προσπάθεια συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ). Αυτή η πρωτοβουλία ξεκίνησε ως απάντηση στην ανησυχητική αύξηση των περιστατικών βίας κατά των γυναικών, με ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή οικονομικής ανεξαρτησίας σε γυναίκες που έχουν παγιδευτεί σε καταχρηστικά περιβάλλοντα λόγω οικονομικών περιορισμών. Το πρόγραμμα υπογραμμίζει τη σημασία της απασχόλησης ως οδού αυτονομίας και ασφάλειας για τις κακοποιημένες γυναίκες.

Στο πλαίσιο αυτής της κοινής δράσης, 33 εταιρείες συνεργάστηκαν με τη Μονάδα Εξυπηρέτησης Μεσαίων και Μεγάλων Επιχειρήσεων (MEMME) της ΔΥΠΑ για να προσφέρουν θέσεις εργασίας σε γυναίκες που χρειάζονται επαγγελματική αποκατάσταση. Αυτή η πανεθνική πρωτοβουλία δεν απαιτεί από τις γυναίκες να εγγράφονται ως άνεργες, διευρύνοντας έτσι την πρόσβαση σε ευκαιρίες απασχόλησης. Με τη διευκόλυνση των θέσεων εργασίας, η εκστρατεία στοχεύει να ενδυναμώσει τις γυναίκες να εγκαταλείψουν καταχρηστικές καταστάσεις και να επιτύχουν οικονομική σταθερότητα. Επιπλέον, η ΔΥΠΑ έχει δημιουργήσει μια ειδική διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, το SupportForWomen@dypa.gov.gr, όπου τα θύματα βίας λόγω φύλου και ενδοοικογενειακής βίας μπορούν να εκφράσουν το ενδιαφέρον τους για ευκαιρίες εργασίας. Αυτή η στοχευμένη προσέγγιση διασφαλίζει ότι οι γυναίκες που επηρεάζονται μπορούν να έχουν πρόσβαση σε εξατομικευμένη υποστήριξη γρήγορα και διακριτικά.

Μια άλλη σημαντική εκστρατεία είναι η «Η γνώση είναι ασπίδα», που ξεκίνησε η Ελληνική Ιατροδικαστική Εταιρεία (HSFM) για να συμπέσει με την Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών στις 25 Νοεμβρίου. 2018, με στόχο να εκπαιδεύσει τις γυναίκες σχετικά με τα βήματα που πρέπει να κάνουν σε περίπτωση κακοποίησης. Η εκστρατεία παρείχε δωρεάν συμβουλευτικές υπηρεσίες και πληροφορίες

²³ **Πηγή:** <https://socialpolicy.gr/2024/03/%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%AE-%CE%B4%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BE%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%B7%CE%BC%CE%AD.html>

²⁴ **Πηγή:** <https://www.onmed.gr/ygeia-eidhseis/story/371993/ekstrateia-enimerosis-gia-tin-kakopoiisi-ton-gynaikon-apo-tin-elliniki-iatrodikastiki-etaireia>

για νομικές και ιατρικές διαδικασίες, ενδυναμώνοντας τις γυναίκες με τη γνώση να προστατεύσουν τον εαυτό τους και να αναζητήσουν δικαιοσύνη.

Κατά τη διάρκεια της εκστρατείας, συνεργαζόμενες δομές και ιατροδικαστές, προσέφεραν τις υπηρεσίες τους δωρεάν σε γυναίκες που είχαν υποστεί βία. Στόχος της εκστρατείας ήταν να απομυθοποιήσει την ιατροδικαστική διαδικασία και να την καταστήσει πιο προσιτή, διασφαλίζοντας ότι οι γυναίκες κατανοούν τη σημασία των ιατροδικαστικών αποδεικτικών στοιχείων για την τεκμηρίωση των ισχυρισμών κακοποίησης. Οι γυναίκες που ενδιαφέρονται για αυτές τις υπηρεσίες μπορούσαν να βρουν πληροφορίες σχετικά με τις δομές που συμμετέχουν μέσω του ιστοτόπου HSFM²⁵, ο οποίος περιείχε έναν ειδικό σύνδεσμο με τίτλο «Συνεργαζόμενες Δομές Εγκληματολογικών Δομών για κακοποιημένες γυναίκες» και ο οποίος βοήθησε τις γυναίκες να επικοινωνήσουν με ιατροδικαστές που θα μπορούσαν να παρέχουν κριτική υποστήριξη και καθοδήγηση.

Και οι δύο εκστρατείες υπογραμμίζουν τη σημασία των πολύπλευρων συστημάτων υποστήριξης και τον ρόλο της διατομεακής συνεργασίας στην αντιμετώπιση της βίας με βάση το φύλο. Το “Ανεξάρτητη Δυνατή Ελεύθερη”, αξιολογεί την οικονομική ενδυνάμωση ως εργαλείο απελευθέρωσης από την κατάχρηση, ενώ το “Η γνώση είναι ασπίδα”, δίνει έμφαση στο ρόλο της εκπαίδευσης και της ιατροδικαστικής υποστήριξης για την προστασία και την ενδυνάμωση των θυμάτων. Αυτές οι πρωτοβουλίες δείχνουν πώς ο συνδυασμός ευκαιριών απασχόλησης, νομικής και ιατρικής υποστήριξης και ευαισθητοποίησης του κοινού μπορεί να δημιουργήσει ένα ολοκληρωμένο δίκτυο ασφαλείας για τις κακοποιημένες γυναίκες.

Συμπερασματικά, οι εκστρατείες υπεράσπισης και ευαισθητοποίησης της Ελλάδας, παρέχουν πολύτιμα σχέδια για την αντιμετώπιση της κακοποίησης κατά των γυναικών. Προσφέροντας άμεση υποστήριξη και μακροπρόθεσμες λύσεις, αυτές οι εκστρατείες όχι μόνο βοηθούν τα θύματα στην ανάρρωσή τους, αλλά εργάζονται επίσης για την αλλαγή της κοινωνικής στάσης και τη μείωση της επικράτησης της βίας με βάση το φύλο. Η επιτυχία αυτών των πρωτοβουλιών υπογραμμίζει τη σημασία της συνεχούς επένδυσης σε πολυδιάστατα συστήματα υποστήριξης και τις συλλογικές προσπάθειες για την αποτελεσματική καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.

25

https://www.hsfm.gr/wp-content/uploads/2019/11/%CE%97-%CE%B3%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B7-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CF%83%CF%80%CE%AF%CE%B4%CE%B1_2019.pdf

4.3 Κοινοτική και κοινωνική υποστήριξη

4.3.1 Προγράμματα με βάση την κοινότητα: Ένταξη και κοινωνικό στίγμα.

Τα κοινοτικά προγράμματα είναι απαραίτητα για την επίλυση του προβλήματος της σχέσης άνδρα-γυναίκας και του στιγματισμού της κακοποίησης των γυναικών. Αυτά τα προγράμματα εκτελούνται σε επίπεδο κοινότητας, χρησιμοποιώντας τους τοπικούς πόρους και τα κοινωνικά δίκτυα για την υποστήριξη των θυμάτων, την αύξηση της ευαισθητοποίησης και τη συμμετοχή της κοινότητας στη διαδικασία. Μέσω της κοινοτικής συμμετοχής και της αντιμετώπισης του κοινωνικού στίγματος, αυτά τα προγράμματα συμβάλλουν σημαντικά στις μεγαλύτερες προσπάθειες για την αντιμετώπιση της βίας με βάση το φύλο και της υποστήριξης της αποκατάστασης των επιζώντων.

Τα κοινοτικά προγράμματα είναι προσανατολισμένα στο να αντιμετωπίσουν το ζήτημα του κοινωνικού στιγματισμού σχετικά με την κακοποίηση των γυναικών (Grant and Marshall, 2019). Το κοινωνικό στίγμα αναφέρεται στα αρνητικά στερεότυπα και τις διακρίσεις που αντιμετωπίζουν συχνά οι επιζώντες, που μπορεί να τους αποτρέψει από το να αναζητήσουν βοήθεια και να επιδεινώσουν το τραύμα τους. Οι πρωτοβουλίες που βασίζονται στην κοινότητα εργάζονται για να αμφισβητήσουν και να αλλάξουν αυτές τις επιβλαβείς συμπεριφορές, προωθώντας την κατανόηση και την ενσυναίσθηση εντός της κοινότητας. Για παράδειγμα, οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης που διεξάγονται από τοπικές οργανώσεις μπορούν να εκπαιδεύσουν τα μέλη της κοινότητας για την πραγματικότητα της ενδοοικογενειακής βίας και της σεξουαλικής κακοποίησης, τονίζοντας ότι οι επιζώντες δεν φταίνε για τη βία που έχουν υποστεί. Αυτές οι εκστρατείες περιλαμβάνουν συχνά εργαστήρια, δημόσιες συναντήσεις και ενημέρωση των μέσων ενημέρωσης, όλα με στόχο την αλλαγή των αντιλήψεων του κοινού και τη μείωση του στίγματος (Grant and Marshall, 2019).

Η ένταξη είναι μια άλλη ζωτική πτυχή των κοινοτικών προγραμμάτων. Αυτές οι πρωτοβουλίες προσπαθούν να εξασφαλίσουν ότι όλοι οι επιζώντες, ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους, έχουν πρόσβαση στην υποστήριξη που χρειάζονται και μπορούν να ενταχθούν στην ευρύτερη κοινότητα (Grant and Marshall, 2019). Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε διαφορετικές κοινότητες όπου οι πολιτισμικές, γλωσσικές και κοινωνικοοικονομικές διαφορές μπορούν να δημιουργήσουν εμπόδια στην πρόσβαση σε υπηρεσίες. Τα κοινοτικά προγράμματα συχνά απασχολούν πολιτιστικά ικανό προσωπικό που μπορεί να σχετίζεται και να επικοινωνεί αποτελεσματικά με επιζώντες από διαφορετικά υπόβαθρα. Αυτή η πολιτιστική ικανότητα βοηθά στην οικοδόμηση

εμπιστοσύνης και διασφαλίζει ότι οι υπηρεσίες παρέχονται με τρόπο που να είναι σεβαστός και σχετικός με τις ανάγκες όλων των μελών της κοινότητας (Grant and Marshall, 2019). Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ενός προγράμματος χωρίς αποκλεισμούς που βασίζεται στην κοινότητα, είναι η ίδρυση ομάδων υποστήριξης για τους επιζώντες της κακοποίησης (Daruwalla et al., 2019). Αυτές οι ομάδες παρέχουν έναν ασφαλή χώρο για τις γυναίκες να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, να λάβουν συναισθηματική υποστήριξη και να οικοδομήσουν μια αίσθηση αλληλεγγύης με άλλους που έχουν αντιμετωπίσει παρόμοιες προκλήσεις. Οι ομάδες υποστήριξης μπορούν να διευκολυνθούν από εκπαιδευμένους συμβούλους ή συνομήλικους που οι ίδιοι έχουν ξεπεράσει την κακοποίηση, προσφέροντας σχετικά πρότυπα για τους συμμετέχοντες. Ενθαρρύνοντας την αίσθηση της κοινότητας και της αμοιβαίας υποστήριξης, αυτές οι ομάδες βοηθούν στην εξουδετέρωση της απομόνωσης και της ντροπής που νιώθουν πολλοί επιζώντες (Daruwalla et al., 2019).

Επιπλέον, τα προγράμματα που βασίζονται στην κοινότητα συχνά περιλαμβάνουν στοιχεία συνηγορίας που δίνουν τη δυνατότητα στους επιζώντες να συμμετέχουν στη δημόσια ζωή και να επηρεάζουν την πολιτική (Daruwalla et al., 2019). Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει εκπαίδευση των επιζώντων ώστε να γίνουν υποστηρικτές της αλλαγής, παρέχοντάς τους τις δεξιότητες και τις πλατφόρμες για να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους και τις ανάγκες των επιζώντων ευρύτερα. Τέτοιες πρωτοβουλίες όχι μόνο συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση αλλά και στην προσωπική ενδυνάμωση και θεραπεία των συμμετεχόντων. (Daruwalla et al., 2019)

Ένα άλλο κρίσιμο στοιχείο των κοινοτικών προγραμμάτων είναι η παροχή πρακτικών υπηρεσιών υποστήριξης (Daruwalla et al., 2019). Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει καταφύγια έκτακτης ανάγκης, νομική βοήθεια και επαγγελματική κατάρτιση, όλα με στόχο να βοηθήσουν τους επιζώντες να ξαναχτίσουν τη ζωή τους. Για παράδειγμα, τα κοινοτικά προγράμματα μπορεί να προσφέρουν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης που εφοδιάζουν τις γυναίκες με τις δεξιότητες που απαιτούνται για την επίτευξη οικονομικής ανεξαρτησίας, επιτρέποντάς τους έτσι να ξεφύγουν από καταχρηστικές καταστάσεις. Οι υπηρεσίες νομικής βοήθειας μπορούν να βοηθήσουν τους επιζώντες στην πλοήγηση στο νομικό σύστημα για να λάβουν εντολές προστασίας, την επιμέλεια των παιδιών τους ή διαζύγιο από τους κακοποιούς τους (Daruwalla et al., 2019).

Η επιτυχία των κοινοτικών προγραμμάτων στην αντιμετώπιση της ένταξης και του κοινωνικού στίγματος, εξαρτάται από την ικανότητά τους να συνεργάζονται με άλλες δομές της κοινότητας (London School of Hygiene & Tropical Medicine, 2022). Τα αποτελεσματικά προγράμματα συχνά περιλαμβάνουν συνεργασίες με τοπικούς

οργανισμούς, επιχειρήσεις και κρατικούς φορείς. Αυτές οι συνεργασίες μπορούν να βοηθήσουν στη συγκέντρωση πόρων, την ανταλλαγή εμπειρογνομosύνης και την ενίσχυση του αντίκτυπου των προγραμμάτων. Για παράδειγμα, η συνεργασία με τοπικά σχολεία και θρησκευτικά ιδρύματα μπορεί να βοηθήσει στην ευρεία διάδοση πληροφοριών και στην ενσωμάτωση μηνυμάτων κατά της βίας σε διάφορα περιβάλλοντα.

Επιπλέον, τα κοινοτικά προγράμματα συχνά χρησιμοποιούν συμμετοχικές προσεγγίσεις που περιλαμβάνουν επιζώντες, στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των υπηρεσιών. Αυτό το συμμετοχικό μοντέλο διασφαλίζει ότι τα προγράμματα ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των επιζώντων και ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι συναφείς και αποτελεσματικές. Ενδυναμώνει επίσης τους επιζώντες δίνοντάς τους φωνή στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή τους, καλλιεργώντας ένα μεγαλύτερο αίσθημα ιδιοκτησίας και δέσμευσης (London School of Hygiene & Tropical Medicine, 2022).

Το Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας, που αναφέρεται επίσης ως ΚΜΟΡ²⁶, έχει συμμετάσχει σε πολλά έργα και έχει δημιουργήσει πολλά εργαλεία για την καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου (Σκαλιώνη, 2022). Μέσω αυτών των δράσεων, στόχος είναι να βοηθηθούν τόσο οι επαγγελματίες που εργάζονται στον σχετικό κλάδο όσο και τα άτομα που πλήττονται άμεσα από τέτοια βία. Η στρατηγική του ΚΜΟΡ περιλαμβάνει τη δημιουργία πρωτοκόλλων, διαδικτυακών εργαλείων, εκπαιδευτικών πλατφορμών, σεμιναρίων και συμβουλευτικών υπηρεσιών, που όλα στοχεύουν στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας και συνεπώς στην πρόληψή της και στην προώθηση της ευαισθητοποίησης για το θέμα αυτό.

Μία από τις αξιοσημείωτες ενέργειες του ΚΜΟΡ είναι η δημιουργία του Πρωτοκόλλου Διαχείρισης της Οικογενειακής Βίας για τις Γυναίκες Ρομά (Σκαλιώνη, 2022). Αυτό το εγχειρίδιο χρησιμεύει ως πολύτιμη πηγή για τους επαγγελματίες, ιδιαίτερα τους διαπολιτισμικούς διαμεσολαβητές Ρομά, που εργάζονται σε αυτές τις κοινότητες. Το πρωτόκολλο προσφέρει βασικές κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας, παρέχοντας πολιτιστικά ευαίσθητες συμβουλές και πρακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά. Αυτός ο πόρος είναι απαραίτητος για να διασφαλιστεί ότι οι επαγγελματίες έχουν τις αναγκαίες γνώσεις και εργαλεία για να υποστηρίξουν τις γυναίκες Ρομά που βιώνουν ενδοοικογενειακή βία, αντιμετωπίζοντας τις μοναδικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει αυτή η περιθωριοποιημένη ομάδα.

²⁶ Πηγή: <https://www.ertnews.gr/eidiseis/kmop-pente-driseis-gia-tin-exaleipsi-tis-vias-kata-ton-gynaikon-kai-koritsion/>

Το ΚΜΟΡ έχει επίσης αναπτύξει ένα διαδικτυακό εργαλείο αυτοαξιολόγησης σχεδιασμένο για την καταπολέμηση της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας (Σκαλιώνη, 2022). Αυτό το εργαλείο απευθύνεται σε εργοδότες, ανώτερα στελέχη επιχειρήσεων και στελέχη Ανθρώπινου Δυναμικού, βοηθώντας τους να αξιολογήσουν και να αναθεωρήσουν τις υπάρχουσες πολιτικές τους για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης. Παρέχοντας ένα δομημένο και προσβάσιμο μέσο για την αξιολόγηση των πολιτικών στο χώρο εργασίας, αυτό το εργαλείο ενθαρρύνει τους οργανισμούς να υιοθετήσουν πιο ισχυρά μέτρα για τη δημιουργία ασφαλέστερων και πιο αξιοσέβαστων εργασιακών περιβαλλόντων. Υπογραμμίζει τη σημασία της προληπτικής διαχείρισης για την πρόληψη της σεξουαλικής παρενόχλησης και τη διασφάλιση της ευημερίας όλων των εργαζομένων.

Εκτός από αυτούς τους πόρους, το ΚΜΟΡ έχει ξεκινήσει την εκπαιδευτική πλατφόρμα ACTIVATE, η οποία εστιάζει στην αναγνώριση, την πρόληψη και την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων. Αυτή η πλατφόρμα απευθύνεται ιδιαίτερα σε δικηγόρους και επαγγελματίες που εργάζονται σε κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης, προσφέροντάς τους βελτιωμένη εκπαίδευση για τη βελτίωση των δυνατοτήτων τους στην αντιμετώπιση υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων. Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο που παρέχεται μέσω του ACTIVATE βοηθά τους επαγγελματίες να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα της εμπορίας ανθρώπων, εξοπλίζοντάς τους με τις απαραίτητες γνώσεις για την αναγνώριση των θυμάτων και την παροχή κατάλληλης υποστήριξης και παρεμβάσεων.

Προσβλέποντας στην οικονομική ενδυνάμωση των γυναικών, το ΚΜΟΡ πρόκειται να προσφέρει μια σειρά δωρεάν σεμιναρίων στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Wealthy Minds. Αυτά τα σεμινάρια στοχεύουν να βελτιώσουν τον οικονομικό αλφαριθμητισμό των γυναικών, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να συμμετέχουν αποτελεσματικά σε οικονομικές δραστηριότητες και να λαμβάνουν καλά ενημερωμένες αποφάσεις. Εστιάζοντας στην οικονομική ενδυνάμωση, το ΚΜΟΡ αντιμετωπίζει έναν από τους κρίσιμους παράγοντες που μπορούν να βοηθήσουν τις γυναίκες να επιτύχουν ανεξαρτησία και σταθερότητα, κάτι που είναι ιδιαίτερα σημαντικό για όσους θέλουν να ξεφύγουν από καταχρηστικές καταστάσεις. Τα σεμινάρια έχουν σχεδιαστεί τόσο για γυναίκες όσο και για επαγγελματίες από οργανώσεις ενδυνάμωσης των γυναικών, διασφαλίζοντας ευρεία εμβέλεια και αντίκτυπο.

Μια άλλη σημαντική πρωτοβουλία του ΚΜΟΡ είναι η πλατφόρμα The Gender Talk, η οποία παρέχει συμβουλευτική στα σχολεία για την πρόληψη της βίας λόγω φύλου. Αυτή η πλατφόρμα προσφέρει σε μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς πρόσβαση σε εκπαιδευτικό

υλικό για τη βία λόγω φύλου και άλλα συναφή θέματα, όπως ο αντίκτυπος της πανδημίας Covid-19 στην ψυχική υγεία. Με την ενσωμάτωση αυτού του εκπαιδευτικού περιεχομένου στο σχολικό περιβάλλον, το ΚΜΟΡ στοχεύει να καλλιεργήσει μια κουλτούρα ευαισθητοποίησης και πρόληψης από νεαρή ηλικία. Η πλατφόρμα όχι μόνο εκπαιδεύει αλλά παράλληλα εμπλέκει διάφορους ενδιαφερόμενους σε συζητήσεις σχετικά με τη βία με βάση το φύλο, προωθώντας μια προσέγγιση που βασίζεται στην κοινότητα για την αντιμετώπιση αυτού του διάχυτου ζητήματος.

Συμπερασματικά, οι πολύπλευρες δράσεις και τα εργαλεία του ΚΜΟΡ αντιπροσωπεύουν μια ολοκληρωμένη προσπάθεια για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας μέσω της εκπαίδευσης, της ενδυνάμωσης και της πρακτικής υποστήριξης. Αντιμετωπίζοντας διάφορες πτυχές αυτού του ζητήματος -από την παρενόχληση στο χώρο εργασίας και την εμπορία ανθρώπων, έως τον οικονομικό αλφαριθμητισμό και τη σχολική συμβουλευτική- το ΚΜΟΡ επιδεικνύει μια ολιστική προσέγγιση για την προώθηση ασφαλέστερων και πιο δίκαιων περιβαλλόντων για τις γυναίκες. Αυτές οι πρωτοβουλίες όχι μόνο παρέχουν άμεση υποστήριξη στους πληγέντες, αλλά ενισχύουν πολιτιστική και κοινωνική αλλαγή, συμβάλλοντας στη μείωση των περιπτώσεων βίας λόγω φύλου και υποστηρίζοντας τους επιζώντες στο ταξίδι τους προς την ανάκαμψη και την ενδυνάμωση.

4.3.2 Ρόλος των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης: Στρατηγικές έγκαιρης ανίχνευσης και παρέμβασης.

Οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης είναι οι πρώτοι που εντοπίζουν και παρεμβαίνουν σε περίπτωση κακοποίησης γυναικών, επομένως ενεργούν ως οι πρώτοι που βλέπουν τα σημάδια κακοποίησης, παρέχουν άμεση βοήθεια και παραπέμπουν τα θύματα στις κατάλληλες δομές όπου πρέπει να πάνε. Βρίσκονται σε μια ειδική θέση που τους δίνει τη δυνατότητα να συνομιλούν με τα θύματα με ασφαλή και εμπιστευτικό τρόπο και τις περισσότερες φορές αποτελούν την πρώτη επαφή για τα άτομα που κακοποιούνται. Η έγκαιρη διάγνωση και η παρέμβαση στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης μπορεί να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την υγεία και την ασφάλεια των γυναικών, καθιστώντας έγκαιρα τα πιθανά αποτελέσματα της εμφάνισης της κατάστασης, με αποτέλεσμα να αποτραπεί η επιδείνωση της.

Η έγκαιρη ανίχνευση της κακοποίησης από τους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης είναι η αναγνώριση των σωματικών, συναισθηματικών και συμπεριφορικών ενδείξεων που μπορεί να υποδεικνύουν ότι μια γυναίκα έχει υποστεί βία (Sikder et al., 2021). Τα σωματικά σημάδια που υποδεικνύουν πιθανή εμφάνιση κακοποίησης μπορεί να

αποδεικνύονται από τραυματισμούς όπως μώλωπες, κατάγματα ή εγκαύματα που δεν ταιριάζουν με την εξήγηση που δίνεται ή έχουν μοτίβο που υποδηλώνει επαναλαμβανόμενο τραυματισμό. Τα συναισθηματικά και συμπεριφορικά σημάδια ενός πιθανά κακοποιημένου ατόμου μπορεί να περιλαμβάνουν άγχος, κατάθλιψη, απόσυρση και φόβο απέναντι στον σύντροφο. Οι επαγγελματίες υγείας εκπαιδεύονται να υπερβαίνουν τα βασικά συμπτώματα, γνωρίζοντας ότι η κακοποίηση μπορεί να εμφανιστεί με διάφορους τρόπους και τα θύματα μπορεί να μην λένε πάντα την αλήθεια, λόγω του φόβου, της ντροπής ή της χειραγώγησης που τους κάνει ο θύτης (Sikder et al., 2021).

Η κύρια στρατηγική για τον έλεγχο της κατάχρησης είναι η έγκαιρη ανίχνευση. Ο προσυμπτωματικός έλεγχος σημαίνει ότι ο γιατρός δίνει στους ασθενείς μερικές απλές ερωτήσεις σχετικά με το πώς τα πάνε με την ασφάλεια και τις σχέσεις στα ιατρικά τους ραντεβού (Sikder et al., 2021). Το πρόγραμμα λειτουργεί καλά σε μέρη όπως αίθουσες έκτακτης ανάγκης, προγεννητικές κλινικές και ραντεβού γενικής ιατρικής, όπου συνήθως υπάρχει η ευκαιρία να μιλήσει ο γιατρός μόνος με τους ασθενείς. Οι πάροχοι υγείας μπορεί πράγματι να κάνουν ερωτήσεις όπως «Νιώθετε ασφαλείς στο σπίτι σας;» ή «Σας έχει πληγώσει κανείς ή σας έκανε να νιώσετε φόβο;». Αυτές οι ερωτήσεις πρέπει να γίνονται με τρόπο που να εγγυάται την εμπιστευτικότητα και την άνεση του ασθενούς καθώς και την ετοιμότητα του ασθενούς να είναι ανοιχτός και ειλικρινής όταν απαντά (Sikder et al., 2021).

Η αναγνώριση της κακοποίησης αποτελεί το πρώτο βήμα στο δρόμο προς τις στρατηγικές παρέμβασης, που είναι απαραίτητες σε περίπτωση ασφάλειας και υποστήριξης του θύματος (Sikder et al., 2021). Οι επαγγελματίες υγείας θα πρέπει να ενσταλάξουν μια ευγενική και εξυπηρετική στάση και να υποστηρίζουν το θύμα επιβεβαιώνοντάς το και κάνοντάς το να αισθάνεται ότι δεν είναι δικό του λάθος. Η δημιουργία δεσμού εμπιστοσύνης είναι ο κύριος παράγοντας σε αυτήν την περίπτωση, καθώς κάνει τα θύματα να μοιράζονται περισσότερο και να λαμβάνουν περαιτέρω βοήθεια. Οι πάροχοι πρέπει επίσης να γνωρίζουν τους τοπικούς πόρους, όπως το καταφύγιο, τις συμβουλευτικές υπηρεσίες και τη νομική βοήθεια, και θα πρέπει να παρέχουν αυτές τις πληροφορίες στο θύμα με διακριτικό και προσβάσιμο τρόπο (Sikder et al., 2021).

Ο σχεδιασμός ασφάλειας είναι το άλλο σημαντικό μέρος της παρέμβασης, σύμφωνα με τους Hegarty et al. (2020). Οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης συλλογικά με τα θύματα μπορούν να καταλήξουν σε εξατομικευμένα σχέδια ασφάλειας που θα αντιμετωπίσουν τους άμεσους κινδύνους και θα καθορίσουν επίσης τους τρόπους για την ασφάλεια, όπως ο εντοπισμός ασφαλών σημείων, για να προβεί το θύμα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης,

η ετοιμότητα της βαλίτσας ή η δημιουργία κωδικού με τους φίλους ή την οικογένεια ως σήμα κινδύνου. Αυτή η προληπτική μέθοδος βοηθά τα θύματα να προβλέψουν πιθανές κρίσεις και τα εξουσιοδοτεί με σαφώς καθορισμένες ενέργειες που μπορούν να κάνουν για να αποτρέψουν τον εαυτό τους από το να βρεθούν σε μια τέτοια κατάσταση (Patrick and Jackson, 2021)

Εκτός από τις άμεσες παρεμβάσεις, οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης έχουν σημαντικό ρόλο στη συνηγορία για συστημικές αλλαγές για τη βελτίωση της αντίδρασης στην κατάχρηση (Hegarty et al., 2020). Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης για να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους στον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της κακοποίησης, την υποστήριξη πολιτικών που υποστηρίζουν τον έλεγχο ρουτίνας και τη συνεργασία με άλλους επαγγελματίες για τη δημιουργία ενός συντονισμένου δικτύου απόκρισης. Προάγοντας μια κουλτούρα ευαισθητοποίησης και ετοιμότητας στους χώρους υγειονομικής περίθαλψης, οι πάροχοι μπορούν να διασφαλίσουν ότι τα θύματα λαμβάνουν ολοκληρωμένη και συνεχή υποστήριξη (Hegarty et al., 2020).

Η αναγκαιότητα κατάρτισης και εκπαίδευσης για τους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης είναι βασικός παράγοντας για την επιτυχία της έγκαιρης ανίχνευσης και παρέμβασης (Patrick and Jackson, 2021). Τα προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης στοχεύουν στο να μπορέσουν οι πάροχοι να αποκτήσουν τις νέες γνώσεις και δεξιότητες που είναι οι πιο πρόσφατες που χρειάζονται για την επίλυση της βίας λόγω φύλου. Τα παραπάνω προγράμματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν θέματα όπως η φροντίδα του τραύματος, η πολιτιστική ικανότητα και τα πρωτόκολλα αποκάλυψης κατάχρησης. Μέσω της συνεχούς ενημέρωσης για τις πιο πρόσφατες βέλτιστες πρακτικές και νομικές απαιτήσεις, οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης μπορούν να προσφέρουν ενημερωμένη και αποτελεσματική φροντίδα στα θύματα κακοποίησης (Patrick and Jackson, 2021).

Κεφάλαιο 5: Ειδικό Μέρος

5.1 Σκοπός

Βασικός στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διεξαγωγή μιας συστηματικής βιβλιογραφικής ανασκόπησης για τη γενική διερεύνηση του πολύπλοκου κοινωνικού φαινομένου της κακοποίησης των γυναικών στη σύγχρονη κοινωνία.

5.2 Μεθοδολογία

Τηρήθηκαν οι αρχές που περιγράφονται στο *The Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions* (Higgins and Green, 2011) για να διασφαλιστεί η αυστηρή και σχολαστική εκτέλεση της παρούσας συστηματικής ανασκόπησης. Πραγματοποιήθηκε μια ενδελεχής αναζήτηση στα Pubmed, PsycINFO και Cochrane Library για να ανακτηθεί η έρευνα που έχει δημοσιευτεί για το συγκεκριμένο θέμα. Χρησιμοποιήθηκαν οι ακόλουθες λέξεις-κλειδιά: "κακοποιημένες γυναίκες", "κακομεταχειρισμένες γυναίκες", "θύμα", "επιζών", "οικογενειακή βία", "βία στενού συντρόφου", "βία συντρόφου", "βία κατά των γυναικών", "κτυπήματα" και "σωματική κακοποίηση", σε συνδυασμό με τις λέξεις-κλειδιά "θεραπεία", "παρέμβαση", "συμβουλευτική", "εκπαίδευση", "πρόληψη", "αποτέλεσμα" και "διδάγματα".

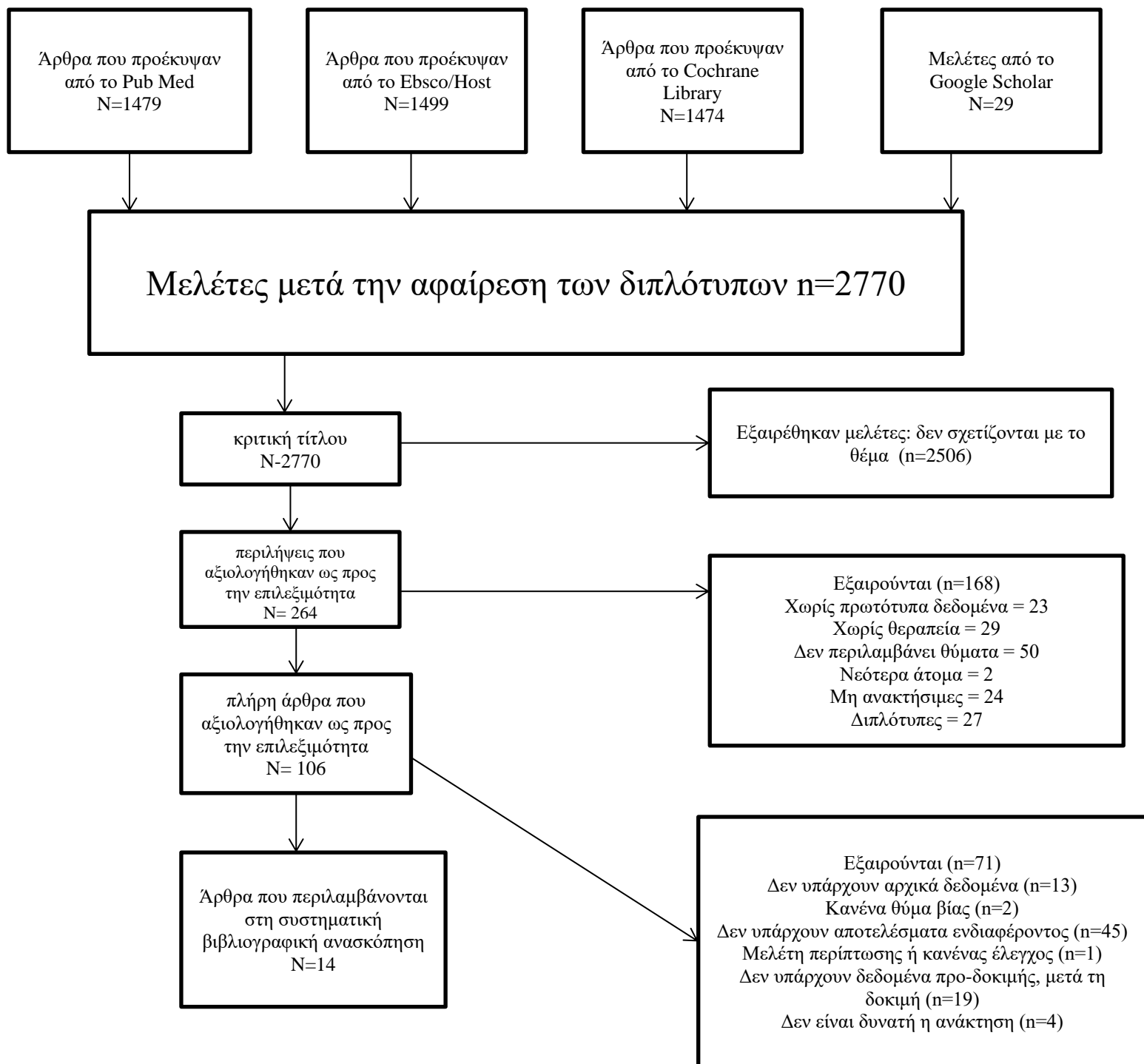
Για να προσδιοριστεί η καταλληλότητα των μελετών, χρησιμοποιήθηκε το καθιερωμένο Πληθυσμός, Παρέμβαση, Σύγκριση, Αποτελέσματα, Χρόνος και Ρύθμιση (PICOTS) ως προς κριτήριά για συμπερίληψη και αποκλεισμό (Higgins et al., 2019). Οι μελέτες συμπεριλήφθηκαν εάν πληρούσαν τα ακόλουθα κριτήρια: (i) το δείγμα αποτελούνταν από ενήλικες γυναίκες θύματα που βίωναν σωματική βία, (ii) υπήρχαν μετρήσιμα αποτελέσματα που σχετίζονται με την ψυχο-κοινωνική ευημερία των γυναικών που κακοποιήθηκαν σωματικά, (iii) υπήρχαν μετρήσιμα αποτελέσματα τόσο πριν όσο και μετά την παρέμβαση και (v) ήταν μελέτες εντός του χρονικού διαστήματος 2009-2024 (15 ετίας).

Τα κριτήρια αποκλεισμού περιελάμβαναν τα ακόλουθα: απουσία αρχικών δεδομένων, παρεμβάσεις χωρίς ομάδα ελέγχου, μελέτες που δεν είχαν αξιολογηθεί από κριτές και συμμετέχουσες γυναίκες κάτω των 18 ετών. Στην ανασκόπηση του άρθρου, αφαιρέθηκαν επίσης δημοσιεύσεις που παρείχαν τα δεδομένα με τρόπο που απέτρεπε τη συγκέντρωση

των ευρημάτων. Επιπλέον, καταργήθηκαν μελέτες που δεν αξιολόγησαν άμεσα την αποτελεσματικότητα της παρέμβασης για γυναίκες θύματα βίας σε αποτελέσματα που σχετίζονται με την ευημερία τους.

5.3 Προσδιορισμός των Μελετών

Οι ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων PubMed (N = 1.479), Ebsco/Host (N = 1.499) και Cochrane Library (N = 1.474), μαζί με τα άρθρα που αναζητήθηκαν στο Google Scholar χειροκίνητα (N = 29), απέδωσαν συνολικά 2.770 άρθρα μετά την εξάλειψη των διπλότυπων. Κατά την αναθεώρηση του τίτλου, συνολικά 2.508 άρθρα εξαλείφθηκαν λόγω της έλλειψης άμεσης συνάφειάς τους με την αντιμετώπιση του θέματος ενδιαφέροντος. Στην ανασκόπηση του τίτλου, πραγματοποιήσαμε έναν έλεγχο για να εντοπίσουμε ενήλικες γυναίκες θύματα που βίωσαν σωματική βία. Από τα υπόλοιπα 264 άρθρα που υποβλήθηκαν σε αναθεώρηση, καταργήθηκαν συνολικά 168 άρθρα. Οι κύριες αιτίες για την εξάλειψη των δημοσιεύσεων σε αυτό το στάδιο ήταν η απουσία του πληθυσμού της μελέτης (n = 47), η έλλειψη συνάφειας με το θέμα (n = 33) ή η απουσία θεραπείας (n = 29). Από τις 96 εργασίες που υποβλήθηκαν σε πλήρη αναθεώρηση, οι 70 κρίθηκαν μη επιλέξιμες και ως εκ τούτου αποκλείστηκαν. Οι κύριοι λόγοι για τον αποκλεισμό δημοσιεύσεων σε αυτό το στάδιο ήταν η απουσία σχετικού αποτελέσματος (n = 30), η έλλειψη δεδομένων πριν και μετά τη δοκιμή που θα μπορούσαν να συνδυαστούν με άλλες έρευνες (n = 19) και η απουσία πρωτότυπων δεδομένων (n = 13). Υπήρχαν δέκα πέντε μελέτες που πληρούσαν όλα τα καθορισμένα κριτήρια για ένταξη και αποκλεισμό. Το παρακάτω σχήμα δείχνει το διάγραμμα ροής Prisma που απεικονίζει τις συμπεριλαμβανόμενες έρευνες.

Ενσωματώθηκε ένα ευρύ φάσμα έρευνας που διέφερε ως προς τις θεραπείες που χρησιμοποιήθηκαν, τις σχετικές συννοσηρότητες και τα ψυχο-κοινωνικά αποτελέσματα. Τα χαρακτηριστικά των μελετών παρουσιάζονται στον Συμπληρωματικό Πίνακα 1. Οι μελέτες προέρχονταν από τις Ηνωμένες Πολιτείες, με μέγεθος δείγματος 14 συμμετεχόντων (n = 7) (Johnson et al., 2016, Zlotnick et al., 2019, Saftlas et al., 2014, Eden et al., 2015, Rhodes et al., 2015, Stevens et al., 2015, Glass et al., 2017). Επιπλέον, ελήφθησαν έρευνες από διάφορες άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας (n = 1) (Kokka et al. al., 2019), της Τουρκίας (n = 1) (Bahadır-Yilmaz και Öz, 2018), του Ηνωμένου Βασιλείου (n = 1) (Ferrari et al., 2018), της Ινδίας (n = 1) (Patel et al., 2019), του Ιράν (n = 1) (Orang et al., 2018), του Μεξικό (n = 1) (Gupta et al., 2017) και της Ισπανίας (n = 1) (Tirado-Muñoz et al., 2015). Ο κύριος όγκος των μελετών περιλαμβάνει γυναίκες ηλικίας 18 έως 50 ετών.

Πραγματοποιήθηκαν αρκετές μελέτες, η καθεμία επικεντρωμένη σε διαφορετικές παρεμβάσεις που περιελάμβαναν μια ποικιλία τύπων παρεμβάσεων. Οι θεραπείες που χρησιμοποιήθηκαν σε αυτή τη μελέτη περιελάμβαναν τη γνωσιακή-συμπεριφορική θεραπεία (CBT), είτε μόνη της είτε σε συνδυασμό με προσεγγίσεις CBT, παρακινητικές συνεντεύξεις, υπηρεσίες συνηγορίας, τηλεφωνική κοινωνική υποστήριξη και βοήθεια προγραμματισμού ασφάλειας. Διάφορες μελέτες παρέμβασης χρησιμοποίησαν διευκολυντές με διαφορετικά επίπεδα τεχνογνωσίας. Για παράδειγμα, το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας είχε θεραπευτές που είχαν αποκτήσει μεταπτυχιακό δίπλωμα σπουδών (M.Sc.) ή διδακτορικό δίπλωμα (Ph.D.), ενώ μερικά περιλάμβαναν επίσης υπηρεσίες συνηγορίας που παρέχονται από εκπαιδευμένους νοσηλευτές και συνηγόρους.

Πίνακας 1: Πίνακας Prisma

Μελέτη	Σκοπός Μελέτης	Συμμετέχοντες	Αριθμός Συμμετεχόντων	Αποτελέσματα
Johnson et al. (2016)	Ερευνά την αποτελεσματικότητα μιας βελτιωμένης έκδοσης μιας θεραπείας για τη διαταραχή μετατραυματικού στρες (PTSD) που ονομάζεται Βοήθεια στην Υπέρβαση του PTSD μέσω Ενδυνάμωσης (HOPE).	Η μελέτη επικεντρώθηκε σε γυναίκες που έμεναν σε καταφύγια κακοποιημένων γυναικών και επίσης λάμβαναν τυπικές υπηρεσίες καταφυγίου	N= 60	Τα ευρήματα κατέδειξαν την αποδοχή και τη σκοπιμότητα της ενσωμάτωσης της θεραπείας στις συμβατικές υπηρεσίες. Επιπλέον, πρότειναν ότι το HOPE θα μπορούσε ενδεχομένως να είναι μια επωφελής παρέμβαση για όσους διαμένουν σε καταφύγια για θύματα ενδοοικογενειακής βίας.
Zlotnick et al. (2019)	Αξιολογεί την πρακτικότητα, τη σκοπιμότητα και την αρχική αποτελεσματικότητα μιας συνοπτικής, κινητήριας παρέμβασης που βασίζεται σε υπολογιστή που ονομάζεται SURE (Strength for U in Relationship Empowerment).	Η μελέτη επικεντρώθηκε σε εγκύους γυναίκες που υφίστανται βία από στενό σύντροφο (IPV) που αναζητούν φροντίδα ψυχικής υγείας.	N= 53	Όλοι οι συμμετέχοντες (100%) θεώρησαν ότι οι πληροφορίες και τα εργαλεία που παρείχε η SURE ήταν επωφελής. Τα αρχικά ευρήματα υποδεικνύουν μια αξιοσημείωτη μείωση στο επίπεδο της βίας από στενό σύντροφο (IPV) από την αρχή της μελέτης έως την παρακολούθηση 4 μηνών στην κατάσταση SURE, ενώ η ομάδα ελέγχου παρέμεινε σχετικά αναλλοίωτη.
Saftlas et al. (2014)	Ο στόχος αυτής της μελέτης είναι να αξιολογήσει τον αντίκτυπο της παρακινητικής συνέντευξης (MI) στην αυτό-αποτελεσματικότητα, στα καταθλιπτικά συμπτώματα και στο	Η μελέτη επικεντρώθηκε σε γυναίκες που είναι σε καταχρηστικές σχέσεις ενώ τα άτομα επιλέχθηκαν από δύο κλινικές οικογενειακού προγραμματισμού	N= 306	Τα ευρήματα υποδηλώνουν μια ευεργετική επίδραση της παρέμβασης MI στη μείωση των καταθλιπτικών συμπτωμάτων.

	στάδιο ετοιμότητας για αλλαγή.			
Eden et al. (2015)	Ένα βοήθημα Πηγή Διαδικτύου για Παρέμβαση και Ασφάλεια (IRIS- Internet Resource for Intervention and Safety) δημιουργήθηκε για να βοηθήσει τις γυναίκες που έχουν βιώσει κακοποίηση, να κατανοήσουν την πιθανότητα να υποστούν επαναλαμβανόμενη και δυνητικά απειλητική για τη ζωή βία από έναν στενό σύντροφο. Αυτό το εργαλείο στοχεύει να βοηθήσει αυτές τις γυναίκες να εξηγήσουν τους στόχους τους που σχετίζονται με την ασφάλεια και να σχεδιάσουν ανάλογα ένα εξατομικευμένο σχέδιο δράσης.	Γυναίκες που βίωσαν κακοποίηση	N= 708	Οι γυναίκες που υποβλήθηκαν σε κακοποίηση και τυχαία ανατέθηκαν να χρησιμοποιήσουν το IRIS ανέφεραν μειωμένο επίπεδο αβεβαιότητας στη λήψη αποφάσεων σχετικά με την ασφάλειά τους μέσα στην καταχρηστική οικεία σχέση μετά τη χρήση της μία φορά, σε σύγκριση με γυναίκες που τυχαία ανατέθηκαν στον τυπικό σχεδιασμό ασφάλειας.
Rhodes et al. (2015)	Ο στόχος είναι να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος μιας συνοπτικής παρέμβασης παρακίνησης που χορηγείται κατά τη διάρκεια επίσκεψης στο τμήμα επειγόντων περιστατικών (ED)	Αφορούσαν γυναίκες ασθενείς του τμήματος επειγόντων περιστατικών που εμπλέκονταν με κακοποιητικούς συντρόφους και υπερέβαιναν τα ειδικά για το φύλο όρια	N=600	Η εφαρμογή μιας σύντομης παρέμβασης κινήτρων στο τμήμα επειγόντων περιστατικών δεν οδήγησε σε σημαντική μείωση του αριθμού των ημερών βαριάς κατανάλωσης αλκοόλ ή των περιστατικών βίας από στενό σύντροφο για γυναίκες που βιώνουν βία από στενό σύντροφο.

	στη μείωση της βίας από τους συντρόφους (IPV) και της υπερβολικής χρήσης αλκοόλ.	ασφαλούς κατανάλωσης αλκοόλ.		
Stevens et al. (2015)	Πραγματοποιήθηκε τυχαιοποιημένη-ελεγχόμενη δοκιμή συγκρίνοντας τις υπηρεσίες τηλεφωνικής υποστήριξης (TSS) με την ενισχυμένη συνήθη φροντίδα (EUC) για γυναίκες που είχαν αναφέρει κακοποίηση στενού συντρόφου (IPV) κατά τη διάρκεια μιας επίσκεψης σε ένα παιδιατρικό τμήμα επειγόντων περιστατικών.	Γυναίκες κακοποιημένες από σύντροφο	N=300	Οι ομάδες TSS και EUC δεν διέφεραν σε καμία μεταβλητή έκβασης, συμπεριλαμβανομένης της θυματοποίησης IPV, των συναισθημάτων χρόνιας ευαλωτότητας σε έναν δράστη, των καταθλιπτικών συμπτωμάτων και των συμπτωμάτων της διαταραχής μετατραυματικού στρες.
Glass et al. (2017)	Ο σκοπός αυτής της μελέτης ήταν η σύγκριση των αποτελεσμάτων ασφάλειας και ψυχικής υγείας κατά την έναρξη, 6 μηνών και 12 μηνών μεταξύ κακοποιημένων γυναικών που τυχαιοποιήθηκαν σε: (1) προσαρμοσμένο βοήθημα λήψης αποφάσεων για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο, ή (2) ιστότοπος ελέγχου (τυπικές πληροφορίες ασφάλειας	Γυναίκες που κακοποιούνται ισπανόφωνες ή αγγλόφωνες	N=720	Τα κύρια μέτρα ενδιαφέροντος ήταν η σύγκρουση αποφάσεων, οι συμπεριφορές ασφάλειας και τα επαναλαμβανόμενα περιστατικά βίας από οικείο σύντροφο (IPV). Άλλα μέτρα περιελάμβαναν την κατάθλιψη και τη διαταραχή μετατραυματικού στρες (PTSD). Η χρήση του σχεδιασμού ασφάλειας που βασίζεται στο Διαδίκτυο δείχνει δυνατότητες ως αποτελεσματική τεχνική για τον μετριασμό των συνεπειών της δημόσιας υγείας της βίας από συντρόφους (IPV).

	διαθέσιμες στο διαδίκτυο).			
Kokka et al. al. (2019)	Εξέτασε την αποτελεσματικότητα ενός προγράμματος διαχείρισης του άγχους στη μείωση των ψυχολογικών συνεπειών σε γυναίκες που πέφτουν θύματα βίας από στενό σύντροφο (IPV).	Τυχαιοποιημένος έλεγχος σε κακοποιημένες γυναίκες	N=60	Η στατιστική ανάλυση έδειξε σημαντική ενίσχυση στο άγχος, τη θλίψη, την αυτοεκτίμηση και τα μέτρα αυτοαποτελεσματικότητας εντός της ομάδας παρέμβασης. Βελτιώθηκαν επίσης η καθημερινή ρουτίνα και η φυσική δραστηριότητα. Με βάση αυτά τα ευρήματα, συνιστούν ιδιαίτερα στους επαγγελματίες υγείας να συμβουλεύουν γυναίκες που έχουν βιώσει τρέχουσα ή προηγούμενη βία από στενό σύντροφο (IPV) να ενσωματώσουν πρακτικές διαχείρισης του άγχους στην καθημερινή τους ρουτίνα, ως πρόσθετη μέθοδο ενδυνάμωσης.
Bahadir-Yilmaz και Öz (2018)	Ο σκοπός αυτής της μελέτης ήταν να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα ενός προγράμματος ενδυνάμωσης στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, της επίκτητης επινοητικότητας και των στρατηγικών αντιμετώπισης μεταξύ των γυναικών που έχουν υποστεί ενδοοικογενειακή βία.	Γυναίκες από τα μαιευτικά και γυναικολογικά τμήματα του Μαιευτηρίου Giresun και το Family Counselling Center (FCC) στην Τουρκία	N=60	Το πρόγραμμα ενδυνάμωσης είναι μια εξαιρετικά αποτελεσματική στρατηγική για την ενίσχυση των επιπέδων αυτοεκτίμησης, της επίκτητης επινοητικότητας και των μηχανισμών αντιμετώπισης των γυναικών που έχουν υποστεί ενδοοικογενειακή βία.
Ferrari et al. (2018)	Να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα μιας ψυχολογικής	263 γυναίκες (78 από καταφύγιο,	N= 263	Μια ψυχολογική παρέμβαση οκτώ συνεδριών που παραδόθηκε από

	παρέμβασης που χορηγείται από συνήγορους σε επιζώντες ενδοοικογενειακής βίας και κακοποίησης (DVA), επειδή η ψυχική ασθένεια συνδέεται με την εμπειρία της ενδοοικογενειακής βίας και κακοποίησης (DVA).	185 από την κοινότητα)		υποστηρικτές της DVA παρήγαγε κλινικά σχετική βελτίωση στα αποτελέσματα ψυχικής υγείας σε σύγκριση με τη συνήθη φροντίδα υπεράσπισης.
Patel et al. (2019)	Αυτή η μελέτη διερεύνησε τα πιθανά οφέλη του Προγράμματος Υγιούς Δραστηριότητας (HAP), μιας πολιτισμικά προσαρμοσμένης θεραπείας ενεργοποίησης συμπεριφοράς, για γυναίκες που υφίστανται βία από στενό σύντροφο (IPV) στη Γκόα της Ινδίας, σε σύγκριση με την ενισχυμένη συνήθη φροντίδα (EUC).	παντρεμένες γυναίκες που τυχαιοποιήθηκαν σε HAP ή EUC	N= 379	Τα αποτελέσματα της μελέτης προσφέρουν αρχικά στοιχεία για την αποτελεσματικότητα της πολιτισμικά προσαρμοσμένης συμπεριφορικής ενεργοποίησης στη μείωση των συμπτωμάτων κατάθλιψης μεταξύ των γυναικών που είναι θύματα βίας από στενό σύντροφο.
Orang et al. (2018)	Αυτή η μελέτη εξετάζει τη βιωσιμότητα και την αποτελεσματικότητα της θεραπείας με αφηγηματική έκθεση (NET- narrative exposure therapy) σε σύγκριση με τη συμβουλευτική που	Γυναίκες που κατά την έρευνα υφίστανται βία από στενό σύντροφο (IPV)	N=43	Οι γυναίκες που πλήττονται από IPV που ζουν υπό συνεχή απειλή και βία θα ωφεληθούν από παρεμβάσεις που εστιάζονται στο τραύμα, όπως το NET.

	<p>χρησιμοποιείται τακτικά (treatment-as-usual TAU) για μια ομάδα γυναικών που κατά την έρευνα υφίστανται βία από στενό σύντροφο (IPV) στην Τεχεράνη του Ιράν.</p>			
<p>Gupta et al. (2017)</p>	<p>Ο στόχος της μελέτης ήταν να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος μιας βελτιωμένης παρέμβασης που παρείχαν οι νοσηλεύτριες στη μείωση της βίας από τους συντρόφους (IPV) και στη βελτίωση των συμπεριφορών σχεδιασμού ασφάλειας, στη χρήση των κοινοτικών πόρων, στην πρόληψη του αναπαραγωγικού εξαναγκασμού και στην ψυχική ποιότητα ζωής.</p>	<p>Γυναίκες σε θεραπευτικές κλινικές (θεραπείας και ελέγχου)</p>	<p>N= 950</p>	<p>Η επαυξημένη νοσηλευτική παρέμβαση μπορεί να προσφέρει προσωρινές βελτιώσεις στην αντιμετώπιση του σχεδιασμού ασφάλειας και της ψυχικής ευεξίας. Οι νοσοκόμες μπορούν να παρέχουν πολύτιμη υποστήριξη για να βοηθήσουν γυναίκες που έχουν υποστεί βία από στενό σύντροφο (IPV).</p>
<p>Tirado-Muñoz et al. (2015)</p>	<p>Μια τροποποιημένη επανάληψη της Θεραπείας Ευεξίας Γυναικών (Women's Wellness Treatment) δοκιμάστηκε σε μια τυχαίοποιημένη ελεγχόμενη δοκιμή σε πρόγραμμα θεραπείας εξωτερικών ασθενών στη Βαρκελώνη της</p>	<p>Στη δοκιμή συμμετείχαν 14 γυναίκες που λάμβαναν θεραπεία εξωτερικών ασθενών για μια διαταραχή χρήσης ναρκωτικών και είχαν αναφέρει ότι είχαν βιώσει</p>	<p>N=14</p>	<p>Αυτή η μελέτη παρέχει στοιχεία αρχικής αποτελεσματικότητας για την ομαδική παρέμβαση γνωσιακής-συμπεριφορικής θεραπείας (CBT) 10 συνεδριών σε άτομα που έχουν βιώσει βία από στενό σύντροφο (IPV) και έχουν επίσης λάβει θεραπεία για χρήση ουσιών. Τα ευρήματα της μελέτης</p>

	<p>Ισπανίας. Οι συμμετέχοντες έλαβαν την ομαδική παρέμβαση ή θεραπεία 10 συνεδριών γνωσιακής συμπεριφοράς (CBT) ή τη συνήθη θεραπεία .</p>	<p>βία από στενό σύντροφο (IPV) τον προηγούμενο μήνα.</p>		<p>υποδηλώνουν ότι είναι δυνατή η χορήγηση της παρέμβασης σε ένα κοινοτικό κέντρο απεξάρτησης από ουσίες.</p>
--	--	---	--	---

Κεφάλαιο 6: Αποτελέσματα

Η διερεύνηση διαφόρων παρεμβάσεων που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της βίας από τους οικείους συντρόφους (IPV) και της διαταραχής μετατραυματικού στρες (PTSD) μεταξύ των γυναικών έχει αποφέρει ενδιαφέροντα ευρήματα, όπως αποδεικνύεται από πολλαπλές μελέτες. Οι Johnson et al. (2016) εξέτασαν την αποτελεσματικότητα μιας βελτιωμένης έκδοσης της θεραπείας Help Overcoming PTSD Through Empowerment (HOPE) για γυναίκες που διαμένουν σε καταφύγια κακοποιημένων γυναικών. Αυτή η μελέτη, στην οποία συμμετείχαν 60 συμμετέχοντες, έδειξε ότι η ενσωμάτωση της θεραπείας στις συμβατικές υπηρεσίες καταφυγίου ήταν τόσο αποδεκτή όσο και εφικτή. Τα ευρήματα υποδεικνύουν ότι το HOPE θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως επωφελής παρέμβαση για τις γυναίκες σε καταφύγια ενδοοικογενειακής βίας, υπογραμμίζοντας τις δυνατότητές του να αντιμετωπίσει το PTSD σε αυτόν τον ευάλωτο πληθυσμό.

Σε παρόμοιο πνεύμα, η μελέτη των Zlotnick et al. (2019) αξιολόγησε την πρακτικότητα, τη σκοπιμότητα και την αρχική αποτελεσματικότητα του Strength for U in Relationship Empowerment (SURE), μιας σύντομης παρέμβασης κινήτρων που βασίζεται σε υπολογιστή που στοχεύει σε έγκυες γυναίκες που βιώνουν IPV και αναζητούν φροντίδα ψυχικής υγείας. Η μελέτη, η οποία περιελάμβανε 53 συμμετέχοντες, διαπίστωσε ότι όλοι οι συμμετέχοντες (100%) επωφελήθηκαν από τις πληροφορίες και τα εργαλεία που παρείχε η SURE. Τα αρχικά αποτελέσματα έδειξαν σημαντική μείωση στο επίπεδο του IPV από την έναρξη σε μια παρακολούθηση τεσσάρων μηνών στην κατάσταση SURE, ενώ η ομάδα ελέγχου δεν έδειξε σημαντική αλλαγή, υπογραμμίζοντας τη δυνατότητα του SURE να μετριάσει το IPV στις εγκύους.

Επιπλέον, οι Saftlas et al. (2014) επικεντρώθηκαν στον αντίκτυπο της παρακινητικής συνέντευξης (MI) στην αυτο-αποτελεσματικότητα, στα καταθλιπτικά συμπτώματα και στο στάδιο της ετοιμότητας για αλλαγή μεταξύ των γυναικών σε καταχρηστικές σχέσεις. Με 306 συμμετέχοντες που στρατολογήθηκαν από δύο κλινικές οικογενειακού προγραμματισμού, η μελέτη έδειξε την ευεργετική επίδραση του MI στη μείωση των καταθλιπτικών συμπτωμάτων, υποδηλώνοντας ότι ο MI θα μπορούσε να είναι μια αποτελεσματική παρέμβαση για την ενίσχυση της ψυχικής υγείας και της ετοιμότητας για αλλαγή μεταξύ των γυναικών που αντιμετωπίζουν κακοποίηση.

Οι Eden et al. (2015) εισήγαγαν το Internet Resource for Intervention and Safety (IRIS), ένα εργαλείο που έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τις κακοποιημένες γυναίκες να κατανοήσουν τον κίνδυνο επαναλαμβανόμενων, δυνητικά απειλητικών για τη ζωή IPV, να

διατυπώσουν τους στόχους τους που σχετίζονται με την ασφάλεια και να δημιουργήσουν ένα εξατομικευμένο σχέδιο δράσης. Η μελέτη, στην οποία συμμετείχαν 708 γυναίκες, διαπίστωσε ότι όσες χρησιμοποίησαν το IRIS ανέφεραν μειωμένο επίπεδο αβεβαιότητας στη λήψη αποφάσεων ασφάλειας σε καταχρηστικές σχέσεις σε σύγκριση με εκείνες που ακολούθησαν την τυπική συνθήκη προγραμματισμού ασφάλειας. Αυτό δείχνει ότι το IRIS μπορεί να βοηθήσει σημαντικά τις κακοποιημένες γυναίκες να λαμβάνουν πιο ενημερωμένες και σίγουρες αποφάσεις σχετικά με την ασφάλειά τους.

Η μελέτη των Rhodes et al. (2015) διερεύνησε τον αντίκτυπο μιας σύντομης παρέμβασης παρακίνησης που παραδόθηκε κατά τη διάρκεια επίσκεψης στο τμήμα επειγόντων περιστατικών (ED) στη μείωση του IPV και της υπερβολικής χρήσης αλκοόλ. Η μελέτη περιελάμβανε 600 γυναίκες ασθενείς μονάδων επειγόντων περιστατικών που βίωναν την κακοποίηση από τους συντρόφους τους και που υπερέβαιναν τα όρια ασφαλούς κατανάλωσης αλκοόλ. Ωστόσο, η παρέμβαση δεν μείωσε σημαντικά τον αριθμό των ημερών μεγάλης κατανάλωσης αλκοόλ ή των περιστατικών IPV. Αυτό το εύρημα υποδηλώνει ότι ενώ οι σύντομες παρεμβάσεις κινήτρων σε ένα περιβάλλον ED μπορεί να μην είναι αποτελεσματικές στη μείωση αυτών των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, απαιτείται περαιτέρω έρευνα για να διερευνηθούν άλλες πιθανές παρεμβάσεις ή ρυθμίσεις που μπορεί να αποφέρουν καλύτερα αποτελέσματα.

Οι Stevens et al. (2015) διεξήγαγαν μια τυχαιοποιημένη ελεγχόμενη δοκιμή για τη σύγκριση των υπηρεσιών τηλεφωνικής υποστήριξης (TSS) με την ενισχυμένη συνήθη φροντίδα (EUC) για γυναίκες που ανέφεραν IPV κατά τη διάρκεια επισκέψεων σε παιδιατρική πτέρυγα. Αυτή η μελέτη, στην οποία συμμετείχαν 300 συμμετέχοντες, δεν βρήκε σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομάδων TSS και EUC σε διάφορες μεταβλητές έκβασης, συμπεριλαμβανομένης της θυματοποίησης του IPV, της χρόνιας ευαλωτότητας, των καταθλιπτικών συμπτωμάτων και των συμπτωμάτων PTSD. Αυτά τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι οι υπηρεσίες τηλεφωνικής υποστήριξης ενδέχεται να μην προσφέρουν πρόσθετα οφέλη σε σχέση με την τυπική φροντίδα για αυτά τα συγκεκριμένα μέτρα.

Αντίθετα, οι Glass et al. (2017) αξιολόγησαν τα αποτελέσματα μιας προσαρμοσμένης ηλεκτρονικής βοήθειας αποφάσεων για την ασφάλεια σε σύγκριση με τις τυπικές διαδικτυακές πληροφορίες ασφάλειας μεταξύ 720 ισπανόφωνων ή αγγλόφωνων κακοποιημένων γυναικών. Αυτή η μελέτη αξιολόγησε μέτρα όπως σύγκρουση αποφάσεων, συμπεριφορές ασφαλείας, επαναλαμβανόμενα περιστατικά IPV, κατάθλιψη και PTSD. Τα ευρήματα υποδεικνύουν ότι ο σχεδιασμός ασφάλειας μέσω Διαδικτύου έχει σημαντικές δυνατότητες ως αποτελεσματική τεχνική για τη μείωση των επιπτώσεων της IPV στη

δημόσια υγεία, δείχνοντας βελτιώσεις στις συμπεριφορές ασφάλειας και τα αποτελέσματα ψυχικής υγείας σε διάστημα 12 μηνών.

Οι Kokka et al. (2019) διερεύνησαν τον αντίκτυπο ενός προγράμματος διαχείρισης του άγχους στην ψυχολογική ευεξία των γυναικών που είναι θύματα IPV. Με τη συμμετοχή 60 συμμετεχόντων σε μια τυχαιοποιημένη δοκιμή ελέγχου, η μελέτη βρήκε σημαντικές βελτιώσεις στα μέτρα άγχους, θλίψης, αυτοεκτίμησης και αυτοαποτελεσματικότητας εντός της ομάδας παρέμβασης. Η μελέτη σημείωσε επίσης βελτιώσεις στις καθημερινές ρουτίνες και τη σωματική δραστηριότητα, υποδεικνύοντας ότι οι πρακτικές διαχείρισης του άγχους μπορούν να αποτελέσουν ένα ισχυρό εργαλείο ενδυνάμωσης και ψυχολογικής βελτίωσης για τα θύματα του IPV.

Οι Bahadır-Yılmaz και Öz (2018) ερεύνησαν την αποτελεσματικότητα ενός προγράμματος ενδυνάμωσης για την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, την επίκτητη επινοητικότητα και τις στρατηγικές αντιμετώπισης μεταξύ 60 γυναικών από το Μαιευτικό και Οικογενειακό Συμβουλευτικό Κέντρο Giresun στην Τουρκία. Το πρόγραμμα ενίσχυσε σημαντικά την αυτοεκτίμηση, την επινοητικότητα και τους μηχανισμούς αντιμετώπισης, υπογραμμίζοντας την αποτελεσματικότητά του ως στρατηγική για την υποστήριξη των γυναικών που έχουν υποστεί ενδοοικογενειακή βία.

Η μελέτη των Ferrari et al. (2018) αξιολόγησε μια ψυχολογική παρέμβαση που παρασχέθηκε από συνήγορο για επιζώντες ενδοοικογενειακής βίας και κακοποίησης (DVA), στην οποία συμμετείχαν 263 γυναίκες από καταφύγια και την κοινότητα. Η μελέτη αποκάλυψε ότι μια ψυχολογική παρέμβαση οκτώ συνεδριών που παραδόθηκε από υποστηρικτές της DVA οδήγησε σε κλινικά σημαντικές βελτιώσεις στα αποτελέσματα ψυχικής υγείας σε σύγκριση με τη συνήθη φροντίδα συνηγορίας, υπογραμμίζοντας την αποτελεσματικότητα της παρέμβασης στην αντιμετώπιση προβλημάτων ψυχικής υγείας που σχετίζονται με την DVA.

Συμπληρωματικά η μελέτη των Patel et al. (2019) εξέτασε το Πρόγραμμα Υγιεινής Δραστηριότητας (HAP), μια πολιτισμικά προσαρμοσμένη θεραπεία ενεργοποίησης συμπεριφοράς, για γυναίκες που αντιμετωπίζουν IPV στη Γκόα της Ινδίας. Η μελέτη, η οποία περιελάμβανε 379 παντρεμένες γυναίκες, παρείχε αρχικά στοιχεία ότι το HAP είναι αποτελεσματικό στη μείωση των συμπτωμάτων της κατάθλιψης σε σύγκριση με την ενισχυμένη συνήθη φροντίδα (EUC), τονίζοντας τη σημασία των πολιτισμικά προσαρμοσμένων παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση των αναγκών ψυχικής υγείας των θυμάτων IPV.

Οι Orang et al. (2018) συνέκριναν τη βιωσιμότητα και την αποτελεσματικότητα της θεραπείας αφηγηματικής έκθεσης (NET) με τη συνήθη θεραπεία (TAU) για γυναίκες που εμφάνισαν IPV στην Τεχεράνη του Ιράν. Με 43 συμμετέχοντες, η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι παρεμβάσεις που επικεντρώνονται στο τραύμα, όπως το NET ωφελούν σημαντικά τις γυναίκες που ζουν υπό συνεχή απειλή και βία, υποδηλώνοντας ότι το NET μπορεί να είναι μια βιώσιμη και αποτελεσματική θεραπευτική προσέγγιση για τα θύματα IPV.

Οι Gupta et al. (2017) διεξήγαγαν μια μελέτη για να αξιολογήσουν τον αντίκτυπο μιας ενισχυμένης παρέμβασης που παρέχεται από νοσηλεύτη στη μείωση του IPV, στη βελτίωση των συμπεριφορών σχεδιασμού ασφάλειας, στην αύξηση της χρήσης των κοινοτικών πόρων, στην πρόληψη του αναπαραγωγικού καταναγκασμού και στη βελτίωση της ψυχικής ποιότητας ζωής. Αυτή η εκτεταμένη μελέτη, στην οποία συμμετείχαν 950 συμμετέχοντες από θεραπευτικές κλινικές, έδειξε ότι οι επαυξημένες νοσηλευτικές παρεμβάσεις θα μπορούσαν να προσφέρουν προσωρινές βελτιώσεις στην αντιμετώπιση προβλημάτων ασφάλειας και ψυχικής ευεξίας. Τα ευρήματα υπογραμμίζουν την πολύτιμη υποστήριξη που μπορούν να προσφέρουν οι νοσηλεύτες σε γυναίκες που έχουν βιώσει IPV, υπογραμμίζοντας τον κρίσιμο ρόλο τους στη διευκόλυνση της βελτίωσης της ασφάλειας και της ψυχικής υγείας σε αυτόν τον ευάλωτο πληθυσμό.

Επιπλέον, οι Tirado-Muñoz et al. (2015) δοκίμασαν μια τροποποιημένη έκδοση της Θεραπείας Ευεξίας Γυναικών σε μια τυχαίοποιημένη ελεγχόμενη δοκιμή που διεξήχθη στο πλαίσιο ενός προγράμματος θεραπείας εξωτερικών ασθενών στη Βαρκελώνη της Ισπανίας. Αυτή η δοκιμή περιελάμβανε 14 γυναίκες που έλαβαν θεραπεία εξωτερικών ασθενών για διαταραχές χρήσης ουσιών που ανέφεραν επίσης ότι εμφάνισαν IPV τον περασμένο μήνα. Οι συμμετέχοντες ανατέθηκαν είτε σε ομαδική παρέμβαση είτε έλαβαν 10 συνεδρίες γνωσιακής συμπεριφορικής θεραπείας (CBT) ή θεραπεία ως συνήθως. Η μελέτη παρείχε αρχικά στοιχεία αποτελεσματικότητας για την παρέμβαση της ομάδας CBT 10 συνεδριών για την αντιμετώπιση των διπλών προκλήσεων της IPV και της χρήσης ουσιών. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η παροχή μιας τέτοιας παρέμβασης σε ένα κοινοτικό κέντρο κατάχρησης ουσιών δεν είναι μόνο εφικτή αλλά και επωφελής για τη διαχείριση της περίπλοκης αλληλεπίδρασης μεταξύ χρήσης ουσιών και IPV.

Συλλογικά, αυτές οι μελέτες συμβάλλουν σε μια ευρύτερη κατανόηση των πολύπλευρων παρεμβάσεων που είναι απαραίτητες για την υποστήριξη των γυναικών που βιώνουν κακοποίηση. Αυτά τα ευρήματα υπογραμμίζουν συλλογικά την αναγκαιότητα

προσαρμοσμένων, πολύπλευρων παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση των διαφορετικών αναγκών των γυναικών που βιώνουν κακοποίηση.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση είχε ως στόχο να εξετάσει την αποτελεσματικότητα των ψυχολογικών παρεμβάσεων για ενήλικες γυναίκες που έχουν πέσει θύματα βίας σε στενές σχέσεις, καθώς και την ποιότητα ζωής τους μετά την κακοποίηση. Ανακαλύφθηκαν δεκατέσσερις μελέτες, οι οποίες περιελάμβαναν συνολικά 4.516 συμμετέχοντες, και πιο συγκεκριμένα γυναίκες. Η μελέτη εξέτασε πολλά αποτελέσματα, όπως ανησυχίες για την ψυχική υγεία, προκλήσεις που συνδέονται με την αυτοαντίληψη και την αποτελεσματικότητα των υποστηρικτικών θεραπειών. Ανάλυσε τις αλλαγές στην ευημερία συγκρίνοντας τις τυποποιημένες βαθμολογίες πριν και μετά την παρέμβαση και συγκρίνοντάς τις μεταξύ των ομάδων παρέμβασης και ελέγχου.

Η παρούσα ανασκόπηση κατέληξε σε σημαντικά ευρήματα, παρά την ύπαρξη προηγούμενων συστηματικών μελετών που έχουν ήδη διερευνήσει τον αντίκτυπο συγκεκριμένων παρεμβάσεων σε κακοποιημένες γυναίκες σχετικά με μελλοντικές συγκρούσεις και βία. Αρχικά, οι παρεμβάσεις έδειξαν ανώτερη αποτελεσματικότητα σε σύγκριση με τις ομάδες ελέγχου στην ανακούφιση του άγχους, στην αντιμετώπιση θεμάτων που σχετίζονται με το στρες, στην ενίσχυση της γενικής χρήσης της υγείας και της υγειονομικής περίθαλψης, στην προώθηση της κοινωνικής υποστήριξης, στην εξασφάλιση της ασφάλειας και στη μείωση περαιτέρω πράξεων βίας.

Επιπλέον, κατά την εξέταση ορισμένων ερευνών, κατέστη προφανές ότι οι παρεμβάσεις που ενίσχυναν με επιτυχία τα συμπτώματα κατάθλιψης περιλάμβαναν τη γνωσιακή-συμπεριφορική θεραπεία (CBT) σε συνδυασμό με προγράμματα ενδυνάμωσης, εκφραστική γραφή και ψυχολογική υποστήριξη. Οι αναλύσεις μελετών έδειξαν ότι τόσο η Γνωσιακή Συμπεριφορική Θεραπεία (CBT) όσο και ο συνδυασμός CBT και ενδυνάμωσης ήταν επιτυχείς στη βελτίωση των συμπτωμάτων της PTSD. Αυτά τα ευρήματα ευθυγραμμίζονται με προηγούμενη μελέτη που διεξήχθη από τους Nakao, Shiotsuki και Sugaya (2021) και Fordham et al. (2021).

Οι μελέτες που αναλύθηκαν αφορούσαν μια σειρά από παρεμβάσεις που περιλάμβαναν άμεση εμπλοκή με τα θύματα. Αυτές οι παρεμβάσεις περιλάμβαναν συζητήσεις για συνθήκες ασφάλειας, αντιμετώπιση προβλημάτων ψυχικής υγείας, παροχή πληροφοριών σχετικά με τις κοινοτικές υπηρεσίες και προσφορά υποστήριξης για τη βελτίωση της ευημερίας των θυμάτων μέσω τηλεφωνικής ή διαδικτυακής επικοινωνίας. Σύμφωνα με τους Stevens et al. (2015), άτομα που επηρεάστηκαν από προγράμματα παρέμβασης με βάση την κοινότητα έκαναν επίσης χρήση υπηρεσιών τηλεφωνικής υποστήριξης.

Επιπλέον, έχει σημειωθεί ότι οι διαδικτυακές πλατφόρμες έχουν κερδίσει την προσοχή λόγω της ικανότητάς τους να συνδέονται και να παρέχουν βοήθεια στα θύματα, καθώς και να ενισχύουν τα μέτρα ασφαλείας. Ο στόχος αυτών των διαδικτυακών προγραμμάτων ενδυνάμωσης είναι να βελτιώσουν την προσβασιμότητα και τη χρήση των πόρων κοινωνικής, δικαστικής και υγειονομικής περίθαλψης για τις γυναίκες που έχουν αντιμετωπίσει βία. Αυτό επιτυγχάνεται με την ενσωμάτωση προσαρμοσμένων στοιχείων σε αυτά τα προγράμματα (Glass et al., 2017).

Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτό ευθυγραμμίζεται με τα συμπεράσματα προηγούμενων μελετών, ιδιαίτερα με την εκτενή έρευνα που διεξήχθη από τους Eisenhut et al. (2020), η οποία εξέτασε ειδικά εφαρμογές για κινητές συσκευές που αντιμετωπίζουν τη βία κατά των γυναικών. Η έρευνα διαπίστωσε ότι το 46,78% από τις 171 εφαρμογές που εξετάστηκαν χρησιμοποιούν ως επί το πλείστον βραχυπρόθεσμα χαρακτηριστικά έκτακτης ανάγκης. Ωστόσο, ένας αυξανόμενος αριθμός αιτήσεων δίνει πλέον προτεραιότητα στην εκπαίδευση, τη δημιουργία αποδεικτικών στοιχείων και τα καθήκοντα υποστήριξης ως την κύρια λειτουργία τους.

Η έρευνα που αναλύθηκε διαπίστωσε ότι πολλά προγράμματα σχεδιάστηκαν με συγκεκριμένο στόχο, όπως η ασφάλεια (Eden et al., 2015). Οι Ferrari et al. (2018) και Gupta et al. (2017) έχουν παράσχει συμπληρωματικούς παράγοντες για τη βελτίωση της ευημερίας, παράλληλα με την ενδυνάμωση και την αυτό-αποτελεσματικότητα. Αυτές οι πρωτοβουλίες εισήχθησαν σε κοινοτικά περιβάλλοντα (Eden et al., 2015) και σε διαδικτυακές πλατφόρμες (Glass et al., 2017). Τα προγράμματα παρέμβασης που δίνουν προτεραιότητα στη συμμετοχή της κοινότητας συχνά επικεντρώνονται σε δραστηριότητες όπως η υπεράσπιση αιτιών, η προσφορά κοινωνικής υποστήριξης, η παροχή επαγγελματικής βοήθειας και η προώθηση ασφαλών συμπεριφορών (Eden et al., 2015).

Αυτό ευθυγραμμίζεται με τα συμπεράσματα προηγούμενων μελετών, όπως η έρευνα που διεξήχθη από τους Ogbe et al. (2020), η οποία εντόπισε παρεμβάσεις που στοχεύουν τόσο μεμονωμένους επιζώντες της βίας από στενό σύντροφο (IPV) όσο και τις κοινότητες και τα δίκτυά τους. Ομοίως, οι Sarkota et al. (2019) εξέτασαν παρεμβάσεις με στόχο τη μείωση ή τη διαχείριση της ενδοοικογενειακής βίας μεταξύ εγκύων γυναικών σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος. Οι θεραπείες που ενσωμάτωσαν υποστηρικτική συμβουλευτική στην τελευταία ομάδα κατέδειξαν μείωση των περιπτώσεων ενδοοικογενειακής βίας και βελτίωση στην υιοθέτηση μέτρων ασφαλείας. Αυτές οι μελέτες δείχνουν ότι τα προγράμματα παρέμβασης που δίνουν προτεραιότητα στην υπεράσπιση, την κοινωνική

υποστήριξη, τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την προώθηση πρακτικών ασφαλείας μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην παροχή βοήθειας στα θύματα κακοποίησης.

Η πλειοψηφία της έρευνας αφορούσε τη διερεύνηση της κατάθλιψης και της διαταραχής μετατραυματικού στρες (PTSD). Η κατάθλιψη μπορεί να βλάψει την ικανότητα των ατόμων να αντιδρούν σε γεγονότα, να κάνουν τις καθημερινές τους εργασίες και να δημιουργούν κοινωνικές σχέσεις. Προηγούμενη έρευνα έχει δείξει ότι τα άτομα που αντιμετωπίζουν βία από στενό σύντροφο (IPV) έχουν τετραπλάσια πιθανότητα να εμφανίσουν κατάθλιψη, που συχνά συνοδεύεται από αυξημένα ποσοστά αυτοκτονικών ιδεών και ενεργειών (Sloan et al., 2015; Sabri, 2021; Wang et al., 2024; Li et al., 2023b). Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των δεδομένων, οι θεραπείες έδειξαν αποτελεσματικότητα στην ανακούφιση των συμπτωμάτων της κατάθλιψης. Ανάλυση ειδικής υποομάδας έδειξε ότι παρεμβάσεις, όπως η Γνωσιακή Συμπεριφορική Θεραπεία (CBT) σε συνδυασμό με ενδυνάμωση, εκφραστική γραφή, προγράμματα συνηγορίας και άλλες μεθόδους αντιμετώπισης τραυμάτων, ήταν πιο αποτελεσματικές στη μείωση των επιπέδων κατάθλιψης σε σύγκριση με μελέτες που δεν περιλάμβαναν αυτές τις παρεμβάσεις. Μια μετα-ανάλυση που διερευνά την αποτελεσματικότητα των ψυχοθεραπευτικών παρεμβάσεων για ενήλικες που έχουν υποφέρει από παιδική σεξουαλική κακοποίηση και έχουν διαγνωστεί με διαταραχή μετατραυματικού στρες (PTSD) ανακάλυψε ότι η θεραπεία εστιασμένη στο τραύμα ήταν πιο επιτυχημένη από τις μη εστιασμένες στο τραύμα θεραπείες (Ehring et al., 2014).

Αναλύοντας τα αποτελέσματα της τρέχουσας μελέτης υπό το φως μιας προηγούμενης μετα-ανάλυσης που διεξήχθη από τους Cuijpers et al. (2008) είναι ευεργετικό. Αυτή η μετα-ανάλυση αξιολόγησε την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων ψυχοθεραπείας για την κατάθλιψη και περιελάμβανε 53 δοκιμές. Η προηγούμενη μετα-ανάλυση δεν βρήκε ουσιαστική απόκλιση στην αποτελεσματικότητα των πρωτογενών ψυχοθεραπειών για τη θεραπεία της ήπιας έως μέτριας κατάθλιψης. Ωστόσο, η έρευνα έχει δείξει ότι η διαπροσωπική ψυχοθεραπεία επέδειξε ελαφρώς υψηλότερο επίπεδο αποτελεσματικότητας σε σύγκριση με άλλες θεραπείες, ενώ οι υποστηρικτικές θεραπείες παρουσίασαν χαμηλότερο επίπεδο αποτελεσματικότητας. Η μελέτη μας σχετικά με τη θεραπεία της κατάθλιψης σε επιζώντες της βίας από στενό σύντροφο (IPV) έδωσε παρόμοια ευρήματα, υποδηλώνοντας ότι οι υποστηρικτικές παρεμβάσεις δεν ήταν ιδιαίτερα επιτυχείς στην αντιμετώπιση της κατάθλιψης. Ωστόσο, η έρευνά μας δείχνει ότι τα άτομα που έχουν βιώσει βία από στενό σύντροφο (IPV) μπορούν να αντλήσουν πλεονεκτήματα από αυτές τις υποστηρικτικές θεραπείες όσον αφορά την αύξηση της κοινωνικής υποστήριξης και της

γενικής ευημερίας. Μια μεταγενέστερη μετα-ανάλυση, βασισμένη σε μια ολοκληρωμένη ανασκόπηση 209 ερευνών, διαπίστωσε ότι οι θεραπείες που βασίζονται στην ενσυνειδητότητα είχαν ένα μέτριο επίπεδο αποτελεσματικότητας στη θεραπεία του άγχους και της κατάθλιψης. Ωστόσο, αυτή η αποτελεσματικότητα δεν προσδιορίστηκε να είναι ανώτερη από αυτή της συμβατικής Γνωσιακής Συμπεριφορικής Θεραπείας (CBT) (Khoury et al., 2013).

Τα αποτελέσματα της ανασκόπησής μας καταδεικνύουν ότι οι παρεμβάσεις μείωσαν επιτυχώς τα επίπεδα άγχους των ατόμων που έχουν υποστεί βία από στενό σύντροφο (IPV). Μια προηγούμενη μετα-ανάλυση αξιολόγησε την αποτελεσματικότητα των θεραπειών στη βελτίωση των αποτελεσμάτων που σχετίζονται με την ευημερία των ενήλικων γυναικών που επιβίωσαν της βίας από στενό σύντροφο (IPV). Η έρευνα που έγινε από τους Karakurt et al. (2022) αποκάλυψε ενθαρρυντικά αποτελέσματα στην ενίσχυση του άγχους μέσω θεραπειών.

Τα ευρήματα της παρούσας ανασκόπησης υποδεικνύουν ότι τα καταφύγια, οι κοινοτικοί φορείς, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και οι κυβερνητικές υπηρεσίες συχνά αναλαμβάνουν μέτρα για να διασφαλίσουν την ασφάλεια και να ελαχιστοποιήσουν τη βία για όσους πλήττονται από τη βία μεταξύ συντρόφων (IPV). Αυτά τα προγράμματα σχεδιάστηκαν για να βοηθήσουν τις γυναίκες να ξεφύγουν από βίαιες καταστάσεις παρέχοντας συμβουλές για ασφαλείς περιοχές, τακτικές αναζήτησης βοήθειας και εκπαίδευση για την αυτοπροστασία, τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια περιπτώσεων κακοποίησης. Αυτά τα ευρήματα συνάδουν με προηγούμενες έρευνες που δείχνουν μια συσχέτιση μεταξύ των συλλογικών προσπαθειών μεταξύ των φορέων, τη μείωση της βίας και τη βελτίωση της ασφάλειας των σχέσεων, οδηγώντας σε καλύτερα συνολικά αποτελέσματα (Sanadgol et al., 2021; Abiddin, Ibrahim, & Abdul Aziz, 2022, Noh, 2024). Οι έννοιες της κοινωνικής υποστήριξης, του άγχους, της αυτοαναφερόμενης υγείας και της ποιότητας ζωής είναι συχνά αλληλένδετες. Οι έρευνες που μελετήθηκαν δείχνουν ότι οι γυναίκες που υποστεί κακοποίηση υποφέρουν συχνά από διάφορα προβλήματα υγείας, αυξημένα επίπεδα άγχους, δυσκολίες πρόσβασης σε βοήθεια και, τελικά, μειωμένη ποιότητα ζωής. Εκτεταμένη έρευνα που διεξήχθη τα τελευταία είκοσι χρόνια έχει δείξει αναμφίβολα ότι οι γυναίκες που έχουν υποστεί κακοποίηση βιώνουν μειωμένη ποιότητα ζωής. Επιπλέον, εάν αφηθούν χωρίς θεραπεία, ο αρνητικός αντίκτυπος μπορεί να μεταδοθεί από γενιά σε γενιά (Shayestefar et al., 2023; Schouler-Ocak and Brandl, 2022; Goldberg et al., 2020; Tsuyuki et al., 2019).

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ-ΠΡΟΛΗΨΗ

Στον τομέα της διοίκησης της υγειονομικής περίθαλψης, η αντιμετώπιση της πρόληψης της κακοποίησης κατά των γυναικών απαιτεί μια ολοκληρωμένη, πολύπλευρη προσέγγιση που ενσωματώνει την ανάπτυξη πολιτικής, την εκπαίδευση του προσωπικού, την προσέγγιση της κοινότητας και τη διεπιστημονική συνεργασία. Οι διοικήσεις των μονάδων υγείας διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που όχι μόνο ανταποκρίνεται στην κατάχρηση αλλά εργάζεται ενεργά για την αποτροπή της. Προτείνονται οι ακόλουθες διοικητικές παρεμβάσεις και εισηγήσεις για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των μονάδων υγείας στην πρόληψη της κακοποίησης των γυναικών. Πρώτον, είναι σημαντικό για τις διοικήσεις των μονάδων υγείας να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν ισχυρές πολιτικές και πρωτόκολλα που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα την πρόληψη και τη διαχείριση της βίας μεταξύ συντρόφων (IPV) και άλλων μορφών κακοποίησης. Αυτές οι πολιτικές θα πρέπει να περιγράφουν σαφείς διαδικασίες για τον εντοπισμό, την τεκμηρίωση και την απόκριση σε περιπτώσεις κατάχρησης. Πρέπει να διασφαλίσουν ότι όλοι οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης είναι εξοπλισμένοι με τα απαραίτητα εργαλεία και γνώσεις για να αναγνωρίζουν σημάδια κατάχρησης και να παρέχουν τις κατάλληλες παρεμβάσεις. Αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία πρωτοκόλλων για τον έλεγχο ασθενών για IPV κατά τη διάρκεια επισκέψεων ρουτίνας, τη χρήση επικυρωμένων εργαλείων προσυμπτωματικού ελέγχου και τη διασφάλιση ότι η διαδικασία προσυμπτωματικού ελέγχου διεξάγεται με ασφαλή και εμπιστευτικό τρόπο.

Η κατάρτιση και η εκπαίδευση είναι κρίσιμα συστατικά για την αποτελεσματική πρόληψη της κακοποίησης. Οι διοικήσεις των μονάδων υγείας θα πρέπει να επιβάλλουν τακτικά προγράμματα κατάρτισης για όλα τα μέλη του προσωπικού, συμπεριλαμβανομένου του ιατρικού, νοσηλευτικού, διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού. Αυτές οι εκπαιδευτικές συνεδρίες θα πρέπει να καλύπτουν τη δυναμική της κατάχρησης, την αναγνώριση σημείων κατάχρησης, την πολιτιστική ικανότητα και τους κατάλληλους τρόπους αντίδρασης σε αποκαλύψεις κακοποίησης. Η εκπαίδευση θα πρέπει επίσης να τονίσει τη σημασία της διατήρησης του απορρήτου των ασθενών και τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού και μη επικριτικού περιβάλλοντος για τα θύματα κακοποίησης. Επιπλέον, θα πρέπει να παρέχεται συνεχής εκπαίδευση για να διατηρείται το προσωπικό ενημερωμένο για τις πιο πρόσφατες έρευνες, τις βέλτιστες πρακτικές και τις νομικές απαιτήσεις που σχετίζονται με την IPV και την πρόληψη της κατάχρησης.

Η δημιουργία ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος εντός της μονάδας υγείας είναι επίσης ζωτικής σημασίας. Αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη μιας κουλτούρας στο χώρο εργασίας που δίνει προτεραιότητα στην ασφάλεια και την ευημερία των ασθενών. Οι διοικήσεις των μονάδων υγείας θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα μέλη του προσωπικού αισθάνονται ότι υποστηρίζονται και έχουν την εξουσία να αντιμετωπίζουν ζητήματα κατάχρησης χωρίς φόβο αντιποίνων ή στιγματισμού. Αυτό μπορεί να διευκολυνθεί μέσω της δημιουργίας δικτύων υποστήριξης και προγραμμάτων συμβουλευτικής ομοτίμων για το προσωπικό, καθώς και με την παροχή πρόσβασης σε πόρους ψυχικής υγείας για παρόχους υγειονομικής περίθαλψης που ενδέχεται να επηρεαστούν από την εργασία τους με επιζώντες κακοποίησης.

Η συνεργασία με κοινοτικούς οργανισμούς και ενδιαφερόμενα μέρη είναι μια άλλη βασική στρατηγική για την πρόληψη της κατάχρησης. Οι διοικήσεις των μονάδων υγείας θα πρέπει να δημιουργήσουν ισχυρές συνεργασίες με τοπικά καταφύγια ενδοοικογενειακής βίας, ομάδες υπεράσπισης, υπηρεσίες επιβολής του νόμου και κοινωνικές υπηρεσίες. Αυτές οι συνεργασίες μπορούν να διευκολύνουν τη διαδικασία παραπομπής, διασφαλίζοντας ότι οι ασθενείς έχουν πρόσβαση σε ολοκληρωμένες υπηρεσίες υποστήριξης πέρα από το περιβάλλον υγειονομικής περίθαλψης. Οι συλλογικές προσπάθειες μπορούν επίσης να ενισχύσουν τις πρωτοβουλίες προσέγγισης της κοινότητας και εκπαίδευσης, αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα σημάδια κατάχρησης και τους διαθέσιμους πόρους.

Επιπλέον, οι διοικήσεις των μονάδων υγείας θα πρέπει να εφαρμόζουν συστήματα συλλογής και παρακολούθησης δεδομένων για την παρακολούθηση του επιπολασμού και των αποτελεσμάτων των περιπτώσεων κακοποίησης εντός των εγκαταστάσεων τους. Αυτά τα δεδομένα μπορούν να ενημερώσουν για πρωτοβουλίες βελτίωσης της ποιότητας και να βοηθήσουν στον εντοπισμό κενών σε υπηρεσίες ή τομείς όπου μπορεί να χρειαστεί πρόσθετη κατάρτιση. Θα πρέπει να καθιερωθούν τακτικοί έλεγχοι και μηχανισμοί ανάδρασης για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών και των παρεμβάσεων, διασφαλίζοντας ότι βελτιώνονται συνεχώς.

Όσον αφορά τις υποδομές, οι διοικήσεις των μονάδων υγείας θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο δημιουργίας ειδικών χώρων για επιζώντες κακοποίησης εντός των εγκαταστάσεων τους. Αυτοί οι χώροι πρέπει να είναι ιδιωτικοί, ασφαλείς και εξοπλισμένοι με πόρους όπως ενημερωτικά φυλλάδια και στοιχεία επικοινωνίας για τοπικές υπηρεσίες υποστήριξης. Η παροχή μιας καθορισμένης περιοχής για τους επιζώντες κακοποίησης μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση της ιδιωτικής ζωής και της άνεσής τους ενώ έχουν πρόσβαση στις απαραίτητες υπηρεσίες.

Τέλος, η συνηγορία για ευρύτερες συστημικές αλλαγές είναι σημαντικός ρόλος για τις διοικήσεις των μονάδων υγείας. Αυτό περιλαμβάνει τη συμμετοχή στην υπεράσπιση πολιτικής σε τοπικό, πολιτειακό και εθνικό επίπεδο για την υποστήριξη νομοθεσίας που προστατεύει τις γυναίκες από την κακοποίηση και παρέχει επαρκή χρηματοδότηση για προγράμματα πρόληψης και παρέμβασης. Οι μονάδες υγείας μπορούν να χρησιμεύσουν ως ισχυρές φωνές για την υποστήριξη της κοινωνικής αλλαγής, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία και τα δεδομένα τους για να επηρεάσουν τη δημόσια πολιτική και τη στάση της κοινωνίας απέναντι στο IPV και την κατάχρηση.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ, ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Η αντιμετώπιση του πολύπλευρου ζητήματος της κακοποίησης κατά των γυναικών απαιτεί ολοκληρωμένες διοικητικές παρεμβάσεις και μέτρα από την πολιτεία. Οι πρωτοβουλίες σε επίπεδο κράτους διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην παροχή υποστήριξης και προστασίας στις κακοποιημένες γυναίκες, διασφαλίζοντας ότι τα δικαιώματά τους προστατεύονται και δίδεται προτεραιότητα στην ασφάλειά τους. Οι ακόλουθες παρεμβάσεις και προτάσεις προτείνονται στις κυβερνήσεις των πολιτειών για την αποτελεσματική αντιμετώπιση, υποστήριξη και προστασία των γυναικών που έχουν υποστεί κακοποίηση.

Πρώτον, το κράτος θα πρέπει να θεσπίσει και να επιβάλει ισχυρά νομικά πλαίσια που έχουν σχεδιαστεί για να προστατεύουν τις γυναίκες από κάθε μορφή κακοποίησης. Αυτό περιλαμβάνει την ψήφιση και την εφαρμογή περιεκτικών νόμων που ποινικοποιούν τη σωματική, ψυχολογική, σεξουαλική και οικονομική κακοποίηση. Το νομικό πλαίσιο θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει μέτρα για την ταχεία και αποτελεσματική δίωξη των κακοποιητών, προβλέποντας αυστηρές κυρώσεις που λειτουργούν αποτρεπτικά. Είναι σημαντικό αυτοί οι νόμοι να μην είναι μόνο περιεκτικοί αλλά και να εφαρμόζονται με συνέπεια. Τα κράτη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου είναι επαρκώς εκπαιδευμένες και διαθέτουν πόρους για να χειρίζονται υποθέσεις κακοποίησης με ευαισθησία και αποτελεσματικότητα. Εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης θα πρέπει να ανατεθούν σε αστυνομικούς, δικαστικούς λειτουργούς και εισαγγελείς για να βελτιώσουν την κατανόησή τους για την πολυπλοκότητα της κακοποίησης και τις ανάγκες των κακοποιημένων.

Δεύτερον, το κράτος θα πρέπει να αναπτύξει και να χρηματοδοτήσει ολοκληρωμένες υπηρεσίες υποστήριξης για κακοποιημένες γυναίκες. Αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία καταφυγίων και ασφαλών σπιτιών που παρέχουν άμεση προστασία για τις γυναίκες που ξεφεύγουν από κακοποιητικές καταστάσεις. Αυτά τα καταφύγια θα πρέπει να προσφέρουν μια σειρά από υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της ιατρικής περίθαλψης, της ψυχολογικής συμβουλευτικής, της νομικής βοήθειας και της υποστήριξης στην απασχόληση, για να βοηθήσουν τις γυναίκες να ξαναχτίσουν τη ζωή τους. Επιπλέον, το κράτος θα πρέπει να επενδύσει σε τηλεφωνικές γραμμές και υπηρεσίες παρέμβασης κρίσεων που είναι προσβάσιμες 24 ώρες το 24ωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα,

διασφαλίζοντας ότι οι γυναίκες που βρίσκονται σε κίνδυνο μπορούν να έχουν πρόσβαση σε βοήθεια ανά πάσα στιγμή.

Τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης διαδραματίζουν επίσης κρίσιμο ρόλο στην υποστήριξη των κακοποιημένων γυναικών. Τα κράτη θα πρέπει να επιβάλλουν έλεγχο ρουτίνας για κατάχρηση σε χώρους υγειονομικής περίθαλψης, διασφαλίζοντας ότι οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης είναι εκπαιδευμένοι να αναγνωρίζουν σημάδια κατάχρησης και να ανταποκρίνονται κατάλληλα. Αυτό περιλαμβάνει την ενσωμάτωση πρωτοκόλλων προσυμπτωματικού ελέγχου σε τακτικούς ιατρικούς ελέγχους και επισκέψεις έκτακτης ανάγκης. Οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης θα πρέπει επίσης να είναι εξοπλισμένοι για να προσφέρουν άμεση υποστήριξη και παραπομπές σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, δημιουργώντας ένα απρόσκοπτο δίκτυο φροντίδας για τους επιζώντες κακοποίησης.

Οι εκστρατείες εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης είναι ζωτικής σημασίας για την αλλαγή της κοινωνικής στάσης απέναντι στην κακοποίηση και την ενδυνάμωση των γυναικών με γνώση σχετικά με τα δικαιώματά τους και τους διαθέσιμους πόρους τους. Το κράτος θα πρέπει να εφαρμόσει εκτεταμένες εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού που αντιμετωπίζουν το στίγμα που σχετίζεται με την κακοποίηση και ενθαρρύνουν τους επιζώντες να αναζητήσουν βοήθεια. Αυτές οι εκστρατείες θα πρέπει να είναι πολιτιστικά ευαίσθητες και προσβάσιμες σε διαφορετικούς πληθυσμούς, συμπεριλαμβανομένων των περιθωριοποιημένων και υποεξυπηρετούμενων κοινοτήτων. Τα σχολεία και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα θα πρέπει επίσης να συμμετέχουν σε αυτές τις προσπάθειες, ενσωματώνοντας στα προγράμματα σπουδών τους εκπαίδευση για υγιείς σχέσεις, συναίνεση και ισότητα των φύλων.

Τα προγράμματα οικονομικής ενδυνάμωσης είναι μια άλλη κρίσιμη παρέμβαση. Το κράτος θα πρέπει να αναπτύξει πρωτοβουλίες που ενισχύουν την οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών, μειώνοντας έτσι την ευάλωτότητά τους στην κακοποίηση. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή επαγγελματικής κατάρτισης, προγράμματα χρηματοοικονομικής παιδείας και πρόσβαση σε μικροχρηματοδοτήσεις και δάνεια μικρών επιχειρήσεων. Οι υπηρεσίες υποστήριξης της απασχόλησης, όπως τα προγράμματα τοποθέτησης σε εργασία και η υποστήριξη παιδικής φροντίδας, μπορούν επίσης να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο στο να βοηθήσουν τις κακοποιημένες γυναίκες να επιτύχουν οικονομική σταθερότητα και ανεξαρτησία.

Επιπλέον, το κράτος θα πρέπει να δημιουργήσει διεπιστημονικές ομάδες εργασίας ή επιτροπές αφιερωμένες στην αντιμετώπιση και την πρόληψη της κατάχρησης. Αυτές οι

ομάδες εργασίας θα πρέπει να περιλαμβάνουν εκπροσώπους από τις αρχές επιβολής του νόμου, την υγειονομική περίθαλψη, τις κοινωνικές υπηρεσίες, την εκπαίδευση και τις κοινοτικές οργανώσεις. Ο ρόλος τους θα ήταν να συντονίζουν τις προσπάθειες, να αναπτύσσουν ολοκληρωμένες στρατηγικές και να παρακολουθούν την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων. Θα πρέπει να εφαρμόζονται τακτικές αξιολογήσεις και μηχανισμοί ανάδρασης για να διασφαλίζεται ότι οι κρατικές πολιτικές και προγράμματα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιζώντων κακοποίησης.

Τέλος, τα κράτη πρέπει να συμμετέχουν σε συνεχή συνηγορία για μεταρρυθμίσεις πολιτικής σε εθνικό επίπεδο. Αυτό περιλαμβάνει την πίεση για μεγαλύτερη ομοσπονδιακή χρηματοδότηση για προγράμματα πρόληψης και υποστήριξης της κακοποίησης, καθώς και την υπεράσπιση εθνικών πολιτικών που προστατεύουν τα δικαιώματα των γυναικών και προάγουν την ισότητα των φύλων. Οι συνεργατικές προσπάθειες με άλλα κράτη και διεθνείς φορείς μπορούν επίσης να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων σε κρατικό επίπεδο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση που πραγματοποιήθηκε σε αυτή τη μελέτη παρέχει μια ολοκληρωμένη εξέταση του πολύπλευρου και διάχυτου ζητήματος της κακοποίησης κατά των γυναικών, ρίχνοντας φως στις διάφορες διαστάσεις αυτού του πολύπλοκου κοινωνικού φαινομένου. Τα γενικά συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτήν την εκτενή ανασκόπηση υπογραμμίζουν τη βαθιά επίδραση της κακοποίησης στην ποιότητα ζωής των γυναικών, τονίζοντας βασικούς τομείς που απαιτούν συνεχή προσοχή και βελτίωση.

Πρώτον, η ανασκόπηση αποκαλύπτει ότι η κακοποίηση κατά των γυναικών εκδηλώνεται με διάφορες μορφές, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, ψυχολογικής, σεξουαλικής και οικονομικής κακοποίησης. Αυτές οι διάφορες μορφές κακοποίησης είναι αλληλένδετες, συχνά συνυπάρχουν και επιδεινώνουν τις επίσημες επιπτώσεις στα θύματα. Η βιβλιογραφία δείχνει σταθερά ότι οι παράγοντες που συμβάλλουν σε αυτές τις καταχρήσεις είναι πολύπλευροι, καλύπτοντας ατομικό, σχεσιακό, κοινοτικό και κοινωνικό επίπεδο. Οι πατριαρχικοί κανόνες, η οικονομική εξάρτηση, η έλλειψη εκπαίδευσης και η ανεπαρκής νομική προστασία είναι εξέχοντες παράγοντες που διαιωνίζουν την κατάχρηση. Η κατανόηση αυτών των αιτιολογικών παραγόντων είναι ζωτικής σημασίας για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών στρατηγικών πρόληψης και παρέμβασης.

Οι κοινωνικές και ατομικές αντιδράσεις στην κακοποίηση αποτελούν σημαντικό μέρος της ανάλυσης. Οι μηχανισμοί αντιμετώπισης των γυναικών ποικίλλουν ευρέως, που κυμαίνονται από την αναζήτηση ψυχολογικής βοήθειας έως τη στήριξη σε συστήματα υποστήριξης της οικογένειας και της κοινότητας. Ωστόσο, η ανασκόπηση υπογραμμίζει ένα κρίσιμο κενό στη διαθεσιμότητα και την αποτελεσματικότητα αυτών των συστημάτων υποστήριξης. Οι υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης και συμβουλευτικής, αν και ωφέλιμες, είναι συχνά απρόσιτες για πολλές γυναίκες λόγω οικονομικών περιορισμών, στιγματισμού και έλλειψης ευαισθητοποίησης. Ομοίως, ο ρόλος της οικογένειας και της κοινότητας μπορεί να είναι αμφίθυμος. Σε ορισμένες περιπτώσεις, παρέχουν ουσιαστική υποστήριξη, ενώ σε άλλες, μπορεί να ενισχύσουν την καταχρηστική δυναμική ή να μην προσφέρουν ουσιαστική βοήθεια. Η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας αυτών των δικτύων υποστήριξης είναι απαραίτητη για την ανάρρωση και την ενδυνάμωση των επιζώντων κακοποίησης.

Η αξιολόγηση των νομικών πλαισίων αποκαλύπτει σημαντικές διαφορές στην προστασία που παρέχεται στις γυναίκες σε διάφορες περιοχές. Ενώ πολλές χώρες έχουν θεσπίσει

ολοκληρωμένους νόμους για την αντιμετώπιση διαφόρων μορφών κατάχρησης, η επιβολή αυτών των νόμων παραμένει ασυνεπής. Η βιβλιογραφία επισημαίνει πολλά εμπόδια, συμπεριλαμβανομένης της ανεπαρκούς εκπαίδευσης των αξιωματούχων επιβολής του νόμου, των πολιτισμικών προκαταλήψεων και της συστημικής αναποτελεσματικότητας. Η αποτελεσματικότητα των νομικών δομών παρεμποδίζεται περαιτέρω από την έλλειψη ενσωμάτωσης μεταξύ των νομικών διατάξεων και των κοινωνικών υπηρεσιών, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για μια πιο ολιστική προσέγγιση της νομικής προστασίας και της υποστήριξης των κακοποιημένων γυναικών.

Οργανισμοί και φορείς διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κακοποίησης και στην υποστήριξη των επιζώντων. Η ανασκόπηση υπογραμμίζει την κρίσιμη σημασία των συμβουλευτικών υπηρεσιών, των ομάδων υποστήριξης και των καταφυγίων για την παροχή άμεσης και μακροπρόθεσμης βοήθειας σε κακοποιημένες γυναίκες. Ωστόσο, η προσβασιμότητα και η ποιότητα αυτών των υπηρεσιών διαφέρουν σημαντικά. Πολλοί οργανισμοί αντιμετωπίζουν περιορισμούς πόρων, περιορίζοντας την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες των επιζώντων κακοποίησης. Η βιβλιογραφία προτείνει ότι είναι απαραίτητη μια πιο συντονισμένη και επαρκώς χρηματοδοτούμενη προσέγγιση για να ενισχυθεί η ικανότητα αυτών των οργανισμών να παρέχουν ολοκληρωμένη υποστήριξη.

Όσον αφορά τη συνολική ποιότητα ζωής, η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας παρουσιάζει μια εικόνα των εκτεταμένων συνεπειών της κακοποίησης στους επιζώντες. Οι κακοποιημένες γυναίκες αντιμετωπίζουν σημαντικές βλάβες στην ψυχική και σωματική τους υγεία, την οικονομική σταθερότητα και την κοινωνική τους ένταξη. Θέματα ψυχικής υγείας, συμπεριλαμβανομένης της κατάθλιψης, του άγχους και του PTSD, είναι διαδεδομένα μεταξύ των επιζώντων, τα οποία συχνά επιδεινώνονται από την έλλειψη αποτελεσματικών συστημάτων υποστήριξης. Τα σωματικά προβλήματα υγείας, που προέρχονται από την άμεση κακοποίηση και το χρόνιο στρες, μειώνουν περαιτέρω την ευημερία τους. Η οικονομική αστάθεια, λόγω της διαταραχής της απασχόλησης και του οικονομικού ελέγχου από τους κακοποιούς, αφήνει πολλές γυναίκες σε επισφαλείς καταστάσεις. Η κοινωνική απομόνωση και το στίγμα επιδεινώνουν αυτά τα ζητήματα, εμποδίζοντας την ικανότητα των επιζώντων να ξαναχτίσουν τη ζωή τους.

Συμπερασματικά, η συστηματική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας υπογραμμίζει τη διάχυτη και πολύπλευρη επίδραση της κακοποίησης στην ποιότητα ζωής των γυναικών. Υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη για ολοκληρωμένες, συντονισμένες και με επαρκείς πόρους παρεμβάσεις που αντιμετωπίζουν τις βαθύτερες αιτίες της κατάχρησης, ενισχύουν

τα συστήματα υποστήριξης, διασφαλίζουν αποτελεσματική νομική προστασία και παρέχουν ολιστική υποστήριξη στους επιζώντες. Με αυτόν τον τρόπο, η κοινωνία μπορεί να αντιμετωπίσει καλύτερα τις άμεσες και μακροπρόθεσμες ανάγκες των κακοποιημένων γυναικών, συμβάλλοντας τελικά στην ανάρρωση, την ενδυνάμωση και τη γενική ευημερία τους.

ΗΘΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Οι ηθικές εκτιμήσεις στη μελέτη της βίας και της κακοποίησης των γυναικών είναι πολύπλευρες και εξαιρετικά σημαντικές. Η συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση που διενεργήθηκε σε αυτήν την έρευνα απαιτεί προσεκτική και ενδελεχή εξέταση αυτών των ηθικών ζητημάτων για να διασφαλιστεί ότι η αξιοπρέπεια, η ασφάλεια και η ευημερία των επιζώντων κακοποίησης γίνονται σεβαστές και προστατεύονται.

Μία από τις θεμελιώδεις ηθικές αρχές στην έρευνα που περιλαμβάνει ανθρώπινους συμμετέχοντες είναι η ενημερωμένη συγκατάθεση. Στο πλαίσιο της κακοποίησης, η απόκτηση ενημερωμένης συναίνεσης μπορεί να είναι ιδιαίτερα δύσκολη λόγω των πιθανών κινδύνων για την ασφάλεια και την ευημερία των συμμετεχόντων. Οι γυναίκες που έχουν υποστεί κακοποίηση μπορεί να βρίσκονται σε ευάλωτες θέσεις και η διαδικασία αναζήτησης συγκατάθεσης πρέπει να διασφαλίζει ότι κατανοούν πλήρως τη φύση της έρευνας, τον σκοπό της, τους πιθανούς κινδύνους και τα δικαιώματά τους ως συμμετέχοντες. Η διασφάλιση της εθελοντικής συμμετοχής χωρίς καμία μορφή εξαναγκασμού είναι ζωτικής σημασίας. Οι ερευνητές πρέπει επίσης να παρέχουν διαβεβαιώσεις ότι η απόρριψη συμμετοχής ή η απόσυρση από τη μελέτη ανά πάσα στιγμή δεν θα έχει αρνητικές συνέπειες.

Η διατήρηση της εμπιστευτικότητας και η προστασία του απορρήτου των συμμετεχόντων είναι πρωταρχικής σημασίας στην έρευνα της κακοποίησης των γυναικών. Δεδομένης της ευαίσθητης φύσης των πληροφοριών που αποκαλύπτονται, οι ερευνητές πρέπει να εφαρμόσουν αυστηρά μέτρα για την προστασία της ταυτότητας και των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων. Αυτό περιλαμβάνει την ασφαλή αποθήκευση δεδομένων, την ανωνυμοποίηση των απαντήσεων και τον προσεκτικό χειρισμό οποιασδήποτε πληροφορίας που θα μπορούσε ενδεχομένως να ταυτοποιήσει τους συμμετέχοντες. Οι παραβιάσεις του απορρήτου θα μπορούσαν να έχουν σοβαρές επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου για την ασφάλεια των συμμετεχόντων και της έκθεσής τους σε περαιτέρω βλάβη.

Η αρχή της μη κακόβουλης συμπεριφοράς, είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της ηθικής έρευνας. Σε μελέτες που αφορούν επιζώντες κακοποίησης, οι ερευνητές πρέπει να έχουν πλήρη επίγνωση της πιθανής ψυχολογικής και συναισθηματικής δυσφορίας που μπορεί να προκαλέσει η συμμετοχή. Πρέπει να δοθεί προσεκτική προσοχή στο σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της μελέτης για να ελαχιστοποιηθεί οποιαδήποτε πιθανή βλάβη. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή κατάλληλων πόρων υποστήριξης, όπως συμβουλευτικές υπηρεσίες, σε συμμετέχοντες που μπορεί να αντιμετωπίσουν δυσφορία κατά τη διάρκεια ή μετά τη μελέτη. Οι ερευνητές πρέπει επίσης να διαθέτουν πρωτόκολλα για την αντιμετώπιση τυχόν άμεσων ανησυχιών για την ασφάλεια που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της έρευνας.

Οι ηθικοί προβληματισμοί επεκτείνονται στην αναφορά και τη διάδοση των ερευνητικών ευρημάτων. Οι ερευνητές έχουν την ευθύνη να παρουσιάσουν τα ευρήματά τους με ειλικρίνεια και ακρίβεια, αποφεύγοντας κάθε μορφή παραποίησης ή προκατάληψης. Επιπλέον, η χρήση των ερευνητικών ευρημάτων πρέπει να αντιμετωπίζεται με ευαισθησία για να αποφευχθεί ο στιγματισμός ή η περαιτέρω θυματοποίηση των γυναικών που έχουν βιώσει κακοποίηση. Οι ερευνητές θα πρέπει επίσης να εξετάσουν τις επιπτώσεις των ευρημάτων τους στην πολιτική και την πρακτική, διασφαλίζοντας ότι τα αποτελέσματα χρησιμοποιούνται για την ενημέρωση και τη βελτίωση των παρεμβάσεων και των συστημάτων υποστήριξης για τους επιζώντες κακοποίησης.

Η κακοποίηση συμβαίνει συχνά σε διαφορετικά πολιτιστικά πλαίσια και οι ερευνητές πρέπει να προσεγγίσουν το έργο τους με πολιτισμική ευαισθησία και σεβασμό. Αυτό περιλαμβάνει την κατανόηση και τον σεβασμό των πολιτισμικών διαφορών στις εμπειρίες και τις αντιλήψεις της κατάχρησης, καθώς και στους τρόπους με τους οποίους οι διαφορετικές κοινότητες απευθύνονται και ανταποκρίνονται στην κακοποίηση. Οι ερευνητές πρέπει να αποφεύγουν να επιβάλλουν τις δικές τους πολιτιστικές προκαταλήψεις και θα πρέπει να συνεργάζονται με τις τοπικές κοινότητες και τους ενδιαφερόμενους φορείς για να διασφαλίσουν ότι η έρευνά τους είναι πολιτιστικά κατάλληλη και σχετική.

Τέλος, η ηθική αρχή της ευεργεσίας, θα πρέπει να καθοδηγεί την έρευνα για την κακοποίηση. Ο απώτερος στόχος μιας τέτοιας έρευνας θα πρέπει να είναι να ωφελήσει τους συμμετέχοντες και την ευρύτερη κοινότητα συμβάλλοντας στην κατανόηση και την πρόληψη της κατάχρησης. Αυτό περιλαμβάνει την ενδυνάμωση των γυναικών μέσω της ερευνητικής διαδικασίας, την παροχή φωνής τους και τη διασφάλιση ότι τα αποτελέσματα της μελέτης οδηγούν σε απτές βελτιώσεις στα συστήματα υποστήριξης, στις νομικές προστασίες και στις κοινωνικές στάσεις απέναντι στην κακοποίηση.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΈΡΕΥΝΑ

Με βάση τα ευρήματα και τους περιορισμούς που εντοπίστηκαν στη συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση της βίας και της κακοποίησης κατά των γυναικών, πολλοί βασικοί τομείς προκύπτουν ως σημαντικές προτάσεις για μελλοντική έρευνα. Αυτές οι προτάσεις στοχεύουν στην αντιμετώπιση των υφιστάμενων κενών, στη βελτίωση της κατανόησης και στη βελτίωση των παρεμβάσεων και των μηχανισμών υποστήριξης για τους επιζώντες κακοποίησης.

1. Διαχρονικές μελέτες για την αποτελεσματικότητα της παρέμβασης

Η μελλοντική έρευνα θα πρέπει να επικεντρωθεί στη διεξαγωγή διαχρονικών μελετών για την αξιολόγηση της μακροπρόθεσμης αποτελεσματικότητας διαφόρων παρεμβάσεων που στοχεύουν στη μείωση της κακοποίησης και στην υποστήριξη των επιζώντων κακοποίησης. Ενώ πολλές μελέτες παρέχουν αρχικές ενδείξεις για τα οφέλη της παρέμβασης, υπάρχει ανάγκη να κατανοηθεί ο παρατεταμένος αντίκτυπος για εκτεταμένες περιόδους. Η διαχρονική έρευνα μπορεί να προσφέρει πληροφορίες για τα διαρκή αποτελέσματα των θεραπευτικών, νομικών παρεμβάσεων και παρεμβάσεων που βασίζονται στην κοινότητα, βοηθώντας στον εντοπισμό ποιες προσεγγίσεις προσφέρουν τα πιο διαρκή οφέλη.

2. Πολυθεματικές προσεγγίσεις

Δεδομένης της περίπλοκης φύσης της κακοποίησης, η μελλοντική έρευνα θα πρέπει να υιοθετήσει διεπιστημονικές προσεγγίσεις που ενσωματώνουν προοπτικές από την ψυχολογία, την κοινωνιολογία, το δίκαιο, τη δημόσια υγεία και την κοινωνική εργασία. Αυτή η προσέγγιση μπορεί να προσφέρει μια πιο ολιστική κατανόηση των παραγόντων που συμβάλλουν στην κακοποίηση και τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισής του. Οι συνεργατικές ερευνητικές προσπάθειες μπορούν να οδηγήσουν στην ανάπτυξη ολοκληρωμένων στρατηγικών που περιλαμβάνουν την πρόληψη, την παρέμβαση και την υποστήριξη.

3. Επίδραση κοινωνικοοικονομικών παραγόντων

Απαιτείται περαιτέρω έρευνα για τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες που επηρεάζουν τον επιπολασμό και τη σοβαρότητα της κακοποίησης. Η έρευνα θα πρέπει να εξετάσει πώς η οικονομική εξάρτηση, το καθεστώς απασχόλησης, τα επίπεδα εκπαίδευσης και η σταθερότητα της στέγασης επηρεάζουν την ευπάθεια των γυναικών στην κακοποίηση και την ικανότητά τους να αναζητήσουν βοήθεια. Η κατανόηση αυτών των παραγόντων

μπορεί να συμβάλει σε πολιτικές που στοχεύουν στη μείωση των οικονομικών φραγμών και στην ενίσχυση της οικονομικής ανεξαρτησίας των επιζώντων κακοποίησης.

4. Νομικά πλαίσια και επιβολή

Μελλοντικές μελέτες θα πρέπει να αξιολογήσουν κριτικά την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων νομικών πλαισίων που έχουν σχεδιαστεί για την προστασία των γυναικών από την κακοποίηση. Αυτό περιλαμβάνει την εξέταση της εφαρμογής και επιβολής των νόμων, την αποτελεσματικότητα των περιοριστικών εντολών και τη δικαστική διαδικασία για τον χειρισμό υποθέσεων κακοποίησης. Η έρευνα θα πρέπει να εντοπίσει κενά και ασυνέπειες στη νομική προστασία και να προσφέρει συστάσεις για μεταρρυθμίσεις πολιτικής που διασφαλίζουν πιο ισχυρές και αποτελεσματικές νομικές απαντήσεις στην κακοποίηση.

5. Τεχνολογικές Καινοτομίες στις Υπηρεσίες Υποστήριξης

Με την αυξανόμενη χρήση της τεχνολογίας, η μελλοντική έρευνα θα πρέπει να διερευνήσει τις δυνατότητες των ψηφιακών εργαλείων και πλατφορμών για την παροχή υποστήριξης σε επιζώντες κακοποίησης. Οι μελέτες θα πρέπει να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα της διαδικτυακής συμβουλευτικής, των εφαρμογών για κινητά για σχεδιασμό ασφάλειας και των εικονικών ομάδων υποστήριξης. Η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η τεχνολογία μπορεί να αξιοποιηθεί για να προσφέρει προσβάσιμη και διακριτική υποστήριξη μπορεί να οδηγήσει σε καινοτόμες λύσεις που απευθύνονται σε ένα ευρύτερο κοινό.

6. Προγράμματα Πρόληψης και Εκπαίδευσης

Η έρευνα θα πρέπει επίσης να επικεντρωθεί στην ανάπτυξη και αξιολόγηση προγραμμάτων πρόληψης και εκπαίδευσης με στόχο τη μείωση της κακοποίησης. Αυτό περιλαμβάνει προγράμματα που βασίζονται στο σχολείο που αφορούν υγιείς σχέσεις και επίλυση συγκρούσεων, εκστρατείες ευαισθητοποίησης της κοινότητας και προγράμματα κατάρτισης για επαγγελματίες που αλληλεπιδρούν με πιθανά θύματα κακοποίησης. Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας αυτών των προγραμμάτων μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό βέλτιστων πρακτικών και στην προώθηση της ευρείας υιοθέτησης επιτυχημένων πρωτοβουλιών.

7. Ο ρόλος των κοινωνικών δικτύων και της κοινοτικής υποστήριξης

Ο ρόλος των κοινωνικών δικτύων και των συστημάτων υποστήριξης της κοινότητας στη διαδικασία αποκατάστασης των επιζώντων κακοποίησης είναι ένας άλλος κρίσιμος τομέας

για μελλοντική έρευνα. Οι μελέτες θα πρέπει να διερευνήσουν πώς η οικογένεια, οι φίλοι και οι κοινοτικοί οργανισμοί μπορούν να υποστηρίξουν καλύτερα τους επιζώντες κακοποίησης και να διευκολύνουν την ανάρρωσή τους. Ο εντοπισμός των δυνατών και αδυναμιών των υφιστάμενων δικτύων υποστήριξης μπορεί να καθοδηγήσει την ανάπτυξη πιο αποτελεσματικών παρεμβάσεων με βάση την κοινότητα.

Εστιάζοντας σε διαφορετικούς πληθυσμούς, διεπιστημονικές προσεγγίσεις και καινοτόμες λύσεις, οι μελλοντικές μελέτες μπορούν να συμβάλουν σε πιο ολοκληρωμένες και αποτελεσματικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση της βίας και της κακοποίησης των γυναικών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Bahadir-Yilmaz, E. and Öz, F. (2017). The Effectiveness of Empowerment Program on Increasing Self-Esteem, Learned Resourcefulness, and Coping Ways in Women Exposed to Domestic Violence. *Issues in Mental Health Nursing*, 39(2), pp.135–141. doi:<https://doi.org/10.1080/01612840.2017.1368750>.
- Abiddin, N.Z., Ibrahim, I. and Abdul Aziz, S.A. (2022). Non-Governmental Organisations (NGOs) and Their Part towards Sustainable Community Development. *Sustainability*, [online] 14(8), p.4386. doi:<https://doi.org/10.3390/su14084386>.
- Abramsky, T., Lees, S., Stöckl, H., Harvey, S., Kapinga, I., Ranganathan, M., Mshana, G. and Kapiga, S. (2019). Women’s income and risk of intimate partner violence: secondary findings from the MAISHA cluster randomised trial in North-Western Tanzania. *BMC Public Health*, [online] 19(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s12889-019-7454-1>.
- Black, A., Valerio, M. and Blasdell, R. (2023). United States Violence Against Women Act (VAWA). *Springer eBooks*, pp.1–10. doi:https://doi.org/10.1007/978-3-030-85493-5_1684-1.
- CENTRE FOR WOMEN’S JUSTICE (2022). *New report from Centre for Women’s Justice exposes how victims of violence against women and girls are unfairly criminalised*. [online] Centre for Women’s Justice. Available at: <https://www.centreforwomensjustice.org.uk/news/2022/3/29/new-report-from-centre-for-womens-justice-exposes-how-victims-of-violence-against-women-and-girls-are-unfairly-criminalised>.
- Χατζηφωτίου, Σ. (2016). *Ενδοοικογενειακή βία Κατά των Γυναικών και Παιδιών Διαπιστώσεις και Προκλήσεις για την Κοινωνική εργασία*. Θεσσαλονίκη: ΤΖΙΟΛΑ.
- XEN Ελλάδα (2019). *Η συνέντευξη της κ. Γκασούκα στη XEN Ελλάδα για τις γυναικοκτονίες, Ανακτήθηκε στις 14/4/2024 από τη διεύθυνση: <https://www.xen.gr/2019/06/06/%CE%B7-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B5%CF%85%CE%BE%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BA-%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CF%83%CE%BF%CF%8D%CE%BA%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7/>*.
- Cohen, G. and Goodman, D. (2023). Rethinking Diversity in Policing: An Analysis of Diversity Training Standards in Basic Police Academies Across the United States. *Journal of Social Equity and Public Administration*, [online] 1(2), pp.65–85. doi:<https://doi.org/10.24926/jsepa.v1i2.4836>.
- Cuijpers, P., van Straten, A., Andersson, G. and van Oppen, P. (2008). Psychotherapy for depression in adults: A meta-analysis of comparative outcome studies. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 76(6), pp.909–922. doi:<https://doi.org/10.1037/a0013075>.
- Dalton, C.T., Barrett, S., Horvath, M.A.H. and Davies, K. (2022). A Systematic Literature Review of Specialist Policing of Rape and Serious Sexual Offences. *International Criminology*. doi:<https://doi.org/10.1007/s43576-022-00062-1>.

- Daruwalla, N., Machchhar, U., Pantvaidya, S., D'Souza, V., Gram, L., Copas, A. and Osrin, D. (2019). Community interventions to prevent violence against women and girls in informal settlements in Mumbai: the SNEHA-TARA pragmatic cluster randomised controlled trial. *Trials*, [online] 20(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s13063-019-3817-2>.
- Dehghan, M. and Shahrabaki, P.M. (2023). Editorial: Sexual harassment in the workplace: prevalence, etiologies, prevention and management strategies. *Frontiers in Public Health*, 11. doi:<https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1332131>.
- Di Matteo, C. and Scaramuzzino, R. (2022). Gender-based violence (GBV) against women with precarious legal status and their access to social protection in advanced welfare societies: an analytical contribution to reconstruct the research field and its institutional development. *Comparative Migration Studies*, 10(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s40878-022-00314-z>.
- Dokkedahl, S.B., Kirubakaran, R., Bech-Hansen, D., Kristensen, T.R. and Elklit, A. (2022). The psychological subtype of intimate partner violence and its effect on mental health: a systematic review with meta-analyses. *Systematic Reviews*, [online] 11(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s13643-022-02025-z>.
- Dowling, C. (2024). *Police training in responding to family, domestic and sexual violence*. doi:<https://doi.org/10.52922/ti77390>.
- Eden, K.B., Perrin, N.A., Hanson, G.C., Messing, J.T., Bloom, T.L., Campbell, J.C., Gielen, A.C., Clough, A.S., Barnes-Hoyt, J.S. and Glass, N.E. (2015). Use of Online Safety Decision Aid by Abused Women. *American Journal of Preventive Medicine*, 48(4), pp.372–383. doi:<https://doi.org/10.1016/j.amepre.2014.09.027>.
- Ehring, T., Welboren, R., Morina, N., Wicherts, J.M., Freitag, J. and Emmelkamp, P.M.G. (2014). Meta-analysis of psychological treatments for posttraumatic stress disorder in adult survivors of childhood abuse. *Clinical Psychology Review*, [online] 34(8), pp.645–657. doi:<https://doi.org/10.1016/j.cpr.2014.10.004>.
- Eisenhut K, Sauerborn E, García-Moreno C, et al (2020). *Mobile applications addressing violence against women: a systematic review* *BMJ Global Health* ;5:e001954..
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017). *Press corner*. [online] European Commission - European Commission. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_17_3306.
- Ferrari, G., Feder, G., Agnew-Davies, R., Bailey, J.E., Hollinghurst, S., Howard, L., Howarth, E., Sardinha, L., Sharp, D. and Peters, T.J. (2018). Psychological advocacy towards healing (PATH): A randomized controlled trial of a psychological intervention in a domestic violence service setting. *PLOS ONE*, 13(11), p.e0205485. doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0205485>.
- Fordham, B., Sugavanam, T., Edwards, K., Stallard, P., Howard, R., das Nair, R., Copsey, B., Lee, H., Howick, J., Hemming, K. and Lamb, S.E. (2021). The evidence for cognitive behavioural therapy in any condition, population or context: a meta-review of systematic reviews and panoramic

meta-analysis. *Psychological Medicine*, [online] 51(1), pp.21–29. doi:<https://doi.org/10.1017/s0033291720005292>.

Γενική Γραμματεία Ισότητας Φύλων (2019). *Δελτίο Τύπου - Η πρόοδος της Ελλάδας στην ισότητα των φύλων - ΟΗΕ - Ατζέντα 2030 - Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων*. [online] Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Available at: https://isotita.gr/%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%A_F%CE%BF-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B7-%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7/ [Accessed 13 May 2024].

Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (2020). *1η Ετήσια Έκθεση για την Βία κατά των Γυναικών*. Αθήνα, Νοέμβριος 2020 <http://womensos.gr/1ietisia-ekthesi-gia-ti-via-kata-ton-gyn/>.

Γκασούκα, Μ. (2013). *Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις του Φύλου. Ζητήματα Εξουσίας και Ιεραρχίας*. Γ' έκδ. Αθήνα: Διάδραση.

Γκασούκα, Μ. (2020a). Όταν ο πολιτισμός υποχωρεί: σκέψεις γύρω από το φαινόμενο της γυναικοκτονίας. Διάλεξη που ανακοινώθηκε στην ημερίδα 'Η βία κατά των Γυναικών: Πρακτικές πρόληψης και αντιμετώπισης στην εποχή της πανδημίας' του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.) .

Γκασούκα, Μ. (2020b). *Παλιά Ιστορία σε σύγχρονα πλαίσια: Θηλυκοκτονία/Γυναικοκτονία*. Στο Γ. Πετράκη (επιμ.), *Γυναικοκτονίες. Διαπιστώσεις, ερωτήματα και ερωτηματικά*. Αθήνα: Gutenberg.

Glass, N.E., Perrin, N.A., Hanson, G.C., Bloom, T.L., Messing, J.T., Clough, A.S., Campbell, J.C., Gielen, A.C., Case, J. and Eden, K.B. (2017). The Longitudinal Impact of an Internet Safety Decision Aid for Abused Women. *American Journal of Preventive Medicine*, 52(5), pp.606–615. doi:<https://doi.org/10.1016/j.amepre.2016.12.014>.

Goldberg, X., Espelt, C., Palao, D., Nadal, R. and Armario, A. (2020). Adaptability to acute stress among women survivors of intimate partner violence: protocol for a mixed-methods cross-sectional study in a laboratory setting (BRAW study). *BMJ Open*, [online] 10(10), p.e036561. doi:<https://doi.org/10.1136/bmjopen-2019-036561>.

Grant, P. and Marshall, A. (2019). Community-level responses to domestic violence and abuse. *Setting up Community Health Programmes in Low and Middle Income Settings*, pp.457–471. doi:<https://doi.org/10.1093/med/9780198806653.003.0027>.

Guizzo, G. and Alldred, P. (2024). Tackling Gender-Related Violence: How Can Theory Inform International Professional Education Projects? *Social sciences*, 13(1), pp.61–61. doi:<https://doi.org/10.3390/socsci13010061>.

Gupta, J., Falb, K.L., Ponta, O., Xuan, Z., Campos, P.A., Gomez, A.A., Valades, J., Cariño, G. and Olavarrieta, C.D. (2017). A nurse-delivered, clinic-based intervention to address intimate partner

violence among low-income women in Mexico City: findings from a cluster randomized controlled trial. *BMC Medicine*, 15(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s12916-017-0880-y>.

Hegarty, K., McKibbin, G., Hameed, M., Koziol-McLain, J., Feder, G., Tarzia, L. and Hooker, L. (2020). Health practitioners' readiness to address domestic violence and abuse: A qualitative meta-synthesis. *PLOS ONE*, 15(6). doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0234067>.

James, C. and Eyjolfson, A. (2020). Evaluating the Challenges to Victim Services in North America. pp.295–308. doi:https://doi.org/10.1007/978-3-030-41622-5_21.

Jassal, N. (2020). Gender, Law Enforcement, and Access to Justice: Evidence from All-Women Police Stations in India. *American Political Science Review*, 114(4), pp.1035–1054. doi:<https://doi.org/10.1017/s0003055420000684>.

Johnson, D.M., Johnson, N.L., Perez, S.K., Palmieri, P.A. and Zlotnick, C. (2016). Comparison of Adding Treatment of PTSD During and After Shelter Stay to Standard Care in Residents of Battered Women's Shelters: Results of a Randomized Clinical Trial. *Journal of Traumatic Stress*, 29(4), pp.365–373. doi:<https://doi.org/10.1002/jts.22117>.

Karakurt, G., Koç, E., Katta, P., Jones, N. and Bolen, S.D. (2022). Treatments for Female Victims of Intimate Partner Violence: Systematic Review and Meta-Analysis. *Frontiers in Psychology*, 13(1). doi:<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.793021>.

Karami, A., Spinel, M.Y., White, C.N., Ford, K. and Swan, S. (2021). A Systematic Literature Review of Sexual Harassment Studies with Text Mining. *Sustainability*, [online] 13(12), p.6589. doi:<https://doi.org/10.3390/su13126589>.

Khanam, D. and Meem, J. (2018). Role of NGOS in Combating Violence against Women: A Comparative Study on NGOs Intervention and Non-Intervention Areas of Barguna District, Bangladesh. [online] 18. Available at: https://globaljournals.org/GJHSS_Volume18/1-Role-of-NGOS-in-Combating.pdf.

Khoury, B., Lecomte, T., Fortin, G., Masse, M., Therien, P., Bouchard, V., Chapleau, M.-A., Paquin, K. and Hofmann, S.G. (2013). Mindfulness-based therapy: a comprehensive meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 33(6), pp.763–771. doi:<https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.05.005>.

Kiggins, S. and Warwick, U. of (2021). *Unemployment substantially increases domestic violence, new study finds*. [online] phys.org. Available at: <https://phys.org/news/2021-10-unemployment-substantially-domestic-violence.html>.

Kleygrewe, L., Oudejans, R.R.D., Koedijk, M. and Hutter, R.I. (Vana) (2022). Police Training in Practice: Organization and Delivery According to European Law Enforcement Agencies. *Frontiers in Psychology*, 12. doi:<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.798067>.

Kokka, A., Mikelatou, M., Fouka, G., Varvogli, L., Chrousos, G.P. and Darviri, C. (2019). Stress Management and Health Promotion in a Sample of Women With Intimate Partner Violence: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(10), pp.2034–2055. doi:<https://doi.org/10.1177/0886260516658759>.

- Kouta, C., Rousou, E., Freysteinsdóttir, F. J., Boira, S. & Naudi, M., (2017). *Gender and socio-cultural perspectives through femicide case studies. J Community Med Health Care*, 2(2). Ανακτήθηκε στις 12/4/2024 από τη διεύθυνση: https://zaguan.unizar.es/record/76982/files/texto_completo.pdf.
- Kouta, C. (2017). Gender and Socio-Cultural Perspectives through Femicide Case Studies. *Journal of Community Medicine & health care*, 2(2). doi:<https://doi.org/10.26420/jcommunitymedhealthcare.2017.1013>.
- Kumari, U. (2023). Exploring the Role of NGOs in Addressing Gender-Based Violence Against Women. *Journal of Advanced Research in Women's Studies*, 1(1), pp.38–52. doi:<https://doi.org/10.33422/jarws.v1i1.413>.
- Lanchimba, C., Díaz-Sánchez, J.P. and Velasco, F. (2023). Exploring factors influencing domestic violence: a comprehensive study on intrafamily dynamics. *Frontiers in Psychiatry*, [online] 14. doi:<https://doi.org/10.3389/fpsyt.2023.1243558>.
- Li, L., Shen, X., Zeng, G., Huang, H., Chen, Z., Yang, J., Wang, X., Jiang, M., Yang, S., Zhang, Q. and Li, H. (2023a). Sexual Violence against Women Remains Problematic and Highly Prevalent around the World. *BMC Women's Health*, 23(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s12905-023-02338-8>.
- Li, Z., Qiao, X., Zhu, Y. and Shi, X. (2023b). Psychological abuse and suicidal behaviors among female college students with dating experience: A moderated mediation model. *Current psychology*, 43(14), pp.12434–12446. doi:<https://doi.org/10.1007/s12144-023-05325-2>.
- Lomazzi, V. (2023). The Cultural Roots of Violence against Women: Individual and Institutional Gender Norms in 12 Countries. *Social Sciences*, [online] 12(3), p.117. doi:<https://doi.org/10.3390/socsci12030117>.
- London School of Hygiene & Tropical Medicine (2022). *Community-based interventions to prevent violence against women and girls are cost-effective*. [online] phys.org. Available at: <https://phys.org/news/2022-03-community-based-interventions-violence-women-girls.html>.
- Machado, B., Caridade, S., Araújo, I. and Faria, P.L. (2022). Mapping the Cyber Interpersonal Violence among Young Populations: A Scoping Review. *Social Sciences*, 11(5), p.207. doi:<https://doi.org/10.3390/socsci11050207>.
- Maran, D.A., Varetto, A. and Civilotti, C. (2022). Sexual Harassment in the Workplace: Consequences and Perceived Self-Efficacy in Women and Men Witnesses and Non-Witnesses. *Behavioral Sciences*, [online] 12(9), p.326. doi:<https://doi.org/10.3390/bs12090326>.
- McGuire, J., Evans, E. and Kane, E. (2021). Victim Counselling and Support: A Review of Police, Community and Therapeutic Interventions. *Evidence-Based Policing and Community Crime Prevention*, pp.361–415. doi:https://doi.org/10.1007/978-3-030-76363-3_10.
- Morrison, A., Ellsberg, M. and Bott, S. (2007). Addressing Gender-Based Violence: A Critical Review of Interventions. *The World Bank Research Observer*, [online] 22(1), pp.25–51. doi:<https://doi.org/10.1093/wbro/lkm003>.

- Nabaggala, M.S., Reddy, T. and Manda, S. (2021). Effects of rural–urban residence and education on intimate partner violence among women in Sub-Saharan Africa: a meta-analysis of health survey data. *BMC Women’s Health*, 21(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s12905-021-01286-5>.
- Nakao, M., Shirotaki, K. and Sugaya, N. (2021). Cognitive–behavioral therapy for management of mental health and stress-related disorders: Recent advances in techniques and technologies. *BioPsychoSocial Medicine*, 15(1), pp.1–4. doi:<https://doi.org/10.1186/s13030-021-00219-w>.
- Noh, J.-E. (2024). The Fight for Global Health Justice: The Advocacy of International Humanitarian and Development NGOs During the COVID-19 Pandemic. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. doi:<https://doi.org/10.1007/s11266-023-00630-7>.
- Ogbe, E., Harmon, S., Van den Bergh, R. and Degomme, O. (2020). A systematic review of intimate partner violence interventions focused on improving social support and/ mental health outcomes of survivors. *PLOS ONE*, 15(6). doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0235177>.
- Orang, T., Ayoughi, S., Moran, J.K., Ghaffari, H., Mostafavi, S., Rasoulia, M. and Elbert, T. (2018). The efficacy of narrative exposure therapy in a sample of Iranian women exposed to ongoing intimate partner violence-A randomized controlled trial. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 25(6), pp.827–841. doi:<https://doi.org/10.1002/cpp.2318>.
- Patel, A.R., Weobong, B., Patel, V.H. and Singla, D.R. (2019). Psychological treatments for depression among women experiencing intimate partner violence: findings from a randomized controlled trial for behavioral activation in Goa, India. *Archives of Women’s Mental Health*. doi:<https://doi.org/10.1007/s00737-019-00992-2>.
- Patrick, L. and Jackson, L. (2021). The role of nurses in recognising and responding to violence against women. *Journal of Clinical Nursing*, 31(7-8). doi:<https://doi.org/10.1111/jocn.16147>.
- Pemberton, A. and Mulder, E. (2023). Bringing injustice back in: Secondary victimization as epistemic injustice. *Criminology & Criminal Justice*, 0(0). doi:<https://doi.org/10.1177/17488958231181345>.
- Rhodes, K.V., Rodgers, M., Sommers, M., Hanlon, A., Chittams, J., Doyle, A., Datner, E. and Crits-Christoph, P. (2015). Brief Motivational Intervention for Intimate Partner Violence and Heavy Drinking in the Emergency Department. *JAMA*, 314(5), p.466. doi:<https://doi.org/10.1001/jama.2015.8369>.
- Royal, K. (2019). *‘It’s like wallpaper’: Victim-blaming, sexual violence and the media. Doctoral dissertation, Durham University.* Ανακτήθηκε στις 12/4/2024 από τη διεύθυνση: <http://etheses.dur.ac.uk/13118/>.
- Russo, N.F. and Pirlott, A. (2006). Gender-Based Violence: Concepts, Methods, and Findings. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1087(1), pp.178–205. doi:<https://doi.org/10.1196/annals.1385.024>.

- Sabella, D. (2023). Violence Against Women and Girls as a Systemic Global Problem. *Springer eBooks*, pp.33–46. doi:https://doi.org/10.1007/978-3-031-33875-5_3.
- Sabri, Y. (2021). Depression and post-traumatic stress disorder in females exposed to intimate partner violence. *Middle East Current Psychiatry*, 28(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s43045-021-00157-x>.
- Saftlas, A.F., Harland, K.K., Wallis, A.B., Cavanaugh, J., Dickey, P. and Peek-Asa, C. (2014). Motivational interviewing and intimate partner violence: a randomized trial. *Annals of Epidemiology*, 24(2), pp.144–150. doi:<https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2013.10.006>.
- Sanadgol, A., Doshmangir, L., Majdzadeh, R. and Gordeev, V.S. (2021). Engagement of non-governmental organisations in moving towards universal health coverage: a scoping review. *Globalization and Health*, 17(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s12992-021-00778-1>.
- Sapkota, D., Baird, K., Saito, A. and Anderson, D. (2019). Interventions for reducing and/or controlling domestic violence among pregnant women in low- and middle-income countries: a systematic review. *Systematic Reviews*, 8(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s13643-019-0998-4>.
- Schouler-Ocak, M. and Brandl, E.J. (2022). The Impact of Violence and Abuse on Mental Health of Women – Current Data. *European Psychiatry*, 65(S1), pp.S37–S37. doi:<https://doi.org/10.1192/j.eurpsy.2022.130>.
- Serrano-Montilla, C., Garrido-Macías, M., Sáez-Díaz, J. and Sáez, G. (2023). Assessing Police Attitudes Toward Intervention in Gender Violence: the Role of Training, Perceived Severity, and Myths About Intimate Partner Violence Against Women. *Journal of Family Violence*. doi:<https://doi.org/10.1007/s10896-023-00605-8>.
- Shayestefar, M., Saffari, M., Gholamhosseinzadeh, R., Nobahar, M., Mirmohammadkhani, M., Shahcheragh, S.H. and Khosravi, Z. (2023). A qualitative quantitative mixed methods study of domestic violence against women. *BMC Women's Health*, 23(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s12905-023-02483-0>.
- Sikder, S.S., Ghoshal, R., Bhate-Deosthali, P., Jaishwal, C. and Roy, N. (2021). Mapping the health systems response to violence against women: key learnings from five LMIC settings (2015-2020). *BMC Women's Health*, [online] 21(1), pp.1–13. doi:<https://doi.org/10.1186/s12905-021-01499-8>.
- Σκαλιώνη, Δ. (2022). *ΚΜΟΠ: Πέντε δράσεις για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και κοριτσιών*. [online] [ertnews.gr](https://www.ertnews.gr). Available at: <https://www.ertnews.gr/eidiseis/kmop-pente-draseis-gia-tin-exaleipsi-tis-vias-kata-ton-gynaikon-kai-koritsion/> [Accessed 19 May 2024].
- SOLWODI (2019). *Η έμφυλη βία κατά γυναικών προσφύγων και αιτουσών άσυλο – Εκπαιδευτικό εργαλείο*. Boppard: SOLWODI – Solidarity with women in distress. Ανακτήθηκε στις 8/1/2021 από τη διεύθυνση: https://www.gcr.gr/media/k2/attachments/training_manual_ccm-gbv_el.pdf.
- Σουλή, Σ. (2019). *Αθέατη Βία, Η αγάπη δεν πρέπει να πονάει, Οδηγός Αυτοβοήθειας για κάθε γυναίκα*, Αθήνα: ANEMOS ΕΚΔΟΤΙΚΗ.

- Statista (2024). *Topic: Gender equality in Europe*. [online] Statista. Available at: <https://www.statista.com/topics/3719/gender-equality-in-europe/#topicOverview> [Accessed 8 Apr. 2024].
- Stevens, J., Scribano, P.V., Marshall, J., Nadkarni, R., Hayes, J. and Kelleher, K.J. (2015). A Trial of Telephone Support Services to Prevent Further Intimate Partner Violence. *Violence Against Women*, 21(12), pp.1528–1547. doi:<https://doi.org/10.1177/1077801215596849>.
- Stöckl, H., Hassan, A., Ranganathan, M. and M. Hatcher, A. (2021). Economic empowerment and intimate partner violence: a secondary data analysis of the cross-sectional Demographic Health Surveys in Sub-Saharan Africa. *BMC Women's Health*, 21(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s12905-021-01363-9>.
- Συμβούλιο της Ευρώπης Σύμβαση (2016). *Απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας*.
- Tirado-Muñoz, J., Gilchrist, G., Lligoña, E., Gilbert, L. and Torrens, M. (2015). Intervención grupal para reducir la violencia de género entre consumidoras de drogas. Resultados de un estudio piloto en un centro comunitario de tratamiento de adicciones. *Adicciones*, 27(3), p.168. doi:<https://doi.org/10.20882/adicciones.703>.
- Tsuyuki, K., Cimino, A.N., Holliday, C.N., Campbell, J.C., Al-Alusi, N.A. and Stockman, J.K. (2019). Physiological Changes from Violence-Induced Stress and Trauma Enhance HIV Susceptibility Among Women. *Current HIV/AIDS Reports*, 16(1), pp.57–65. doi:<https://doi.org/10.1007/s11904-019-00435-8>.
- UN Women (1995). *Beijing Declaration and Platform for Action. Beijing +5 Political Declaration and Outcome, United Nations*. Ανακτήθηκε στις 12/04/2024 από τη διεύθυνση: https://www.un.org/en/events/pastevents/pdfs/Beijing_Declaration_and_Platform_for_Action.pdf.
- UN Women (2015). *Beijing Declaration and Platform for Action, Beijing +5 Political Declaration and Outcome*. [online] UN Women. Available at: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2015/01/beijing-declaration>.
- United Nations (1993). *Declaration on the Elimination of Violence against Women* (<https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N94/095/05/PDF/N9409505.pdf?OpenElement>).
- United Nations (2020). *Ending Violence Against Women and Girls - United Nations Sustainable Development*. [online] United Nations Sustainable Development. Available at: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/ending-violence-against-women-and-girls/>.
- UNWomen (2020a). *Facts and Figures: Ending Violence against Women and Girls*. [online] UN Women – Arab States. Available at: <https://arabstates.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures-0>.

- UNWomen (2020b). *Urgent action needed to end pandemic of femicide and violence against women, says UN expert*. [online] UN Women – Headquarters. Available at: <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/11/statement-dubravka-simonovic-special-rapporteur-on-violence-against-women> [Accessed 13 May 2024].
- Wang, H., Lyu, N., Huang, J., Fu, B., Shang, L., Yang, F., Zhao, Q. and Wang, G. (2024). Real-world evidence from a retrospective study on suicide during depression: clinical characteristics, treatment patterns and disease burden. *BMC psychiatry*, [online] 24(1), p.300. doi:<https://doi.org/10.1186/s12888-024-05726-y>.
- Weil, S., Corradi, C. and Naudi, M. (2018). *Femicide across Europe*. Policy Press. doi:<https://doi.org/10.1332/9781447347163>.
- World Bank (2019). *Compendium of International and National Legal Frameworks on Domestic Violence*. [online] Available at: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/8935ab55-7dd5-513b-8fea-f0639ba4759d/content>.
- Zimmerman, C. and Kiss, L. (2017). Human trafficking and exploitation: A global health concern. *PLOS Medicine*, [online] 14(11). doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1002437>.
- Zlotnick, C., Tzilos Wernette, G. and Raker, C.A. (2018). A randomized controlled trial of a computer-based brief intervention for victimized perinatal women seeking mental health treatment. *Archives of Women's Mental Health*, 22(3), pp.315–325. doi:<https://doi.org/10.1007/s00737-018-0895-1>.